

İNANCIMIZ GEREĞİ
MİNİK CERRAHİ MÜDAHALE
Sünnet

Halûk Perk Koleksiyonu

ZEYTİNBURNU BELEDİYESİ
www.zeytinburnu.bel.tr

ZEYTİNBURNU TIBBİ BİTKİLER BAHÇESİ
www.ztbb.org

Hazırlayan
Halûk Perk

İNANCIMIZIN GEREĞİ MİNİK CERRAHİ MÜDAHALE
"Sünnet"

HALÛK PERK KOLEKSİYONU
Halûk Perk

GRAFİK TASARIM
Celal Yıldırım

FOTOĞRAFLAR
Akadur Töleğen

ÇEVİRİLER
İsmail Günay Paksoy

Bu kitap Zeytinburnu Belediyesinin düzenlediği 14. Merkezefendi Geleneksel Tıp Festivali kapsamında 8 Haziran 2013 tarihinde açılmış "İnancımızın Gereği Minik Cerrahi Müdahale **Sünnet**" sergisi münasebetiyle yayınlanmıştır.
Kitap Zeytinburnu Belediye'sinin maddi katkılarıyla basılmıştır.

İRTİBAT ADRESİ
Halûk Perk Müzesi, Gümüşpala Mah. Londra Asfaltı No. 186 Avcılar / İstanbul
hp@halukperk.com
Zeytinburnu Belediyesi, Kazlıçeşme Mah. Abay Cad. No:165 Zeytinburnu / İstanbul

BASKI:
Mat Ofset Matbaacılık San. Ve Tic. Ltd. Şti.
Gümüşsuyu Cad. Topkapı Odin Center No. 28-35 Topkapı İstanbul
0212 612 24 43

İSTANBUL 2013   ISBN 978-605-85941-1-1

İÇİNDEKİLER

SUNUŞ

14. Merkezefendi Geleneksel Tıp Festivali'ni yine bir sergi ve katalogla taçlandırıyoruz.

Halûk Perk Koleksiyonundan oluşturulan Sünnet sergisi ve kataloğu, kültür ve sağlık tarihimiz içinde önemli yeri olan Sünnet olgusunu çeşitli yönleriyle ilgimize sunuyor.

Zeytinburnu Belediyesi, araştırmacılarımızın ve halkımızın istifadesiyle hedefine ulaşacak bu özgün kültür faaliyetinden kıvanç duyuyor.

Halûk Perk Beyefendiye teşekkür ediyor, birlikteliğimizin daha nice verimlere vesile olmasını diliyorum.

Murat Aydın
Zeytinburnu Belediye Başkanı

ZEYTİNBURNU BELEDİYESİ
www.zeytinburnu.bel.tr

ÖNSÖZ

Zeytinburnu Belediyesi ve Tıbbı Bitkiler Bahçesi ile birlikte her sene haziran ayında düzenlediği Geleneksel Tıp Festivali münasebetiyle açtığımız tematik sergi ve buna bağlı katalog çalışmalarımız da kendi içinde geleneksel olmaya başlamıştır. Seçtiğimiz konular tamamen festival kapsamında Değerli Hocam Murat Çekin ve Belediye yönetimince ortak belirlenmektedir. Konu seçimlerinde tıp festivaline uygun temalar olmasına özen gösterilmektedir.

Kataloglarımız dar bir ekip tarafından elimizdeki koleksiyon malzemeleriyle çerçevesinde hazırlanmaktadır. Bu sebeple çalışmamızın eksiklikleri muhakkak ki çoktur. Ancak işlenen konuların hazırladığımız manada daha önce çalışılmamış olması ve yapılan tasnifin de yeni bir bakış açısıyla planlanması çalışmalarımızı özgün hale getirmektedir.

Bu seneki konumuz esasen dini ve geleneksel bir inancımız sebebiyle yapılan tıbbi müdahalenin ve buna bağlı ritüelinin işlenmesidir. Katalog hazırlanırken Sünnetin tarihsel gelişmeler ve törenler dışında fazlaca görsel malzemenin yayınlanmadığı tespit edilmiştir. Zaten sünnet konusunda yeterli malzemeye ulaşılamamıştır. Bu sebeple yayınımızı akademik olmaktan ziyade yeni malzemelerin tanıtılmasını amacıyla bir sergi kataloğu şeklinde hazırlanmıştır.

Kataloğumuzun temelini de eski Türkçe Arap harfleriyle kaleme alınmış Dr. Rıza Nur'un **"Fenn-i Hitan"** isimli eseri oluşturmaktadır. Bu çalışma incelendiğinde konusunda çok kapsamlı bir çalışma olduğu anlaşılmış ve günümüzde kitapta yer alan bilgilerin pek bilinmediğinin anlaşılmıştır. Latin harfli yakın kaynaklardan ziyade Arap harfle kaleme alınan Dr. Rıza Nur'un çalışmasının bilgileri esas alınmıştır.

Bu çalışmamızda bana her türlü desteği veren Zeytinburnu Belediye Başkanı Sayın Murat Aydın Beyefendi ile değerli ekibi Hocam Sayın Murat Çekin, Başkan Yardımcısı Sayın Ömer Arısoy ile Kültür Müdürü Sayın Mustafa Aydın'a sonsuz teşekkürler.

Son olarak ta teşekkürlerimiz fedakarca çalışan dostlarım Celal Yıldırım, Akadur Töleğen, Orhun Kaptan ile Ramazan Karakaya şahsında Mat matbaası ailesinedir.
Yeni projelerde daha iyi çalışmalar yapabilmek umuduyla...

Halûk Perk

GİRİŞ

Sünnet, İslam inancına ve Tevrat kayıtlarına göre, Hz. İbrahim tarafından Allah’a teslimiyetin bir sembolü olarak başlatılmış, Hz. Muhammed de İslam öncesi bir gelenek olan sünneti devralmıştı. Müslümanlıkta sünnet aynı zamanda bir sağlık kuralı şeklinde kabul edilegelmiştir. İslam hukukunda ise *“Müslümanlıkta bir canlıya acı çektirmek, ancak o canlıya yarar sağlıyorsa ve yararlar, canlıya çektirilen acıdan fazla olursa caizdir”,* kuralına dayandırılır. (Sarı-Zülfikar 1993; s.140)

Sünnet çok uzun zamandır uygulanan bir gelenek olması yanında, Dünya üzerinde en çok uygulanan cerrahi işlemdir. Günümüzde ABD ve Kanada’daki erkeklerin yarısının, tüm dünyadaki erkeklerin ise yaklaşık %25’inin sünnetli olduğu tahmin edilmektedir. Sünnet batı toplumlarında genelde tıbbi ve estetik nedenlerle yeni doğan döneminde uygulanmaktadır. Sünnetin dini inanışlar nedeniyle yapılmasına herhangi bir yorum yapılmamakla beraber, tıbbi yönden etkileri tartışılmaktadır. Amerika’da yeni doğan bir erkek çocuğa sünnet yapılıp yapılmayacağı konusu kadar tartışma yaratan çok az konu vardır. Belki de bu yüzden sıklıkla estetik nedenlerden dolayı yapılır. (Ünüvar 2006)

Sünnet günümüzde sadece tıbbi yönden değil, çocuk hakları gibi etik yönden de sorgulanan ve tartışılan bir konuyu oluşturmaktadır. Kesin tıbbi endikasyonu olmayan, sosyal ve dinsel kökenli bu cerrahi işlemi, tam rızası alınmamış çocuklarda yapılması da ayrı bir problemi oluşturmaktadır. Sünnet ülkemizde dini ve sosyal gerekçelerle, tüm erkek çocuklarında yaygın olarak uygulanan ve sıklığı %100’e yakın olan cerrahi bir işlemdir. Aile için sünnet töreni yapılması zevkli ve gururlu bir olay, manevi bir mutluluk olarak kabul edilmektedir. Çocuk açısından ise sünnet, arkadaşları arasında statü kazanmak açısından önemli bir olaydır. (Ünüvar 2006)

Sünnet yaşı çok çeşitli bilimsel kaynaklarda değişik rakamlarla ifade edilmektedir. Ama genellikle ergenlik çağı öncesi yapılmaktadır. Son zamanlarda yeni doğan (ilk 4 haftalık) bebeklerde cerrahi işlemin kolaylığı, bebekte yara iyileşmesinin çabuk olması, sünnet sonrası bakımın kolaylığı, psikolojik travma oluşturmaması ve sağlık açısından faydaları nedeniyle en ideal yaş olarak kabul edilmektedir. Genel olarak kabul gören görüş ise sünnetin 2 yaşından önce ya da 6 yaşından sonra yapılmasıdır. Bu yaşlar dışında yapılması durumunda çocukların özellikle ruhsal açıdan olumsuz etkilendikleri, bunun kendilerine anne ve babası tarafından verilmiş bir ceza olduğunu düşündükleri savunulmaktadır. Freud cinsel gelişim hakkındaki yazısında, bir erkek çocuğun hayatının dördüncü ya da beşinci yılında cinsel gelişiminin yoğunlaştığı ve çocuğun ilgisinin bu yöne odaklandığını belirtmiştir. Phallıc dönem adı verilen bu evrede cinsel organlar diğerlerine nazaran daha fazla değer görürler. Bu dönemde çocuk bu önemli organına bir şey olma “kastrasyon” korkusu yaşarlar. Uzmanlar bu dönemde yapılacak sünnetin çocuk üzerinde olumsuz etkiler bırakacağından söz etmektedirler. (Ünüvar 2006)

Dr. Rıza Nur’un Fenni Hitan isimli kitabının iç kapağı

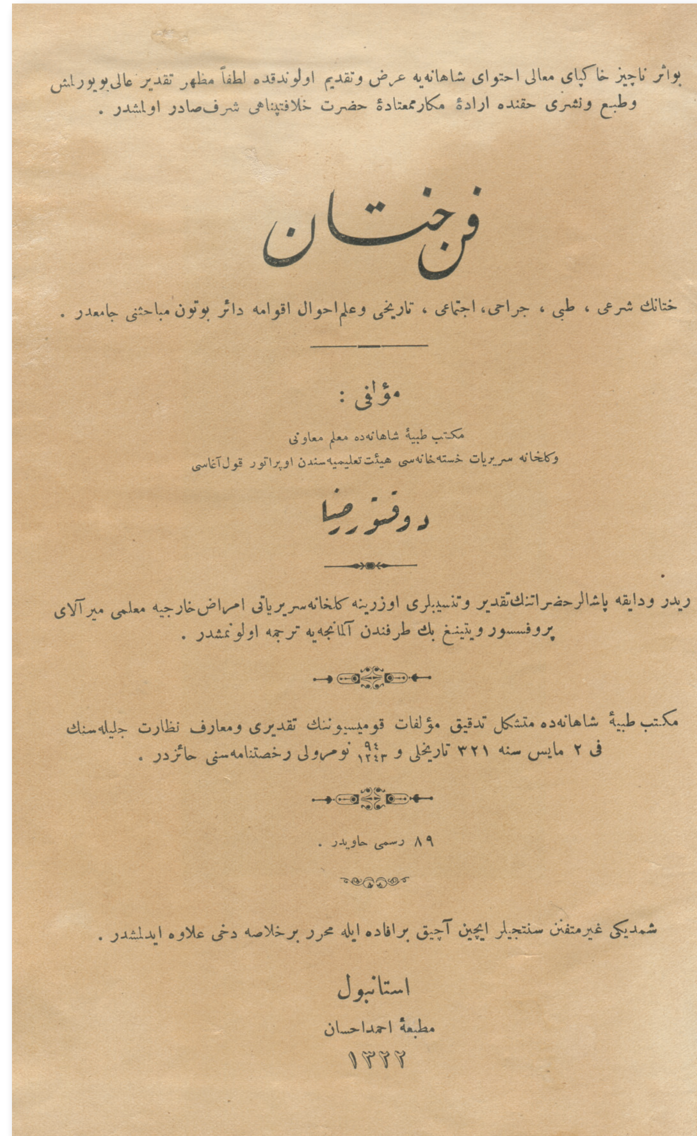
[Hz.] **İbrahim** [A.S.] **kadûm ile sünnet oldu.** (Buhari, İsti’zan babı 51.) mealindeki hadis yazılıdır.

Dr. Rıza Nur'un Fenni Hitan isimli kitabının kapağı

بو اثر ناچیز خاکپای معالی احتوای شاهانه‌یه عرض و تقدیم اولوندقده لطفاً مظهر تقدیر عالی بیورلمش
وطبع و نشری حقنده ارادهٔ مکارمعادهٔ حضرت خلافتپناهی شرف‌صادر اولمشدر .

فن ختان

ختانك شرعی ، طبی ، جراحی ، اجتماعی ، تاریخی و علم احوال اقوامه دائر بوتون مباحثنی جامعدر .

مؤلفی :
مکتب طبیهٔ شاهانه‌ده معلم معاونی
وکلخانه سریریات خسته‌خانه‌سی هیئت تعلیمیه‌سندن اوپراتور قول آغاسی
دوقتور رضا

ریدر و دایقه پاشالر حضراتنك تقدیر و تنسیبلری اوزرینه کلخانه سریریاتی امراض خارجیه معلمی میرآلای
پروفسور ویتینغ بك طرفندن آلمانجه‌یه ترجمه اولونمشدر .

مکتب طبیهٔ شاهانه‌ده متشکل تدقیق مؤلفات قومیسیوننك تقدیری و معارف نظارت جلیله‌سنك
فی ۲ مایس سنه ۳۲۱ تاریخلی و ۹۴/۱۲۴۳ نومرولی رخصتنامه‌سنی حائزدر .

۸۹ رسمی حاویدر .

شمدیکی غیرمتفنن سنتجیلر ایچون آچیق برافاده ایله محرر بر خلاصه دخی علاوه ایدلمشدر .

استانبول
مطبعهٔ احمد احسان
۱۳۲۲

Bu eser-i naçiz hak-pay-ı meali ihtivay-ı Şahane'ye arz ve takdim olundukda lütfen mazhar-ı takdir-i ali buyurulmuş ve tab ve neşri hakkında İrade-i Mekarr-ı müm'atade-i Hazret-i Hilafetpenahi şeref-sadir olmuşdur.

FENN-İ HİTAN
Hitanın şer'i, tıbbî, cerrahî, ictimaî, tarihî ve ilm-i ahval-i akvama dair bütün mebahisini camidir.

Müellifi:
Mekteb-i Tıbbiye-i Şahane'de Muallim Muavini
ve Gülhane Seririyat Hastahanesi Hayet-i Talimiyyesinden Operatör Kol-Ağası
Doktor Rıza [Nur]

Riyder ve Dayke Paşa'lar hazeratının takdir ve tensibleri üzerine Gülhane Seririyatı Emraz-ı Hariciye Muallimi Mir-Alay Profesör Viteng Bey tarafından Almanca'ya tercüme olunmuşdur.

Mekteb-i Tıbbiye-i Şahane'de müteşekkil tedkik-i müellifat komisyonunun takdiri ve Maarif Nezaret-i Celilesi'nin fi 2 Mayıs sene (1)321 [15 Mayıs 1905] tarihli ve 94/1243 numerolu ruhsatnamesini haizdir.

89 resmi havidir.

Şimdiki gayr-i mütefennin sünnetciler için açık bir ifade ile muharrer bir hülasa dahi ilave edilmişdir.

İstanbul
Matbaa-i Ahmed İhsan
1322 [1905]

1. SÜNNET HAKKINDA TARİHSEL BİLGİLER [TARİHSEL VE ETNOGRAFİK]

*(**"Malumat-ı Tarihiye-i Hitan [**İstorik **ve Etnografik]"** başlıklı bölüm* çevrilerek*, Rıza 1905; 43vd sayfalarından alınmıştır.)*

Hiçbir yazar tarafından başlangıcından bugüne kadar olan tarihi yazılmamış, oluşumunun öyküsü ve gelişimi, dönemlere göre durumları anlatılmamış ve birçokları tarafından bu sorunun pek güç olacağı itiraf edilmiş olan sünnet, en eski zamanlardan beri çeşitli kavimler tarafından çeşitli düğünlerde,türlü türlü törenlerle icra oluna gelmiş ve mitolojik zamanlardan beri farklı kavimlerin sosyal yaşantısında dinsel ve siyasal safhalarında önemli etkiler göstermiş bir adettir.

Sünnet hakkında en eski bilgileri veren Mısırlılar, İbraniler, Latinler ve Yunanlılardır. Lakin Mısırlılar ve onlardan evvel icra etmeye başlamış olan zenci kavimlerin sünnetleri hakkındaki bilgiler hurafeler ile karışmış birbirine uymayan rivayetlerden ibarettir.

Ünlü Yunan tarihçisi Herodot'un (M.Ö.484) rivayetine göre eski Mısır kavmi ve Kölük Taifesi sünnet icra ederlerdi. Hatta ünlü Yunan hekimlerinden Pisagores (M.Ö.608) Mısır kâhinlerinden Mısır'ın dinsel ilimlerini tahsil ve İzis'in (İZİS: Eski Mısır'da tapınılan büyük tanrılarından biridir) sırlarına vakıf olabilmek için kendisini sünnet ettirmiştir. Çünkü söz konusu kâhinler aralarına yabancı kabul etmezlerdi.

İronimos [Hieronymus]da kendi zamanında Mısırlıların, Adomyin, Amuyin, Mevayin, İsmailin kavimlerinin sünnet yaptıklarını beyan etdiği gibi Barnabas da kendi kitabında Mısırlılar, Araplar ve Suriyelilerin de sünnet yaptıklarını beyan etmektedir. İbrani ırkına mensup ve Suriye'de meskun olan Adomyin, Amuyin, Mevayin kavimlerinin sünnet yaptıkları Kitab-ı Mukaddes'de de yazmaktadır. Karnak'ta yapılan arkeolojik kazılarda ortaya çıkan ve sünnet yapılışını tasvir eden kabartma bir resimde (barölyef) vesaire Horedot'un Mısır hakkındaki açıklamalarını kanıtlamaktadır. Jabarovski'ye göre eski Mısırlılar bu adeti hiç şüphesiz Kara-Afrika'dan almışlardır. Çünkü bunlar nezdinde sünnet Afrika zencileri gibi mezhepsel adetlere dayanan bir ayin idi ve onlar gibi ayini çakmak taşıyla icra ederlerdi. Eski kavimlerden Fenikeliler, Suriyeliler, Yahudiler de sünnet adetini Mısırlılardan almışlardır. Herodot ve Diyodoris Sikolos'da[1] bu rivayeti tasdik etmektedir. Şurası gariptir ki, Amerika'nın keşfinden Meksika ve Yukatan ahalisinde, kuzey Amerika'da «Atabaska Makenzi»[2] nin «Denes Denciye» yerlileri arasında Amazon ahalisinde sünnet ilminin geçerli olduğu da görülmektedir.
Milattan 2000 yıl önce Hz. İbrahim'e tanrısal emir indiğinde seksen yaşında kendisini sünnet etti. Bu emir, « احتتن ابراهيم بالقدوم » Hadis-i Şerifinin anlamı « بالقدوم » kelimesinin iki türlü telaffuz ve iki türlü anlam taşımasından dolayı (mahal ve keser) iki biçimde anlaşılabilir: el-Kadüm veya el-Kaddûm, eski Babil'de bir mevkide Be'ôr (Bağdad'în yaklaşık 90 km. kuzeyinde) bir yerdir ve "İbrahim, Kadûm'da sünnet oldu" [3]; diğeri ise: "İbrahim, nacakla sünnet oldu" [4] şeklinde çevrilmektedir. Sünnet ilahi emri gelince Hz. İbrahim *«Şûr» Yolu kenarında bir su pınarı başında bulunuyordu.* «Kadeş» *ile* «Bared» *arasında olan bu kuyu* «Lahi Ruei» *kuyusu olarak adlandırılırdı [Sefer el-Tekvin].* Tevrat'daki bilgi budur.

Bir de sözlük anlamına göz atalım; Sorun olan kelime el-Kadüm; dülger âleti, Haleb'de bir belde, Vadiy-i Nu'mân'da bir su kaynağı, Medine'de bir dağ, Sırat denilen mahalde bir yokuş ve bir su kaynağı gibi tercüme edildiğinde: "orada Hz. İbrahim sünnet oldu" gibidir. Bazen de şedde telaffuz edildiğinde: Dos Beldesinde bir yokuş, Yemen'de bir kale [Fîruz-âbâd]anlamındadır. Tahfif ve şedde ile olan telaffuzu geçerli kabul edildiğinde ise: marangoz aleti; yer anlamında da Şam'da bir kasabadır [Nihayetü'l-Garîb, Li-İbnü'l-Esîr]
(...) Gerçekten de, Hz. İbrahim'in sünnetinin bir subaşında olmasına nazaran, «Bi'rü's-Seb'a» denilen yerde olduğu hemen hemen kesin gibidir. Bu halde Tevrat'da «Lahi Ruei» denen yer «Bi'rü's-Seb'a» 'dır ve "el-Kaddûm" da orada bir noktadır, biçiminde yorumlamak yanlış olmayacaktır. Bu emirden sonra İsrailoğulları'nın bütün çocuklarına kölelerine farz olmuş ve tamim etmiştir.

1 *[Diyodoris Sikolos; Milattan 60 yıl önce yaşamış bir Yunan tarihçisidir. Efsane, efsane ve yabancı kavimlerin sıra dışı geniş kesimlerine ilişkin 40 civarında kitaptan oluşan bir dünya tarihi yazmıştır.]*
2 *Athabasca-Mackenzie*
3 *Buharî, "Enbiyâ" 8 ve Müslim, "Fezâ'il" 151.*
4 *Hattâbî, "Islâh", s.61 ve İbnü'l-Esîr, "Nihâye", IV, 27.*

Sünnetin ilk kez ortaya çıkışı hakkında yazarlar arasında ihtilaf olup, fikirlerini ispat için birtakım deliller ortaya koyan iki farklı düşünen grup vardır. Bunlardan bir kısmı Mısır'ı başlangıç olarak kabul etmektedir. Herodot, Diyodor dö Sisil, Mişel Levi Volter vesaire bu gruptandır. Diğer kısmı İsrailoğullarını kabul eder. Abbe Denodot, P.Kalmet, Malkeni, Marten, Kastlen Boni vesaire de bu guruptandır. Gerçekte Mısır sünneti Yahudi sünnetinden daha evvelse de sünnetin ilk örnekleri yabanıl zenci kavimlerinde başlar. Beni İsrail kavminde ilk defa sünneti icra eden Hz. İbrahim'in milattan 2000 yıl evvel yaşamış bulunması, sünnetin Mısır hakkında bize bilgi veren Herodot'un milattan ancak 400 yıl önce yani Hz. İbrahim'den 1600 yıl sonra yaşamış olması, II. Ramses'in oğlunun sünnetini tasvir eden rölyefin miladın 1350 yıl öncesine ait olması Bedni İsrail'in Mısırlılardan daha önce sünnet yaptıklarına ve Mısırlıların sünneti onlardan aldıkları sanısını yaratsa da gerçek tersidir. Teb Kentinin harab olmasından önceki zamana ait eski eserler özellikle Mısır'ın V.Hanedan Hükümdarına mensup bir heykel, bazı bina kalıntıları, Kahire'ye 2 saat mesafedeki Nil Nehri kıyısında Bulak Müzesi'nde korunan sahara mezarlarına ait birkaç rölyef sünnetin Mısır'da pek eski zamanlardan beri mevcut olduğuna şüphe bırakmamaktadır. Hatta Blumbah'ın Mısır hükümdarlarının mumyalarını muayenesi de bu gerçeği isbat etmiştir. Lepsiyos'un açıklamasına göre "Katakomb" olarak adlandırılan toprak altı mağaralarda bulunmuş sicil ve eşyalar sünnetten bahsetmektedir. Şabas'ın rivayetine göre Karnak'da "Şusu" Tapınağı'nın bir heykeli üzerinde sünnetin icrasını tasvir eden bir tasvir bulunmaktadır ve bu tasvirde kadınlar da vardır. J. Ebers, General «Aman Em Hep»in mumyalanmış penisini "Velker"e teşrih etmesi için göstermiş ve muayene edilen penisin sünnetli olduğu saptanmıştır. Bu general milattan 1555-1614 sene önce hükümdar olan III."Tutmes" zamanında gelmiştir.

Sonuç olarak Mısırlılarda ilk sünnetin ne zaman yapıldığını saptamak şimdiki bilgilerle mümkün değildir. Biz, Hadis ve Tevrat kayıtlarını, Mısır'daki tarihi olayları sünnetin Hz. İbrahim ile başladığına yeterli deliller olarak kabul ediyoruz. (...).

Sünnet bugün çok çeşitli ve birbirinden uzak pek çok halk tarafından icra olunur. Bugünkü sünneti yayanlar Museviler ve Müslümanlardır. Sünnet Afrika'nın her tarafına yayılmıştır. "Kabodoment" zencileri, Berberîler, Faslılar, Fellahlar, Mısırlılar, Habeşliler, Tobîler, Dongulanlar, Gineliler, Mandingler, Kongolular, Zengibarlılar, Madagaskarlılar, Mozambikliler, Kaferîler,Amazonlular, Güney-Afrika'da Becu Anas kabilesi, Kuzey Amerika'da Denes Denciye yerlileri, Aztek, İnkatan, Salvator eski halkları, Yukatanlar, Güney Amerika'da Amazon halkları, Melanezlerin hapsi, Avustralyalılar, Papular, Filipinliler, Neo Kaledoenler, bütün Polonezler, Santagros, Otayti, Yeni Zelanda, Havai ve Tonka sünnet yaparlar. Asya'nın her tarafında Avrupa'nın Yahudi ve Müslüman bulunan kısımlarında sünnet olunur.

Hristiyanlığın başlangıcından itibaren havariler tarafından sünnetin yapılmaması yönünde büyük bir çaba harcanmıştır. Ancak bu durumda Hristiyanlık taraftarları ikiye ayrılmış, bir kısmı sünnetin devam etmesinden yana olmuştur. Sonunda Kudüs'te toplanan havarilerden oluşan ruhani meclis Yahud kurallarının yer almasına karşı çıkarak sünneti yasaklamıştır. (...) Ancak Mısır'ın Hristiyan Kıbtîleri ve Habeş'in Mesihileri sünneti icra etmektedirler. Bunlar da sünneti dini bir gerek olarak değil, ancak eskiden kalma bir gelenek gibi kabul etmektedirler.

ESKİ MISIR SÜNNETİ

*(**"Mısır-ı Kadim Hitanı"** başlıklı bölüm* **çevrilerek**, *Rıza 1905; 52vd sayfalarından alınmıştır.)*

Mösyö Geyye'ye göre taşlara kazınmış yontular ve resimler Mısır'da M.Ö. 4000 sene önce sünnetin bulunduğunu kanıtlamaktadır. Teb Şehri harabesi üzerine bina olunmuş olan Karnak'ta Maryet Paşa tarafından yapılmış olan kazılarda ortaya çıkarılan tapınakta sünnet işlemi tasvir edilmiş bir resim, "rölyef" bulunmuştur. Bu rölyef II. Ramses'in [Miladdan 1350 sene evvel] oğlunun sünnetini tasvir eden rölyef olsa gerektir. Bu levhada iki kadın tarafından diz çökmüş sünnetçiye iki çocuk sunulmaktadır. Sünnetçi sağ eli ile birinci çocuğun uzvunu, sol eliyle de kesici bir alet tutmaktadır. Alet çakmak taşından ibarettir. Kıskaç gibi bir alet de mevcut değildir. Mısırlılar mumyalamak için bu körlerden (havas) açılması lazım gelen fevheyi de çakmak taşıyla açarlardı. Sibel Mabedi'nin Gal namıyla lakaplı kâhinleri iğdiş etmeyi de çakmak taşıyla yaparlardı. O zamanlar sünnet için Mısırlıların kullandıkları özel bir kelime yoktu. Yalnız kesmek anlamına gelen «aagér» kelimesi kullanılmaktaydı. Resimdeki çocuklar sekiz, on yaşlarındaki çocuklara benzerlerse de, Mısırlılarda ideografi[5] usulleri daima bü-

5 *İdeogram ya da ideografik yazıda kelimenin harfleri gösterilmeden doğrudan doğruya fikri ifade eden işaret olarak tanımlanmakta olup, kısaca Çince, Japonca gibi bazı yaşayan dillerdeki veya eski Mısır dili gibi bazı ölü dillerdeki, harflerin (fonogramların, sesi temsil eden işaretlerin) bulunmadığı yazı sistemlerinde kullanılan, bir sözcüğü veya bir fikri temsil eden grafik semboldür.*

yük boyutta yaparlardı. Bundan ve Herodot’un da “Mısırlılar çok genç çocukları sünnet ederlerdi” demesinden Mısırlıların sünneti küçükler üzerinde icra ettikleri anlaşılır. Mısırlıların sünnet işlemini gerçekleştirmekten amaçlarının ne olduğu bilinmemektedir. Gerçi Jabarovski “Mısırlıların amaçları aynen zencî ırkınınki gibidir. Hatta onlar gibi sünneti on dört yaşında icra ederlerdi.” diyor. Gerçekten de Mısırlılar sünneti Afrika zencilerinden aldıklarından onlar gibi büluğ çağında yapmaları da kuvvetle muhtemeldir. yada belki ufak yaşta çocuklarla birlikte erişkinlerin üzerinde de uyguluyorlardı. Herodot Mısırlıların temizlik için günde birkaç defa kapçıklarını yıkadıklarını, kapçık iltihabı ve benzeri oluşumlardan korunmak için sünnet yaptıklarını anlatmaktadır (Kastelen). Herhalde Herodot’un ve Jabarovski’nin sözleri ve elde bulunan deliller bir diğerine uymadığında bu nokta daha araştırmaya muhtaç bir sorun halinde kalacaktır. Mısır’da sünnetin ilk zamanlarında bu işlem kâhinler ve bazı ricale mahsus bir işlemdi.

Mısır’da sünnetin mecburi olması firavunlara rastlar. Özellikle eskiler için ihmal, gayretsizlik ve dikkatsizlik kabul edilmezdi ve bu kesin bir zorunluluktu. Daha sonra genelleşmiştir. Mısırlıların yaptıkları sünnet işlemi gerçek sünnete benzemez. «Ağatarşid» kitabında diyor ki; “Mısırlılar gibi “Troglodit”lerin büyük bir bölümü sünnet yaparlardı ve onlar gibi kapçığın bir kısmını kesip diğer kısmını bırakırlardı. Gerçi Yunanlıların «Kulub» dedikleri kapçığı kesenlerdir ki, gerçek sünnet de budur. Demek ki, Yahudiler «Kulub», eski Mısırlılar yarım-sünnetli idi. Daha sonraları Persler ve Yunanlılar tarafından Mısır ele geçirildiği zaman sünnet yalnız eskilere ve alimlere münhasır kalmıştı. (…)

Sınırlı bilgiler dışında birkaç arkeolojik eserden başka eski Mısır sünneti hakkında genişçe bir yayın bulunmamaktadır.

YAHUDİ SÜNNETİ

*(**“Hitan-ı Yahudi”** başlıklı bölüm* **çevrilerek***, Rıza 1905; 54vd sayfalarından alınmıştır.)*

Eski zamanlarda sünnet; Yahudi sünnetinden Kitab-ı Mukaddes “Tevrat” Birinci Sefer, Talmut, İbrani alimlerden Filon, Avrupalıların Mozes Meymonidi dedikleri Musa b. Meymon sonra Yunan, Lâtin ve en nihayet Avrupa müellifleri yeterli olmasa da bahsetmişlerdir. İbranice “milla” (Sünnet Töreni) olarak adlandırılan bu işlemi kabul nedenlerini konusunda yazılanlar pek karışıktır. Kimisi dini sebep, kimisi sıhhi sebep derler. Kimisi bir kan akıtma seremonisi olarak görür ki, bu suretle İsrail kavminin evlatlarının yaşamlarını satın alıyor oluyorlardı. Talmut, sünnetli doğanların penis sünnet derisi üzerine birkaç damla da olsa kan çıkarabilmek için hiç olmazsa bir yarık yapılmasını tavsiye eder. Kimisi de döllenmeyi kolaylaştırıp, meniyi artırarak, Yahudi kavmine hizmet eder” der. İbrani yazar “Filon Yuda” sünnetin 4 nedenden yapıldığını yazar: 1. Şarbona bağlı iltihabı önler, 2. Meninin tamamen atılmasını sağlar, (hatta Filon; “Sünnetli kavimler sünnetsiz kavimlerden daha çok ürer” demiştir); 3. İbranilerin Filistinlilerden ve Hristiyanlıktan sonra da Hristiyanlardan ayrımına yarar sağlar. 4. Sünnet şehvet duygularını azaltarak ahlaki bir engel olarak da görülür. Ancak Kitab-ı Mukaddes yorumlarına göre bu bir ayırt edici işarettir.

Şekil.4: **Çakmak Taşından Yapılmış Keser** *(Rıza 1905; s.57)*

Bûnî’ye göre “Sibel”e yapılan bir takdim törenidir.

Bir hadis-i şerife göre Hz. İbrahim seksen yaşında iken, oğlu İsmail’i 13 yaşında olduğu halde çakmak taşından keser ile sünnet etmiştir.

Sünnet, Hz. İbrahim’den beri doğumun sekizinci günü yapılıyordu. Hz. Musa zamanında da sekizinci günü yapılması kuraldı. (…)

Süryaniler, Fenikeliler sünnet yaparlardı. Adomlar, Kuzey Emirleri ve Saydalılar sünnet yapmazlardı. Hz. Musa zamanında bakır, tunç, gümüş ve altın avani mevcut olduğu Tevrat’ın İkinci Sefer’inde yazılı ise de sünnet için madeni araç kullanılıp kullanılmadığı hakkında bir kayda rastlanamamıştır. Hz. İbrahim’in sünnet için kullandığı keserin de çakmak taşından veya metalden olduğunu tayin etmek zordur. Ancak ondan sonra kavminde yapılan sünnetlerde çakmak taşının kullanılması sileksden imal edildiği anlaşılmaktadır. (…)

Miladın birinci yüzyılında egemen olan Roma Hükümdarlarından Trajan ve Adriyan adlı

hükümdarlar Yahudilere çok eza ve cefa yapmış, 161 yılından sonra gelen Mak Avrel tarafından sünnet yasaklanmıştır. (…) Sünnetli olan Helio Gabal ve I. İskender zamanında rahat eden Yahudiler, Kostantin zamanında tekrar sıkıntıya düştüler. Hatta sünnet yapanlar idamla cezalandırıldılar. Sünnet en büyük darbeyi katı bir Ortodoks olan Jüstinyen devrinde alır. (…) Yedinci yüzyıl sonuna doğru İspanya’da Toledo rahipleri sünneti cesaretlendirmişlerdir. Sekizinci yüzyılda ise Şarlman ve Lui Löbonner Yahudilere sahip çıkınca sünnet tekrar yaygınlaşmıştır. Ancak Katolik Meclisi’nin sünnet yasağını tekrar şiddetlendirmesi Yahudileri büsbütün dağıtmıştır. (…)

İSLAM SÜNNETİ

(*“**Hitan-ı İslam**” başlıklı bölüm* **çevrilerek**, *Rıza 1905; 69vd sayfalarından* alınmıştır.)

İslamlıkta sünnetten amaç İslamları diğer kavimlerden daha temiz bir halde bulundurmak, temizliği uygulamak ve penis başını açıkta bırakarak çevreleyen derinin adme (Fransızca: derme) haline geçmesiyle şehvetin azaltılmasıdır. İmam Fahr-i Râzî (1149-1209)’nin dediği gibi biz sünneti “ölçülülüğü elde edinme” için uyguluyoruz. Çünkü büyük hadis bilimcilerden İbn Kayyim El-*Cevziye* (1292-1350)’nin dediği gibi “Şehvetin aşırısı insanı hayvanlar zümresine, yokluğu ise cansızlar zümresine terk eder”. Şer‵î kanunlar, doğumun yedinci gününden buluğa kadar her erkek çocuğun sünnetini emreder. İslam’ın başlangıç dönemlerinde sünnet doğumun yedinci, sekizinci, on üçüncü günleri yapılırdı. Bu, daha sonraları Yahudi adetidir diye terk edilmiştir. Din alimlerinin çoğu yedinci seneyi uygun görmüşlerdir. Arabistan ve Irak taraflarında Hz. İsmail örnek kabul edilerek on üç yaşında sünnet ederler. Eğer çocuk zayıf, hastalıklı ise; veya mühtedi veya çişini tutamıyorsa veya sünnetin mükellefe bir tehlike getireceği doktorlar tarafından beyan edilirse sünnet yapılmaz. Sünnet, İslamiyet’te “SÜNNET”tir ve bu nedenle de bu adla anılır. Hz. Muhammed sünnetli olarak doğmuştur. Peygamberlerden 13’ü de sünnetli olarak doğmuştur. Şer‵î olarak sünnetli sayılmak için yarısı veya yarısından fazlasının kesilmesi gereklidir.

İslamiyet’te Kadınlar da sünnet edilir. Buna “nevf” veya “hafzü’l-inas” denilir. Yalnız bu günümüzde Arabistan ve Mısır’a münhasır kalmıştır. Çünkü Arabistan halkının çoğunluğu Şafi’dir. Şafi mezhebinde kadınlara sünnet vacibdir. “Tuhfe-i Ehl-i İhsân”da yazıldığı üzere Hz. Sara aralarındaki çocuk rekabetinden dolayı Hz. Hacer’in üç uzvunu kesmeğe yemin etmiş ve yeminini yerine getirmek için Hz. İbrahim Hacer’in iki kulağını delmiş ve bir de yarmağa mecbur olmuştur. (…).

İslamiyetin başlangıcından itibaren Emeviler, Abbasiler, Endülüslüler, Selçuklular ve Anadolu Beylikleri’nin sünnetlerinin ameliyat biçimleri, araçlari, timar usulü ve merasimleri hakkında daha fazla bilgi yapılan çalışmalara karşılık bulunamamıştır. Şu kadar bilinebiliyor ki, çeşitli hanedanlara ait İslam hükümdarlarının büyük ve görkemli sünnet törenleri olurdu. O zamanların uygulamasında kıskaç yoktur. Adi ustura ile berberler tarafından yapılırdı. Kınakına Kabuğu, Kâd-ı Hindî, Likopod ve benzerlerinden oluşan kan durdurucuları kullanılırdı. 11. yüzyıl ortalarında yetişen ünlü Arap cerrahları Endülüs’te Kortoba civarında Zehra adlı yerde doğan ve Avrupalılarca “Albokasis” adıyla anılan ünlü Ebu’l-Kâsım Zehrâvî, sünneti “Cerrâhe” adlı kitabında bir bölüm olarak yazmıştır. Bu usul az çok farkla günümüze dek gelmiştir. (s.70) (…).

SÜNNETE BENZER AMELİYATLAR

*(**“Hitana Müşabih Ameliyatlar”** başlıklı bölüm çevrilerek Rıza 1905; 50vd sayfalarından alınmıştır.)*

Sünnete benzer bir ameliyat daha önceleri Asya’da yapılırdı ki, bunda penis başını veya penisi bütünüyle kesmekti. Bu adeti yapanlara “manoye”(manochée)ler denir. Bunlar mecûsî [=ateşe tapan] gurubuna ait insanlar olup, “mani” mezhebi üyeleridir. Mezhebin kurucusu «Şapur b. Ardeşir» döneminde M.S. 3. Yüzyılda yaşamış olan “Mani”dir. Bu mezhep, Zerdüşt dini ile Hristiyanlığın karışımından ibaret olup, İran’dan Hind-i Çinî’ye kadar uzanan bir coğrafyaya yayılmıştır. Sünnet işlemini şehveti ortadan kaldırmak için yaparlardı. Bu mezhebin varlığının sürdüğüne ve bu adetin devam ettiğine ilişkin bir bilgiye rastlanamamıştır.

Yemen’in Asir taraflarında sünnet adıyla yapılan işlemde baş kısmından makata kadar bütün cilt derisinin şerha şerha yüzülüp çıkarılmasıdır.

Arabistan’ın bazı taraflarında bir çeşit sünnet vardır ki, bu da doğumdan birkaç hafta sonra uzvun üzerine bir kadın tarafından ustura ile hafif bir çizgi çizmekten ibarettir.

Doğu-Hind Cezayir'inde penis ucundaki derinin büzülmesi biçiminde başka bir türlü sünnet işlemi yapılır. Afrika'nın batı sahillerinde meskun Hotanto yerlilerinde erkek ve kız cinsel organlarının sünneti biçimindedir. Ancak işlem kadınlar üzerinde uygulanır. Çünkü, küçük dudaklar daha çok büyüyerek cinsel birleşmeyi engellemektedir.
Penis üzerinde uygulanan bir başka işlem de "ikfal" veya "küfl" (infubilation)dür. Bu, cinsel birleşmeyi önlemek için penisin başındaki derisine bir kilit veya madeni bir halka takmaktır. Romalı kadınlar kendilerine aşık varsaydıkları genç esir erkeklere bunu uygulatırlardı.

Yakın zamanlara kadar bu uygulama Hind'de geçerli olduğundan penis başlarında kilitler, halkalar, çıngıraklar asılı filozofların dolaştığı söylenmektedir. Bu kadınlarda uygulandığında küçük dudaklara halka geçirmek suretiyle yapılmıştır. (…)

SÜNNETİN SIHHİ YARARLARI VE KAPÇIĞIN ZARARLARI
*(**"Hitanın Menafi-i Sıhhiyesi ve Gulfenin Mazarratı"** başlıklı bölümden* **çevrilerek** *Rıza 1905; 11vd sayfalarından alınmıştır.)*

Abdest alma, gasil ve sünnet İslam'ın temizlikle ilgili örnekleridir.
Sünnet olmayan kişilerde fimozis [lat. phimose; ar. tazyik-i kuddâmî =sünnet derisinin dar olması nedeniyle penis ucundan geriye çekilememesi] denilen hastalık ve diğer bazı rahatsızlıklar ortaya çıkar. Bunların giderilmesi ancak ameliyatla gerçekleşebilir. Çünkü idrar, meni ve sıvının atılması zorlaşarak pek çok mikropların üremesine neden olur. Herpes (=uçuklama), çıbanlanma gibi arızalar ortaya çıkar. Bunlardan en önemlileri penisin sünnet derisi ve sünnet kısmına kadar olan kısımlarının iltihabıdır. (…) Bunlar bazen kangrene kadar neden olabilir. Bel soğukluğu, şankır hastalıklarına tutulanların oranı sünnetsizlerde daha yüksektir.

Bunlardan fimozise müptela kişilerde sünnet derisi dar olduğundan idrar dışarı tam çıkamaz ve sünnet derisinin içine dolar, giderek penisin ucu şişer ve garip bir şekil alır. Sık sık idrara çıkma hissi duyarlar ve bunu kendilerini sıkarak idrar tutmaya kadar vardırırlar. Mesane dolduğundan kasılma, gerilmeler başlar. Fimozis hastalığı diğer yandan hastada psikolojik rahatsızlıklara da neden olur.

Aynı şekilde, üremeden mahrumdurlar. Cinsi birleşmeye iktidarlı olsalar da, meniyi rahme ulaştıramadıklarından dölleme gerçekleştirilemez.

Parafimozis denilen hastalık (-Parafimozis sünnet derisinin glans penis arkasına kadar geri çekildikten sonra tekrar eski pozisyonuna getirilememesi ve glans penisin sıkışarak dolaşımının bozulmasıdır-) ancak fimozis hastalığına tutulmuş kimselerde ortaya çıkıp sünnetlilerde ortaya çıkmaz.
Sünnetsizliğin diğer bir zararı da dölleme esnasında karşısındaki kişinin zührevi hastalık mikroplarını sünnet derisi ile penis arasında hapsetmesidir.

Rıza Nur, gözlemlerine göre bu şankırların daima Sünnet mevziine varana kadar olan penis başı üzerinde ve penisin sünnet edilmesi gereken derisi içinde olduğunu ve pek az olarak da kazib üzerinde nadiren bulunmasının görüşünü doğruladığını kaydeder. Halbuki sünnet, bunu engeller ve oluşan tadilat ile zührevi hastalıkların bulaşmasını en aza indirir. Çünkü, sünnet penis başını çıplak ve dış etkenlere maruz bırakır. Sünnetsizlerde ise sünnet derisinin ilişki sırasındaki basınç sırasında zarar görmesi, sıyrıklara ve yırtılmalara yol açabilir ve bu da virüs ve kohlardan etkilenmesine neden olur. Dr. Rıza Nur'un İstanbul Gülhane Hastahanesi'nde yaptığı istatistiklere göre bu oran sünnetsizlerde %37, sünnetlilerde %21 dir.

Fimozis oluştuğu zaman penis kılıfı içinde kalan idrarın değişik büyüklük ve cinslerde taşlar oluşturduğu da bilinmektedir. Bunlar ürik asit, fosforit, amonyak magnezitive sertleşmiş sümüksü dokulardır.

Ayrıca çocuklarda gece idrar kaçırması da çoğu zaman sünnet derisinin alınmamasından ortaya çıkabilmektedir. Diyabet ve nikris hastalıkları da sünnetsiz penisi etkileyen hastalıklardandır.

SÜNNETİN ÖNLEDİĞİ VE ENGELLEDİĞİ HASTALIKLAR
*(**"Hitanın Men ve Defetdiği Emraz"** başlıklı bölüm çevrilerek Rıza 1905; 33vd sayfalarından alınmıştır.)*

Fimozisler, para-fimozisler, akut sünnet derisi iltihabı, kronik sünnet derisi iltihabı, sünnet derisi yaraları, evzimay-ı gulfe, sünnet derisinin penis başına yapışıklığı, penis kıkırdağı veremleri, uçuk(herpes), penis taşları, akıntıların penis ile sünnet derisi arasında kalmasından oluşan hastalıklara sünnetlilerde rastlanmamaktadır.

Ünüvar **ise Sünnetin Faydalarını Şu Şekilde açıklanmaktadır;** Kalıcı phimosis'i (sünnet derisinin penis baş kısmına yapışarak idrar akım hızını yavaşlatması) önlemesi ya da sünnet derisi iltihabı riskini azaltması, Alt üriner yol enfeksiyonlarının gelişiminin önlemesi, Cinsel ilişki esnasında bu derinin neden olabileceği vajen yırtılması gibi ihtimalleri azaltması, Erkeklerde penis kanser insidansını azaltması, Sünnetli erkeklerin eşlerinde serviks kanseri riskini azaltması, Balanit (glansın iltihaplanması) riskinin azaltılması, Çocuğun ileri yaşamda cinsel yönden erken boşalma riskini azaltması, Sünnet derisinden salgılanan sıvı ortadan kalkacağından kişide yeterli hijyen sağlanmaktadır.

İçinde bulunduğumuz toplumda erkek olmanın şartlarından kabul edildiğinden ileriki yaşamında cinsel yeterlilik duygusu ve psikolojik tatmin hissi sağlaması faydaları arasında sayılmaktadır.

SÜNNETE İSNAT EDİLEN SAKINCALAR

*(**"Hitana** **İsnad** **edilen Muhazır"** başlıklı bölüm* **çevrilerek Rıza 1905**; *29 vd sayfalarından alınmıştır.)*

1. Sünnetin şehvet hissini azalttığından söz edilse de, sünnet gerçekte itidal sağlar. Çünkü şehevi duyguların fazlalığı insanı pek çok olumsuz davranışlara zorlayabilmektedir. 2. Dr. Poschmann'ın "Penis derisi sertleşip şehvet duygularını azalttığından cinsel birleşme süresi uzar. Bu uzama, olasılıkla, rahim iltihabına (yangı) neden olabilir" fikri kanıtlanamamıştır. 3. "Penis başı açık olduğundan sinirlerde tahribat görülür" görüşü ise doğru değildir. Bu gibi iddialar, kanıtlanamamıştır.

Ünüvar sünnete karşı çıkanların tezleri içinde; herhangi bir cerrahi işlemde olduğu gibi; İşlem sonucu olabilecek ikincil kanama riski, prupuce'un çıkarılmasının glansı açık duruma ve yaralanma riskine açık hale getirmesi, plestibell'in (sünnette kullanılan cerrahi alet) kullanılması ile kangren olma riski, bireye fiziksel ve psikolojik olarak zarar vermesi, glansın devamlı hava ile teması neticesinde hassaslığının ve bunun sonucunda cinsel ilişki sırasında alınacak hazzın azalmasına yol açması zararları arasında gösterildiğini belirtmektedir.

SÜNNETİN CİNSEL ZEVK ÜZERİNE ETKİSİ

*(**"Hitanın Zevk-i** **Şehevani** **Üzerine Tesiri"** başlıklı bölüm* **çevrilerek, Rıza 1905**; *39vd sayfalarından alınmıştır.)*

Bir organ ne kadar dış etkilerden korunursa o kadar hassaslaşır. Örneğin eldivenli elleriyle iş yapan bir sanatkarın elleri hissetmez ve eldiven çıkarılınca tahribata dayanıksızdır ve aletleri kavrayamaz. Ama nasırlı elleriyle çalışan işçinin elleri hem hisseder hem de tahribata karşı dayanıklıdır. Bu nedenle, Sünnetsizlerde sünnet derisi penis başını örtmediğinden onun çamaşıra vs. sürtünmesi rahatsız edici olur. Sünnetlilerde ise bu rahatsız edici değildir. Bu nedenle de, cinsel birleşme süresi de uzundur ve cinsel zevk alma daha fazladır.

2. SÜNNET TÖRENLERİ

*(**"Merasim-i Hitan"** başlıklı bölüm çevrilerek Rıza 1905; 77vd sayfalarından alınmıştır.)*

Düğünden bir hafta önce sünnet olacak çocuk ceket, yelek, pantolondan ibaret yeni bir kostüm ile fotin kundura giydirilir. Bir lahor şal hamailvari takılır ve fesine mücevherat, ***"maşallah"*** iliştirilir. (Bkz. Sünnet kıyafetleri bölümünde şekil.8) Bazıları bir ***"cüz çantası"*** da takarlar (Bkz. Sünnet kıyafetleri bölümünde şekil.9). Eyüb Sultan'a götürülerek kurban kesilir. Bu ziyaretten sonra bütün akraba ve tanıdıklar dolaştırılır. Buna ***"okuyucu gezmek"*** derler ki, düğüne davet etmek demektir. Sünnet işleminden bir gün önce çocuk hamamda yıkanır. O gece sağ elin baş ve işaret parmaklarına kına yakılır. Sünnet günü çocuklar arabalarla veya atlarla sokaklarda gezdirilir. Bu görenekler şimdi [1905] genellikle terk edilmiştir. Sünnet her gün yapılabilirse de bazı aileler Perşembe gününü tercih ederler. Evin en büyük salonuna karyolalar kurulur. Her karyolaya iki veya en fazla üç çocuk yatırılır. Genellikle zenginler çocuklarına fakir çocuklarını arkadaş olarak seçerler. Bazı görüşe göre bu çocukların sayısı tek olmalıdır. Karyola ailenin maddi durumuna göre süslüdür. Üzerlerine cibinlik gibi kıymetli kumaşlardan dokumalar asılır. Mavi gecelik entarisi üzerine maşallah ve nazarlıklar takılır ve mavi takke giydirilir (Bkz. Sünnet kıyafetleri bölümünde şekil.11).

Genellikle sünnet törenleri yaz mevsiminde yapılır. Bu zamanlarda karyolalar geniş bahçe ve caddelere kurulur ve çadırlar yapılır. Sünnet günü ise sünnet işlemi evdeki bir odada yapılır. Çocuklar ***"bugün yağ sürülecek, yarın sünnet edilecek"*** veya ***"kurdela bağlanacak"*** diye odaya alınır. Bu sırada kapıdaki eğlenceciler: ***"Maşallah der Maşallah; iyi olur İnşallah. Bileydim kestirmezdim; kara kediye kaptırmazdım!"*** gibi tekerlemeler söyleyerek teplere vururlar. Sünnetten sonra çocukların eline parmakla mürekkep sürmek ve yataklarına çörekotu serpmek kadınların batıl adetlerindendir. Erkekler ayrı bir yere çekilirler ve kadınlar çocukların yanında kalırlar. Ziynet altınları, saatler, değişik değişik oyuncaklar, hediyeler çocuklara sunulur. Bunlar çocukların güzel anıları ve acılarının hafifletilmesi içindir. Hokkabaz, kukla, hayal (Hacivat-karagöz), meddah ve ince saz takımı akşama kadar devam eder. Çocuğu uyutmamak ve hazır bulunanların da uyumaması gereklidir. Çünkü çocuk uyursa kan gelir düşüncesinde bulunanlar vardır. Tam tersine ne kadar uyursa o kadar iyidir. Bazı aileler de çocuklarını tek yaşlarda sünnet ettirmeye özen gösterir. Eskiden kesilen parçayı mukavvadan konik muhafazalar içine koyup, kurdele ile bele bağlarlardı.

İSTANBUL SÜNNETİ

Bundan 113 yıl önceki [1792] İstanbul sünneti hakkında elde edilen bilgiler ise şöyledir: Tören çocuğun evinde yapılır ve birçok fakir çocuğu da yanına katılarak arkadaş edilir. Yakın caminin imamı da törende hazır bulunup, dualar okur. Sünnet günü seçkin ailelerin arasında misafir ağırlama ve cömertlik sunma zamanıdır. Kendilerinin ve fakirlerin çocukları için hiçbir masraftan kaçınmazlar. Şallar takılır, sarıklarına altın veyahut gümüş şeritler ve tuğlar takılarak akraba odaya ziyarete getirilir. Başına tüyden sorguçlar ve nazarlıklar takılır. Boyunlarına gerdanlıklar takılmış, varaklar pullarla süslenmiş ve kırmızıya boyanmış kuzu, keçi kurban edilir. Mükellef ziyafetler verilir. Alâylarla sokaklarda gezdirilir. Sekiz-on gün ebeveyn sünnetli çocukların ağrı, sızı ve ızdıraplarını hafifletmek için bir dakika bile yanlarından ayrılmazlar ve her türlü aracıya başvururlar. Sünnetçiler adi ve umumi berberlerdir. Sünneti adi ustura ile yaparlar. Bu tariflerde kıskaca rastlanamamaktadır. Dosson adlı yazarın Osmanlı Tarihi'nde o zamanki bir sünnet elbisesini gösterir bir tablo mevcuttur.

OSMANLI SULTANLARININ YAPTIKLARI SÜNNET DÜĞÜNLERİ

Osmanlı hükümdarları debdebeli sünnet şenlikleri yapmışlardır. Bu şenlikler günlerce ve çoğunlukla on beş yada kırk gün sürerdi. Sultan III. Ahmed'inki dışında bu şenlikler Sultanahmed'deki "Atmeydanı" denen Doğu Roma'nın eski hipodrom alanında gerçekleştirilmiştir. Yeniçerilere bahşiş verilirdi. Halka günlerce ziyafet çekilirdi. Bu düğünlerde her esnaf gurubu zamanın adeti gereğince kendi sanatının bir örneği olmak üzere büyük bir boyda ve süslü olarak yaptıkları sunuyu hükümdara bir geçit resminde sunarlardı. Diğer ülke hükümdarları da sefirleriyle hediyelerini gönderirlerdi. Bu gösterilerde herkes birbiri ile yarışırdı. Sünnet olacak her şehzade için saray bahçelerinde birer veya daha fazla "hadîka-i sükker" (=şeker bahçesi) yapılırdı ki bu bahçelerde mum ve şekerlemelerden ağaçlar, çiçekler, kuşlar gibi süsler yer alırdı. (Rıza 1905; s.75)

Hafız Mehmed Efendi, Sultan III. Ahmed'in oğullarının sünnet düğünlerini ayrıntılı olarak kaleme almıştır. Şehzadelerin sünnet ettirilmeleri için ferman çıkarılmış, düğünden sorumlu bir emin atanmış, tören için hizmetliler belirlenmiş, malzemeler

ayarlanmış, törene davet edilecekler belirlenmiş, törende kullanılan eğlence fişeklerinin dökümü yapılmış, Tören sırasında şehzadelere İstanbul esnafınca verilmiş hediyeler listelenmiştir.

Tezcan, Osmanlı Hadenanınca en erken sünnet şenliğinin 1365 te I. Murad'ın şehzadesi Beyazıd için Bursa'da düzenlendiğini yazar.

OSMANLI SARAYINDA ŞEHZADELERİN SÜNNET TÖRENİ
(Sarı-Zülfikar 1993; s.140vd dan kısmen alınmıştır.)

Saray düğünlerine *Sur-ı Hümayun* adı verilirdi. Sur-ı Hümayun, sünnet düğünlerinin yanı sıra saray mensuplarının evlenme düğünlerini de ifade etmektedir.

Şehzadelerin yanı sıra, halktan çocuklar da sünnet edilirdi. Sultanlara mahsus bu sünnet düğünlerinde ister fakir ister zengin olsun, arzu edenlerin çocuklarını sünnet ettirmeleri gelenek idi. Bu çocuklara sünnet edilmeleri için şenlik meydanında yerler ayrılırdı. Her gün bir yandan eğlenceler sürerken diğer yandan halktan çocukların bir kısmı da sünnet edilir ve bunlara padişah tarafından çeşitli hediyeler verilirdi. Halktan çocukların sünneti şenlikler boyunca her gün yapılırken, şehzadelerin sünneti şenliğin son günlerinde sarayın Cerrahbaşısı tarafından yapılırdı. Sünnet esnasında şehzadeyi sadrazamın tutması gelenek idi. Sünnette kesilen deri parçası altın bir tepsi içinde şehzadenin annesine getirilir, gösterilir ve karşılığında kıymetli hediyeler alınırdı.

Osmanlı şehzadelerinin sünnet düğünleri yalnızca sarayı değil toplumu da hareketlendiren, şenlendiren törenlerdi. Çünkü, yapılan şenlik, eğlence ve ziyafetlere sarayın yanı sıra halk da katılır, şehzadelerin dışında halktan da binlerce çocuk aynı zamanda sünnet ettirilir, giydirilir, hediyeler ve bahşişlerle sevindirilirdi. Bu bakımdan son derece renkli geçen, bin bir gece masalları gibi bu düğünler, uygulanan gelenek- görenekleri, esnafın geçit resimleri, merasimleri, havai fişek gösterileri, kukla ve tiyatro oyunları, ziyafetleri, yarışmaları, verilen hediyeleri ve daha bin bir çeşit ilgi çekici gösterileriyle saray geleneklerinin yanı sıra, toplum hayatını, kısacası Türk kültür hayatını yansıtmaktadır.

Tören bütün imparatorluğa üç-dört ay evvelinden fermanla duyurulur, gerek Osmanlı Devleti'nin ileri gelenleri, gerek diğer devlet temsilcileri davet edilirdi.

On beş Günden otuz-kırk hatta bazen elli-elli beş güne varan, gece-gündüz süren bu uzun şenliklere hazineden pek çok para sarf edilirdi. Ancak buna karşılık davetlilerden gelen*, pişkeş* adı verilen muhteşem hediyeler de bir hayli yekün tutardı.

15. yüzyılda sünnet şehri genellikle Edirne iken daha sonra ki bütün şenlikler, 1675'deki hariç, hep İstanbul'da olmuştur. Osmanlı Devleti'nde bildiğimiz son büyük sünnet düğünü ise 1899'dadır. II. Abdülhamid bu düğünü oğlu Abdürrahim, Mahmud Şevket Efendi'nin oğlu Cemalettin, Süleyman Selim Efendi'nin oğlu Abdülhalim için yapmıştır.

Osmanlı sarayının düğün şenliklerine halk yalnızca seyretmek için gelmemekteydi. Mesela esnaf, meslekleriyle ilgili çalışmalarını, yeteneklerini sergilerken şenliğin havasına uygun oyunlar da sergiliyor, yeniçeriler ve sipahiler, tersane çavuşları, levendler hünerlerini sergiliyorlardı. Ayrıca şenliklere gelen yüzlerce oyuncu, hüner sahibi kişiler, fişek ustaları, yazarlar, ressamlar, alim ve şiarlar ve bunların yanı sıra seyre gelmiş olanlar arasında bir hüneri olanlar da gösterilere katılıyordu. Böylece Osmanlı sarayı sünnet şenlikleri, törenler, töreler, av ve spor gösterileri, kandiller, fişekler, seyirlik ve dramatik oyunlar, şarkılar ve daha birçok yönleriyle Osmanlı toplum hayatının bir aynasıydı.

Şenliklerde devlet adamlarından halka kadar toplumun her kesimine ziyafet verilirdi. Sabah başlayıp gece yarısına kadar süren şenliklerde sabahları daha çok tören yapılır, halkın saygı ve bağlılık göstermek üzere padişaha sunduğu pişkeşler yani çok güzel hediyeler verilir ve padişah tarafından her gün ayrı bir topluluğa ziyafet çekilirdi. Usule göre ziyafete katılanlar, yemekten sonra padişaha ve şehzadelere hediyelerini sunarlardı.

Şenliklerin önemli özelliklerinden biri de geçit törenlerinin yapılmasıydı. Bolluk, güç ve çoğalmayı simgeleyen nahıl geçit törenlerinin başında geliyordu. Nahıllar düğünler için hazırlanırdı ve düğün yapanın mali gücünü ve toplumda ki yerini gösteren bir simge idi. Bunlar ağaç biçimindeydi. Üzeri süslü olup balmumundan meyveleri,

hayvan şekilleri, çiçekleri vardı. Padişah nahılları değerli taşlar, gümüş yapraklar, altın kaplama süsler ve yaldızlarla donanırdı. Geçit törenlerinde bunlar alayın önünde taşınır, sadrazam, vezirler, devler ileri gelenleri nahılların ardında yürürlerdi. Bu nahılların 25m. yükseklikte ve 6m. çapında olacak kadar büyük yapıldıkları da oluyordu. Nahılların ardından ise, en küçük ayrıntısına kadar işlenmiş olan yapma bahçeler, köşkler ve havuzlar halkın önünden geçirilirdi. 3 veya 4 metre kare büyüklüğünde olanları vardı.

Bu şenliklerde önem verilen konulardan birisi de şekerlemelerin hazırlanmasıydı. Sünnet alaylarında geçirilen şekerlemeler genellikle çeşitli hayvan ve meyve şeklinde yapılmakta, daha sonra da hepsi şenlik alanında, gelenek olduğu üzere halka dağıtılmaktaydı.
Bunlardan sonra meslek sınıflarını geçişleri başlardı. Her gün ikindiden sonra esnaf grupları kendilerini tanımlayan bayraklarla kendi işleriyle ilgili bir sahneyi canlandırarak belli bir sıraya göre padişah çadırının önünden geçerler, pişkeşlerini sunarlar, sonra da kendilerine ayrılan yerde padişah tarafından verilen yemeğe katılırlardı.

Eğlenceler musıkisiz olmazdı. Mehter musıkisinin Osmanlı Türklerinin siyasi olduğu kadar toplum hayatı açısından da önemli bir yeri vardı. Mehter takımının yanı sıra bu şenlikte oyuncu kollarının çalgıcıları da gösterilerde yer alırdı. Mesela, oyun oynanır, hokkabazlık yapılır ve çeşitli hünerler gösterilirken çalgıcılar da eşlik ederdi. Şenliklerde çok çeşitli başka hünerler de sergilenmekteydi. Bunlar ip üstünde yürüyen; direk ya da dikili taşlara tırmanan, ayaklarına taktıkları uzun değnekler üzerinde yürüyüp dans eden canbazlar, insan dayanıklılığını aşan zor hünerler sergileyen zorbazlar vardı. Seyirlik oyunların bir diğer türü de heyecan verici spor oyunları ve yarışmalarıdır. Okçuluk, binicilik, yaya yarışları, güreş, cirit, matrak oyunu bu tarz oyun ve yarışmalardı. Bu şenliklerde fişekli sahneler, dekor ve çeşitli tasvirler kullanılarak yapılan donanma ve gece eğlenceleri de önemli bir yer tutardı. Sünnet düğünlerinde dini ayinlere de yer verilirdi. Bunların en ünlüsü ise Mevlevilerin yaptıkları “sema” idi. Ayrıca kılıçlı, hançerli savaş oyunları oynanırdı. Hayvan kılığına girip taklit dansları yapanların yanı sıra hüner gerektiren akrobatik hareketler sergileyenler de vardı. Şenliklerde sahne gösterilerine de yer verilir ve dramatik oyunlar sergilenirdi.

OSMANLI SARAYLARINDA SÜNNET ODALARI

Osmanlı saraylarındaki binalar çeşitli ihtiyaçlara göre düzenlenmiştir. Nitekim, sünnetin yapıldığı ve şehzadelerin yatırıldığı belirli oda ve mekanların bulunduğu görülmektedir. Ancak, “sünnet odalarının” diğer zamanlarda atıl kalmadığı ve başka amaçlarla da kullanıldığı, ayrıca sünnetin, sünnet odası dışındaki bazı mekanlarda da yapıldığı kaydedilmektedir.

Odanın Şehzade sünnetleri dışında başka amaçlarla da kullanıldığı bilinmektedir. Mesela, sultanların bazı günlük işlerini burada yaptıkları, namazların sünnetlerini bu köşkte kıldıkları, bazen bir padişahın vefatıyla yerine geçecek olan padişahın tahta çıkmasına karar vermek üzere saray erkanının burada toplandığı kaynaklarda zikredilmektedir. Şehzade sünnetleri bu oda dışında Has Oda, Revan Köşkü, İbrahim Paşa Sarayı gibi farklı mekanlarda da yapılmaktaydı.

Topkapı Sarayındaki Sünnet Odası tek bir oda ile arasındaki küçük kısımdan ibarettir. S. Hakkı Eldem, yaptığı incelemelere göre bu odanın ilk yapılışını 16. yüzyılın başlarına kadar indirir.

*Surname-i Vehbi'*de yer alan minyatürlerde Sünnet Odası ile Bağdat Köşkü arasındaki İftariye Kameriyesi önünde duran padişahın bahşiş dağıtmasını göstermektedir.

Sünnet Odası'nın en dikkat çekici süsleme unsurları çinileridir. Giriş kapısının iki yanında bulunan bitki ve hayvan desenli

İçeri girildiğinde oda duvarlarının da tamamen çini ile kaplı olduğu görülür.

Sünnet edilen çocukların sağlığı bakımından sıcak bir odanın ayrı önem taşıdığı düşünülmüş olmalı ki Kum Kasrı Sünnet Odası'nda da olduğu gibi küçük bir odaya muazzam bir ocak yapılmıştır.

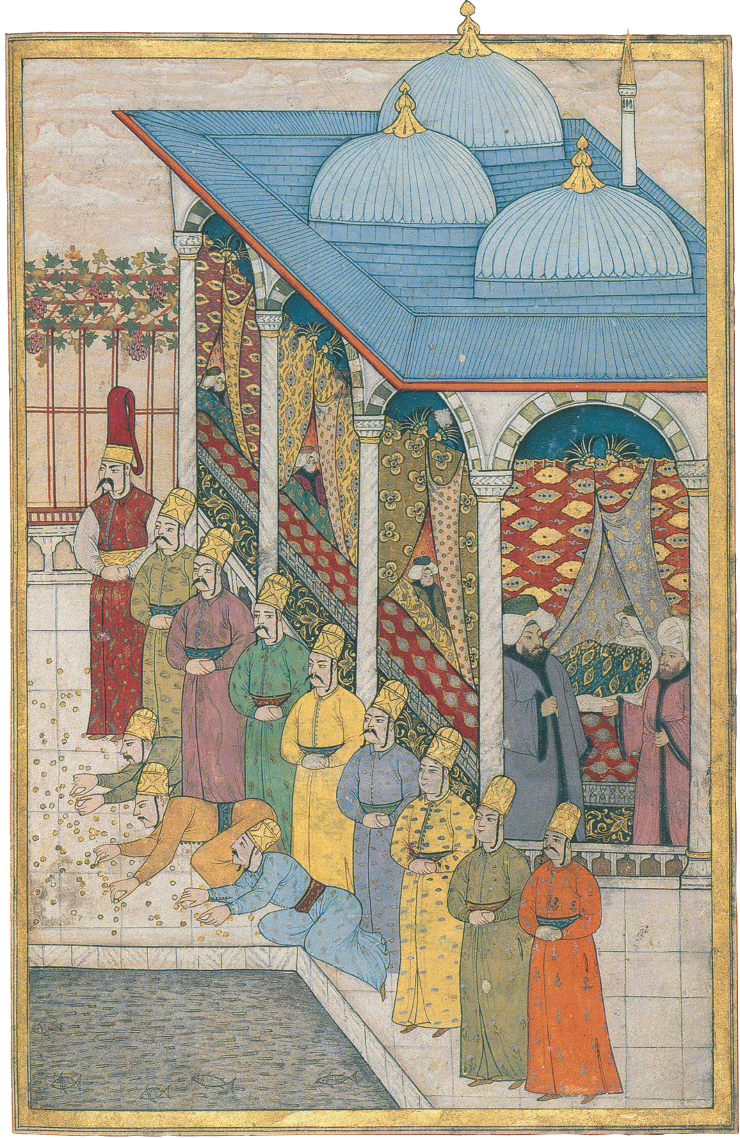
Küçük şehzadeler Topkapı Sarayı Üçüncü Avlusu’nda, III. Ahmed’in yeni yaptırmış olduğu kitaplık binasının önünden geçerek 4. yerdeki Sünnet Odası’na götürülüyorlar. Levni’nin minyatürü.

Sünnet olan şehzadeler, Sünnet Odası'nın yanındaki havuzun önünde, Bağdat Köşkü'nün revakı altındaki yataklarında yatıyorlar. Sultan altın baldakenli iftariye'den para atıyor, Levni'nin minyatürü.

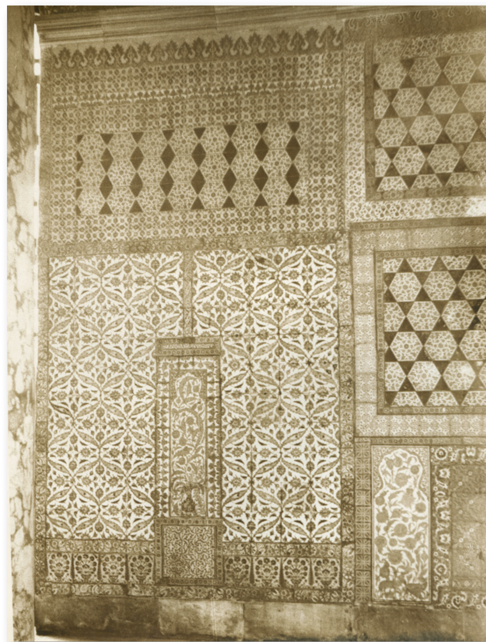

Topkapı Sarayı Sünnet Odasının 1967 yılındaki dış görüntüsü

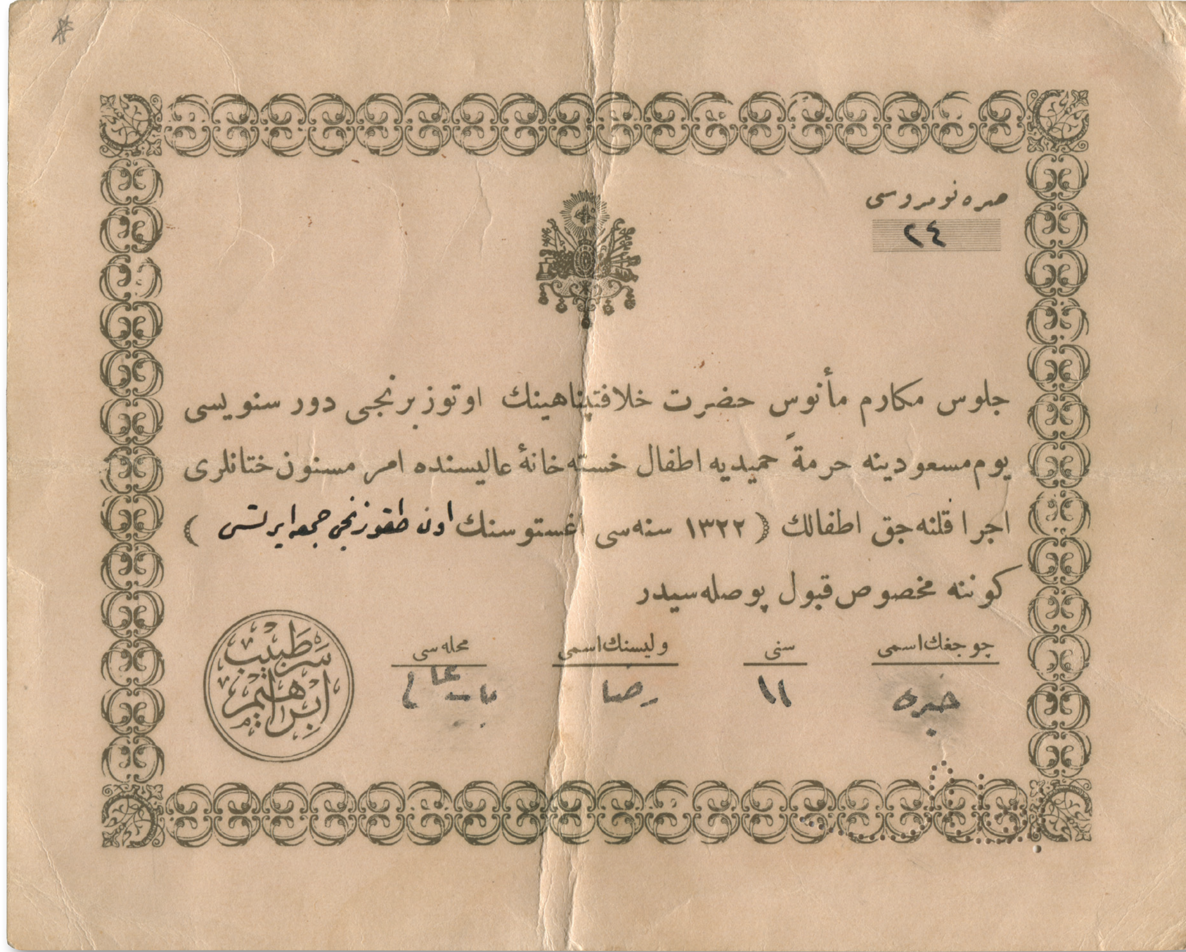

Topkapı Sarayı Sünnet Oda içinin 1967 yılındaki görüntüleri

SÜNNET DAVETİYELERİNDEN ÖRNEKLER

صره نومروسی
۲٤

جلوس مکارم مأنوس حضرت خلافتپناهینك اوتوز برنجی دور سنویسی
یوم مسعودینه حرمةً حمیدیه اطفال خستەخانهٔ عالیسنده امر مسنون ختانلری
اجرا قلنەجق اطفالك (۱۳۲۲ سنەسی اغستوسنك اون طقوزنجی جمعه ایرتسی)
کوننه مخصوص قبول پوصلەسیدر

محله‌سی	ولیسنك اسمی	سنی	چوجغك اسمی
باب عالی	رضا	۱۱	خیری

سرطبیب ابراهیم

Sultan II. Abdülhamid Tuğralı
Osmanlı Devlet Arması
Sıra Numerosu
24

Cülûs-ı mekârim-i me'nûs Hazret-i Hilâfet-penâhi'nin otuz birinci devr-i senevisi yevm-i mes'ûdîne hürmeten Hamidiye Etfâl Hastane-i 'âlisinde emr-i mesnûn hitânları icrâ kılınacak etfâlin (1322 senesi Ağustosunun ondokuzuncu cum'a ertesi) gününe mahsûs kabûl pûsulasıdır.

Çocuğun ismi	Sini	Velisinin İsmi	Mahallesi	(Mühür şeklinde)
Hayri	11	Rızâ		Bâb-ı 'Âli
				Ser-i Tabib
				İbrâhim

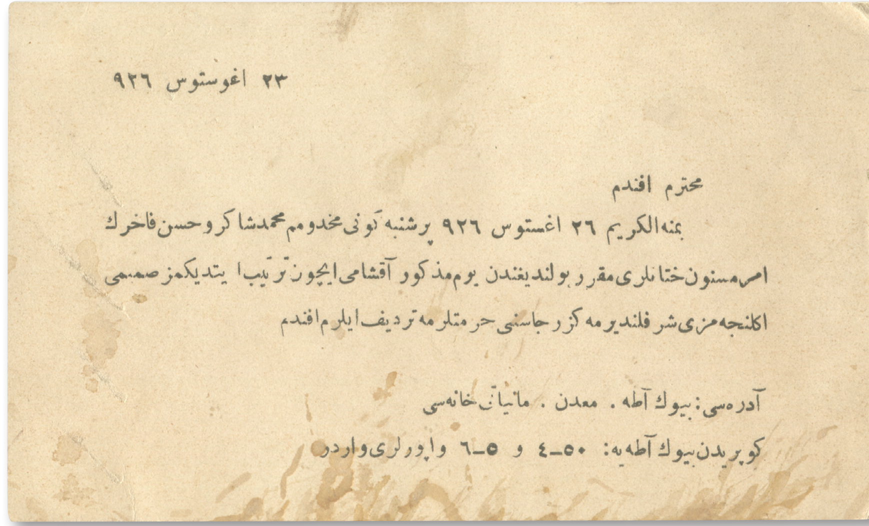
Sağ altta : Battâl
Arkasında : Verilmişdir.

٢٣ اغوستوس ٩٢٦

محترم افندم

بمنه الكريم ٢٦ اغستوس ٩٢٦ پرشنبه كونى مخدومم محمد شاكر و حسن فاخرك

امر مسنون ختانلرى مقرر بولنديغندن يوم مذكور آقشامى ايچون ترتيب ايتديكمز صميمى

اكلنجه مزى شرفلنديرمه كزر جاسنى حرمتلرمه ترديف ايلرم افندم

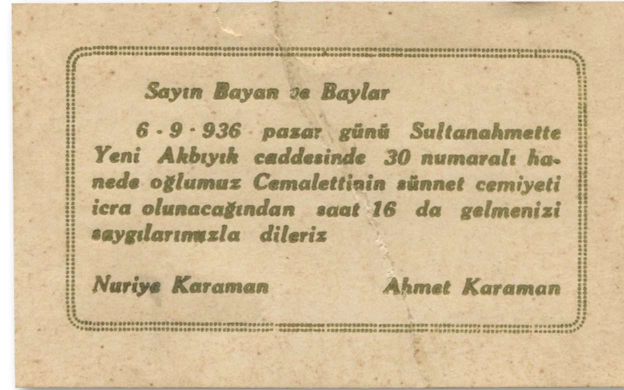
آدرەسى: بيوك آطه . معدن . مانياتى خانەسى

كوپريدن بيوك آطه يه: ٤-٥٠ و ٦-٥ واپورلرى واردر

23 Ağustos (1)926

Muhterem efendim biminel kerim 26 Ağustos 926 Perşembe günü mahdumun Mehmed Şakir ve Hasan Fahirin Emr-i mesnun hitanları bulunduğundan yevm-i mezkur akşamı için tertib ettiğimiz samimi eğlencemizi şereflendirmeniz ricasını hürmetlerimle terdif eylerim efendim.

Adresi: Büyük ada maden Mnyati Hanesi Köprüden Büyük ada’ya 4.50 ve 6.5 vapurları vardır.

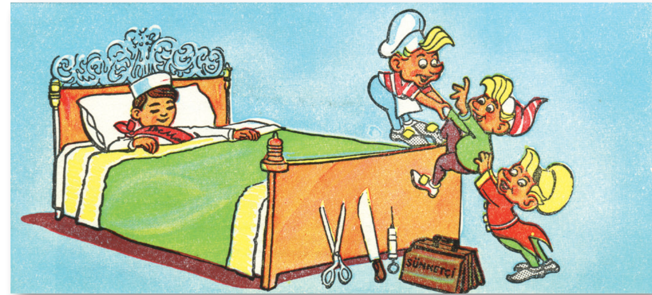
Sayın Bayan ve Baylar

6 - 9 - 936 pazar günü Sultanahmette Yeni Akbıyık caddesinde 30 numaralı hanede oğlumuz Cemalettinin sünnet cemiyeti icra olunacağından saat 16 da gelmenizi saygılarımızla dileriz

Nuriye Karaman Ahmet Karaman

SÜNNET TÖRENİ EĞLENCE PROGRAM ÖRNEKLERİ

ارن کوی صفا باغچه سنده
۱۲ تشرین اول جمعه
کونی واقشامی
خانم و بك افندیلر برلكده
تابصباح بلافاصله

مطنطن بر کون
مشعشع بر کیجه
زنکین تفرعات — فوق العاده پروغرام

عملیهٔ ختان

Erenköy Safa Bahçesi'nde
12 Teşrin-i evvel Cuma [12 Ekim 1923]
Günü akşamı
Hanım ve beyefendiler birlikte, Aralıksız sabaha kadar
(Eren Köy Safâ Bağçesi'nde, 12 Teşrîn-i evvel Cum'a Günü akşamı Hanım ve beyefendiler birlikde, Tâbe-sabâh bilâ-fâsıla)

Büyük sünnet düğünü
Fakir ve şehit çocuklarına ücretsiz sünnet – herkes için bahçeye girişte ücret yoktur. Arzu edenler bahçeye serbestçe girebilirler.
(Büyük sünnet düğünü: evlâd-ı şühedâ ve fukarây-ı etfâle meccânen hitân – 'umûma bağçe içün duhûliye yokdur. Arzu edenler bağçeye serbestce girebilirler.)

Gösterişli bir gün Parlak bir gece
(Mutantan bir gün, Muşa'aşa'a bir gece
Zengin ayrıntılar – Olağanüstü program
(Zengin teferru'ât – Fevke'l-'âde program)

Ünlü Aktris **Nemzor Hanım -** Ünlü Aktris Zarifi Hanım
(Aktris Şehîre *Nemzor Hanım - Aktris* Şehîre *Zarifi Hanım)*

SÜNNET AMELİYATI
Sünnet ameliyatı uzmanlardan oluşan bir sağlık kurulu gözetiminde ülkemizin köklü kişilerinin beğenilerine sahip tanınmış uzman sünnetçiler tarafından yapılacaktır.
(AMELİYE-İ HİTÂN; 'Ameliye-i Hitân: Mütehassısînden mürekkep bir *hey'et-i sıhhiyenin nezâretinde memleketimiz kibâr mehâfelinin mazhar-ı tevcîhleri olan ma'rûf ve mütehassıs sünnetçiler tarafından icra edilecektir.)*

قوميق شهير دومبوللى اسماعيل افندى

ارتيست ايوب صبرى بك

پروغرام

شرائط مخصوصه

Artist Eyüb **Sabri Bey**

Ünlü Komedyen **Dümbüllü İsmail Efendi**

Program:

1. Müzik 2. Tiyatro: Ünlü Komedyen Dümbüllü İsmail Efendi ve topluluğu **3. Şarkılar: Ünlü Aktrist Nemzor Hanım tarafından** 4. Danslar: Minyon Zarîfî Hanım tarafından **5. Düetler** 6. Kuvartolar: İsmâ'îl Efendi ve diğer aktrisler tarafından **7. Ulusal Danslar** 8. Arapça dans ve şarkılar **9. Jimnastik becerileri** 10. Hokkabaz **11. Güreş ve pehlivan yarışmaları** 12. Tek kişilik oyun **13. Sinema** 14. … ve mehtap seyri **15. çeşitli eğlenceler**

Bahçe Müdüriyeti şehit ve fakir çocuklarına özel bir hizmet olmak emeliyle bütün masrafları yükümlenerek sünnet ameliyatlarını gerçekleştirecektir. *(Bağçe Müdîriyeti evlâd-ı şühedâ ve fukarây-ı etfâle bir hıdmet-i mahsûsa olmak emeliyle bi'l-'umûm mesârifâtı der-'uhde ederek 'ameliye-i hitânlarını meccânen icrâ etdirecekdir.)* Çocuklarını sünnet et**tirmek isteyen evliyây-ı etfâl bağçe müdîriyetine şimdiden mürâca'atla kayıtlarını yaptırmaları lâzımdır.** (Çocuklarını sünnet *etdirmek isteyen evliyây-ı etfâl bağçe müdîriyetine şimdiden mürâca'atla kayıtlarını icrâ etdirmeleri* lâzımdır.) AYNI TERCÜME EDİLMEMİŞ.

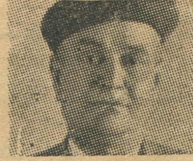
Özel Şartlar:

1. Sünnet ve eğlenceler gündüz saat ikiden sonra başlayacaktır. 2. Gündüz eğlenceleri saat altıya kadar devam eder. Altıdan sekiz buçuğa kadar ara verilir. **3. Gece eğlenceleri saat dokuz buçukta başlayacaktır.** 4. Gündüz ve gece herkes için giriş ücreti yoktur. Arzu edenler bahçeye serbest olarak girebilir. **5. Çocuklarını sünnet ettirmek isteyen çocuk velileri mahalle ihtiyar heyetinden ve polis merkezince onaylanmış bir 'ilm-ü-haber ile başvurmalıdır.** 6. Kayıt işlemi için hiçbir surette ücret alınmaz.

(Şerâ'it-i Mahsûsa; 1. Hitân ve eğlenceler gündüz sa'ât ikiden sonra başlayacaktır. 2. Gündüz eğlenceleri sa'ât altıya kadar devâm eder. Altıdan sekiz buçuğa kadar fâsıla verilür. 3. Gece eğlenceleri sa'ât dokuz buçukda başlayacakdır. 4. Gündüz ve gece 'umûm için duhûliye yokdur. Arzu edenler bağçeye serbest olarak girebilir. 5. Çocuklarını sünnet *etdirmek isteyen evliyây-ı etfâl mahalle hey'et-i ihtiyâriyesinden ve polis merkezince musaddık bir 'ilm-ü-haber ile mürâca'at etmelidirler. 6. Kayd mu'amelesi için hiçbir sûretde ücret alınmaz.)*

PROGRAM

1 — KÂRI KADIM CURCUNA FASLI İLE MAŞALLAH VE HAKKI MOLLA TARAFINDAN ANADOLU HAVALARI
2 — SAZ FASLI (KUKLA SAZININ KUDRETİ DAHİLİNDE).
3 — KÂRI KADIM BIR FASIL HOKKABAZ
4 — IBIŞLI EL KUKLASI
5 — SAZ
6 — KÂRI KADIM BIR FASIL HOKKABAZ
7 — IPLI VE ELEKTRIKLI MODERN KUKLA
8 — KARAGÖZ (ARZUYA TABI OLMAK ŞARTIYLE)
9 — KÂRI KADIM BIR FASIL HOKKABAZ.
10 — SÜRPRIZ

Not : Program çeşidinin tayini Düğün sahibinin arzusuna ve talebine bağlıdır.

NEŞ'E KAYNAĞI MOLLA MÜTENEVVİ EĞLENCELERİ İLE DÜĞÜNLERİNİZİ KAHKAHA TUFANINA BOĞMAKLA ŞEREF DUYAR.

HAKKI MOLLA

Galata — Tel. 44 80 18

Not : Pazarlıkta yalnız bu Program icra edilecek.

23. Ağustos 1968 Cuma günü işbu programı tatbik etmek saatile "350" TL-na mutabık kaldık. 100.- lirası peşin olarak ödenmiş olup bakiyesi program sonunda verilecektir.

Hakkı

TÜRKİYE
KIZILAY DERNEĞİ
Beyoğlu İstiklâl Şubesi

BÜYÜK SÜNNET VE MÜSAMERE

Harbiyede Belvü gazino ve Bahçesinde

31 Ağustos 1946 Cumaertesi Sabaha kadar

Bayan Mefharet Yıldırım ve Arkadaşları
Bayan Zehra Bilir, Hakkı Derman, Şerif İçli ve tam Kadro (FASIL)
Mustafa Çağlar ve arkadaşları
Bay İbrahim Özgür (Ateş Böcek) Heye'ti
Caz, Varyete ve Kukla
Bayan Halide Pişkin tarafından Monoloğ ve Sürpirizler

DAVETİYELER : BEYOĞLU KIZILAY Şubeleri, İstanbul KIZILAY Depo Müdürlüğü Galatasarayda C. K. M. ve Dekor mağazaları, TAKSİM, ELHAMRA PANGALTIDA TAN sinemaları, İstanbulda EVLİYA ZADE NURETTİN BEŞİKTAŞDA Şekerci Kemal Gürayda

Çocuklarınızı hemen bu Sünnete kayıt ettiriniz.

Her tarafa sabaha kadar Taşıt temin edilmiştir.

İstanbul - Abbas Uzman Basımevi

SÜNNET TÖRENİ EĞLENCE SANATÇILARI TANITIM KARTLARINDAN ÖRNEKLER

ELEKTRİKLİ
KUKLACI ve HOKKABAZ

ALİ KÜÇÜK

HAKKI KÜÇÜK

ALİ KÜÇÜK

Senelerce Sünnet düğünlerinde ve bir çok eğlence yerlerinde sabahlara kadar kahkahalara gark eden ve bu sene yine yeni sürprizlerle sünnet olacak yavrularınızın davetlerini dört gözle bekler her şeyinizi temin eder.

ÇARŞAMBA GÜNLERİ : FAKİR ÇOCUKLARA SÜNNETÇİ İLE BERABER MECCANEN GELİR ve EĞLENDİRİR

ADRESLER

BEŞİKTAŞ AKARETLER KAHVECİ NACİYE TAHTAKESEN
EV : BEŞİKTAŞ TUZBABA CAD. NO. 23 DEN ARANMASI

İst. Atalay Matbaası

SÜNNET DÜĞÜNLERİNE
MÜSAMERELERE
ve
HUSUSİ EĞLENTİLERE
TANINMIŞ
ÜÇ SANATKÂR
BİRARADA

HOKKABAZ
Burhanettin ÇABUKEL

GÜLDÜRÜCÜ
Kabakcıoğlu VAHDET

UDÎ ve HAYALÎ
Memduh zade HASAN

Alâturka ve Alâfıranga HOKKABAZ ve
Asrî Elektrikli ipli KUKLA
Kârikadim KARAGÖZ incesaz

Adres : Balât Lonca Aktarma s. Çalgıcılar kahvesi Kâhyaoğlu Sabahattin
Adres : Beyazıt Ordu Caddesi No. 77 EGE Çayhanesi

SÜNNET DÜĞÜNLERİNE
HOKKABAZ - KUKLA
ve MONOLOĞ
ŞEKERCİOĞLU ŞUKRU
TEVFİK MİNİK

Beyazıt Yeni Sahaflar Çarşısı No. 20 den İstanbul
Telefon : 22 60 04

USTA KÜÇÜK AVRAM
ve ARKADAŞLARI

LİMONCUOĞLU TAHSİN

HOKKABAZ - KUKLA - MONOLOĞ

Adres : Galata Bankalar Cad. Okçu Musa Camii karşısı No. 74
Beyazıt Ordu Cad. No. 77 Ali Babanın kahvesi Tel. 21564

HASANPAŞA MATBAASI Beyazıt, Ordu Caddesi No. 137 — İstanbul

SÜNNET DÜĞÜNLERİNİZE
Gülhane Parkı Bahar Çiçek Bayramının Unutulmaz San'atkârları

Modern Hokkabaz - Elektrikli kukla - Küçüklerin Sevgilisi büyüklerin neşe kaynağı Komedi ibişli kukla

KARAGÖZ

NEVZAT AÇIKGÖZ

MAZHAR BABA

Adres : Cağaloğlu Şeref Efendi Sok Esnaf Hanı Üst. Katta Karagözcüler Derneği Tel : 22 43 64 - 22 43 65 den isteyiniz

SUNNET.indd 28 5/31/13 7:05 PM

Hokkabaz
(Hokkabaz, sünnet düğünlerinin en belli başlı eğlencesi idi. Ameliyat esnasında çocuğu meşgul etmek onların vazifesi hükmündeydi.)

Celal 1946; s. 35 den alınmıştır.

Osmanlı dönemi havai fişek

3. SÜNNET ÇOCUĞU

KIYAFET ÖRNEKLERİ

Kıyafeti tamamlayan ve kullanılması adet olan iki önemli unsur başa giyilen "sünnet Takkesi" ile çapraz olarak elbisenin zerine takılan Maşallah yazılı şerittir.

1880li yıllara kadar "Sünnet teli" denilen başlığa takılarak bele kadar inen telleri kullanmakta adetti. İstanbul'da sünnet düğünlerinde önemli törenlerden biride Eyüp Sultan Türbesi ziyaretidir. Bu ziyaretin çocuklarca hoşlanmalarının sebebi dönüşte Eyüp oyuncakçılarına gitmeleriydi. Kaybolan adetlerden biri de erkek çocukların tepelerinde bir tutam saçın kesilmeyerek örülmesi ve yıllarca uzamış bu saçın sünnetle birlikte kesilmesiydi. Göktaş 1994)

Şekil.8: **Üzerine nazarlık takılmış hamaylı vari bir şal kuşanmış ve fesi mücevheratla tezyin edilmiş bir SÜNNET ÇOCUĞU. AMELİYATTAN EVVELKİ KIYAFET.**
(Rıza 1905 [Nur]; s.78)

Şekil.9: **Fesi mücevherlerle süslü ve bir cüz' kesesi asılmış bir SÜNNET ÇOCUĞU. AMELİYATDAN EVVELKİ KIYAFET.**
(Rıza 1905 [Nur]; s.79)

Şekil.11: **Gecelik entarisi giydirilmiş ve takkesine nazarlık takılmış bir SÜNNET ÇOCUĞU. AMELİYATTAN BİRKAÇ GÜN SONRAKİ KIYAFET.**
(Rıza 1905 [Nur]; s.81)

Osmanlı dönemi Sünnet Çocuğu para/hediye kese*si*

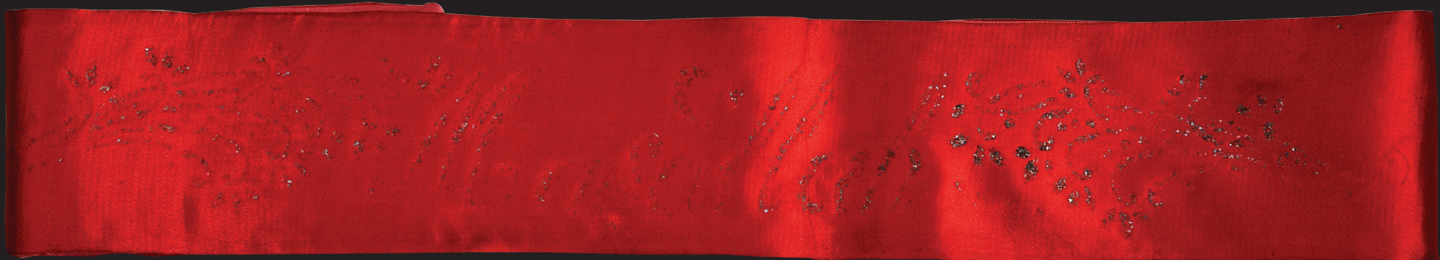

Maşallah

Maşallah

Osmanlı dönemi sünnet çocuğu şapka örnekleri

Osmanlı dönemi sünnet çocuğu ayakkabı ve ayakkabı kalıp örnekleri

SÜNNET YATAĞININ KULLANILAN ÖRTÜ ÖRNEKLERİ

Hüvel-habîb elleyi turci şefa atuhu li-külli havlin min ahvâl muktehim 1327
(Hz. Muhammed›in türbesinin kapısında yazan bir yazı. Peygamberin şefaatiyli ilgili, Arapça)

Aferin Maşa-Allah şaşarım .... saklasın ....gözlerden yazıları okunmaktadır.

MAAŞALLAH YAZILI TAKI ÖRNEKLERİ

Allah nazardan saklasın manasına gelen maaşallah yazılı takıların islam inancında kişileri koruduklarına inanılır. Yaygın olarak kullanılan bu takılardaki maaşallah sünnet çocuklarıyla adeta bütünleşmiştir. Yayınımızdaki takı örneklerinin pek çoğu sünnet çocuklarına takılmayan örneklerden bilgi vermesi amacıyla kullanılmıştır.

Maaşallah kalıp örneği.

SÜNNET ÇOCUKLARIYLA İLGİLİ FOTOĞRAFLAR

TOPLU YAPILMIŞ SÜNNET ÇOCUKLARI

Sultan II. Abdülhamid adına yapılan Selanikli çocukların toplu sünnet töreni

Taht-ı Himaye-i Hazreti Mülükânede Osmanlı Hilâl-i Ahmer Cemiyeti Beyoğlu Hastahanesi Kayıt Numarası 287

Binbaşı Mehmed Süleyman Efendi mahdumu İsmail Halil Efendi’nin hastahanemizin hitan cemiyetine kaydedilmiş olduğu mübeyyin vesikadır. 14.Mart.1332 Pazartesi günü.

Mühür: Osmanlı Hilali Ahmer Cemiyeti – Beyoğlu Hastahanesi

TÜRKİYE
KIZILAY DERNEĞİ
1 LİRA
No 58360 C
1 LİRA
YALNIZ BİR LİRALIK
İane / Aidat MAKBUZU
Veren
KIZILAY-BEŞİKTAŞ
Sünnet Düğünü
KAĞIT VE BASIN İŞLERİ A. Ş.

Kızılay Derneğince sünnet düğünleri için topladığı yardım makbuz örneği

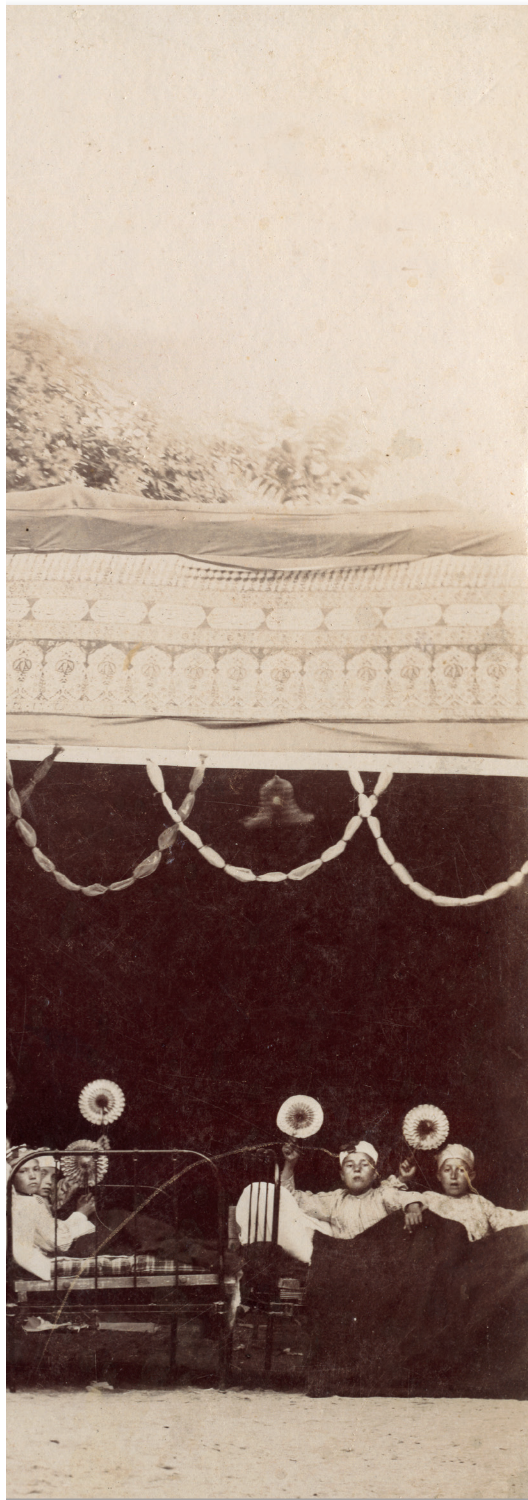
30x23 cm
Besmele (üstte, kufi hattıyla)

(ortada, celi sülüsle)
Kâle Resûlullâh salli Allâhi ʿaleyhi ve sellem: "İnnâ vekâfilu'l-yetîmi fî'l-cenneti hakezâ"
sadaka resûlullâh

Mâşâllâh (altta)

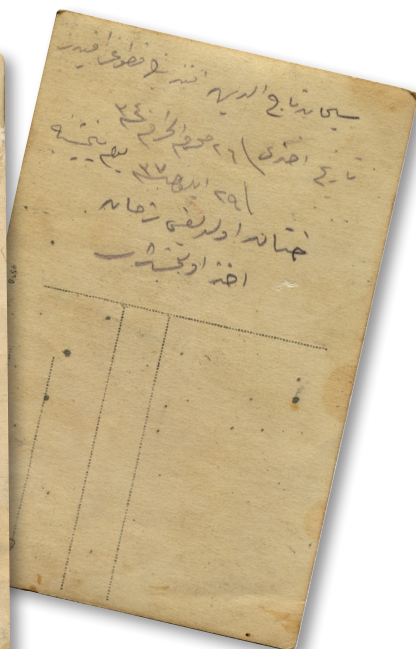

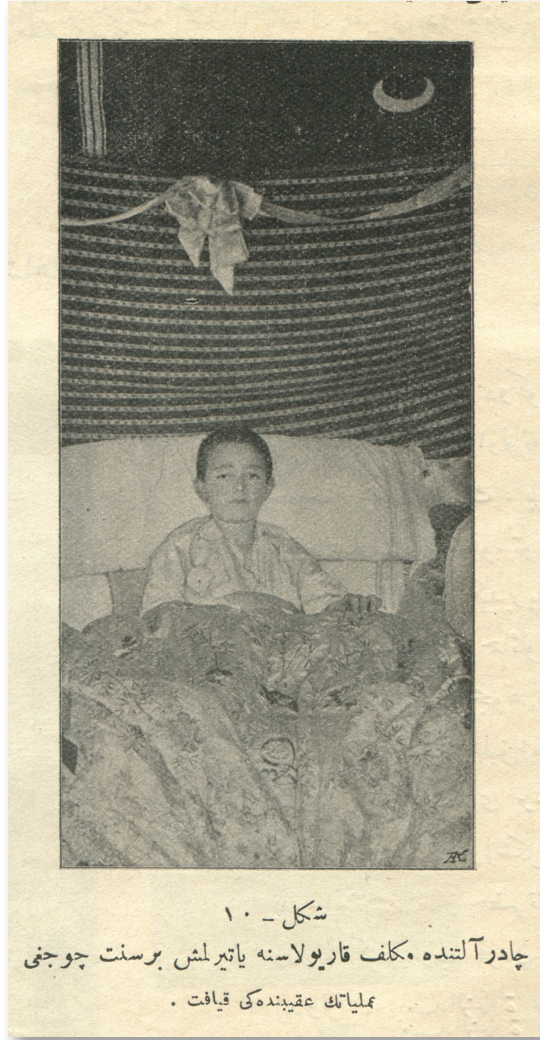

شکل ـ ۱۰
چادر آلتنده مکلف قاریولاسنه یاتیرلمش برسنت چوجغی
عملیاتك عقیبنده‌کی قیافت .

Şekil.10: Çadır altında mükellef karyolasına yatırılmış bir SÜNNET ÇOCUĞU. AMELİYATTAN HEMEN SONRAKİ KIYAFET. (Rıza 1905 [Nur]; s.80)

18 mayıs 1941

FENNİ
SÜNNETÇİ
M. ORUÇ AKAR
33 32 24

4. SÜNNETÇİLER

Yazılı kaynaklarda sünnetçilerin yetiştirilmesi konusunda eğitim veren okul veya bölümlerine rastlanılmamıştır. Modern tıp eğitimi öncesinde usta çırak ilişkisiyle meslek öğrenilmiş olmalıdır.

Evliya Çelebi Seyahatnamesinin 34. bölümün başında açıklanan berberler Sünnetçi Berberler, Piyade Berberler, Ustura Çarkçıları, Ustura Sapçıları ve Sarıkçıları izler. Sünetçi berberleri dükkanlarını çok sayıda usturayla donatırlar ve bazı oğlanları tef küdum eşliğinde sünnet ederek geçerler. (Freely 2007; s. 103-104)

Evliya Çelebi Seyahatname’si ne göre İstanbul’da “Sünnetçi Berberleri Esnafı” adı altında lonca bulunmaktadır. Çelebi’ye göre “Dükkân 300, neferât 400, pirleri Ubey-dullah oğlu Talha oğlu Ebülhavâkin Muhammed’dir. Selmân-ı Pak (611) belini bağlayıp bütün İslâm ile şereflenenleri sünnet ederdi, ama bizzat Peygamber Efendimiz, annesi Âmine Hatun’dan Allah’ın emriyle sünnetli ve iki gözleri sürmeli doğmuşlardır, ama sünnet edicilerin piri Ebülhavâkin Muhammed’in hatunu Mes’ud oğlu Abdullah kızı Râbia’dır. Tertemiz kızların masdarı ortasındaki kırmızı dilcik adlı fazlalık eti kesip sünnet ederdi.” (Erduran 2006; s.194.)

Her berber günümüzün sağlık memurları gibi çalışmaktaydı. Traş etmek yanında dişçilik, sünnetçilik, hacamatçılık, sülük çekmek, ufak tefek yaraları tedavi etmek işleri de yaparlardı. Kimi zaman Saray Baş hekimim tarafından berberlere diş çekmek için izinname bile verilirdi. “İzinname; İstanbul’da Mahmutpaşa’da Sultan Odaları karşısında dükkanı olan ve diş çıkarmakta bulunan Aleksan’a bu sanatlarda maharetli olduğundan tarafımızdan izin ve ruhsat verilmiştir. Irz ve edebi ile sanatından başka işle meşgul olmazsa tarafımızdan ve başka kimse tarafından müdahale edilmeyecek.” Maharetli berberlere iznin yanı sıra cerrahlık simgesi olan fese alamet takma izni de verilirdi. “Mahmutpaşa civarında Sultan Odalarında berber Aleksan oğlu Lutfi, Kan almak ve sülük yapıştırmak ve diş çıkartmakta maharetli olduğundan fesine cerrah aleti olan “kerpeten”” işareti takmasına izin verilmiştir. Gerektir, bu sanattan başka sanata girmeyecek ırz ve edebiyle olduğu halde kimse tarafından müdahale edilmeye-1810”. Tazminattan sonra açılan çağdaş okulların ilk öğrencileri berber ve attar dükkanlarından yetişen yetenekli çırakları oldu. Gördükleri kısa süreli eğitimden sonra berber çırakları dişçi, attar çırakları eczacı diploması aldılar. (Evren 1999; s.50vd)

Berberlerin ihtisaslaştıkları diş çekmek, hacamat yapmak, sülük çekmek gibi konularda izinnamelerin düzenlendiğinden Evren bahsetmektedir. Ancak Evren, Osmanlı Esnafı kitabında sünnetçiler hakkında bir ruhsat veya izinname verildiği belirtilmemiştir.

Kanımızca Osmanlı Döneminde sünnet yapabilmek için de belli izin belgeler verilmiş olmalıdır.

SÜNNETÇİLİK YAPABİLME MAZBATA ÖRNEĞİ

Muhtar ve ihtiyar heyeti tarafından verilmiş mazbataların hukuki, tıbbi bir değeri olmamakla birlikte sünnetçiler tarafından ehliyet gibi kullanılmışlardır.

MAZBATA

Kariyemizde mukim Bulgaristanın Karlova kasabasından Mustafa Oğlu İbrahim efendi. Beş altı seneden beri Sünnetcilik sanatını içra etmekte olduğu ve şimdiye kadar hiç bir hadeseye meydan vermediği ve sanatının ehli bulunduğu şahadet ve tastik ettiğimizin mübeyyin işbu mazbatamız ve mumaileyhin yedine ita kılındı;

I5/Kânunuevel I2/1929

MAZBATA

Mandıra kariyesinde Mukim Bulgaristanın Karlove kasabasından Mustafa Oğlu İbrahim efendi beş altı seneden beri Sünnetcilik sanatile meşgul olduğu ve şimdiye kadar bir hadiseye meydan verilmediği gibi sanatının ehli bulunduğunu şehadet ve tastik ettiğimizin mübeyyin işbu mazbata mumaileyhin yedine ita kılındı.

I5/Kânunusani /I2/1929

1929 yılında Mustafa oğlu İbrahim'e verilmek üzere kötü vukaatının bilinmediği işinde de ehil olduğuna dair Muhtarlık ihtiyar heyetince düzenlenmiş mazbatadır.

SÜNNETÇİ KART ÖRNEKLERİ

Diyarbekirlizade Sünnetçi Dr. Hasan Tahsin

Adres: Şeyhzade başında Aziz Hüseyin Eczahanesi Telefon: İstanbul 856

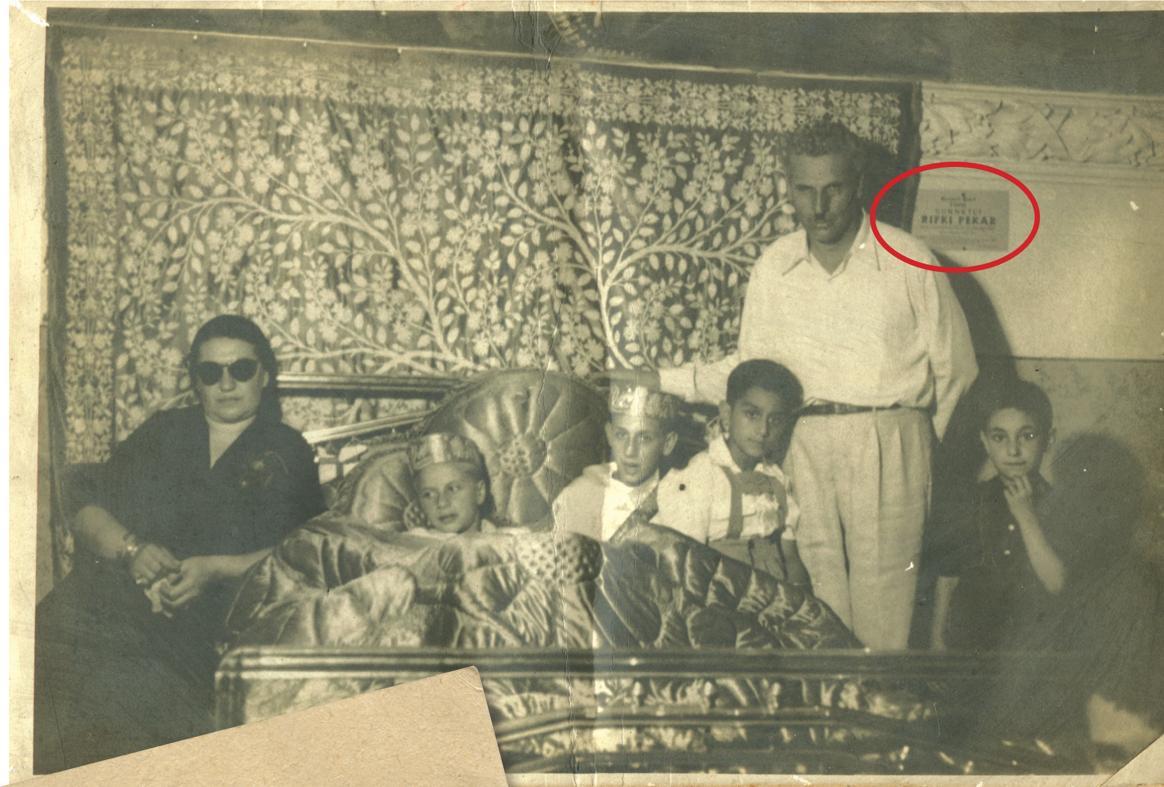
1961 tarihli 123x72mm damga pullu olması ilginçtir.

Kartın arkasında 12.06.1955 tarihi yazılmıştır.

1965 Yılı Yaz Tarifesi
(Her gün)

Kadıköyden		Karaköyden		Üsküdardan		Köprüden	
* 6 05	18 00	* 6 00	19 00	6.20	16.00	x 5 50	x 18 25
* 6 30	x 18 15	* 6 30	19 15	6.35	16.30	x 6 15	18 40
6 55	18 30	6 55	19 30	7.00	17.00	x 6 50	x 18 50
x 7 10	18 30	x 7 15	19 45	7.20	17.15	7 00	
7 25	18 45	7 30		7.40	17.35	7 45	x 19 05
x 7 45	19 00	7 55	* 20 10	8.05	17.50	x 8 05	x 19 20
8 00	x 19 15	x 8 15	* 20 25	8.15	18.25	x 8 35	x 19 40
x 8 10	19 30	8 25	20 50	8.25	18.35	9 05	20 00
x 8 20	19 45	x 8 45	* 21 20	8.35	18.55	9 35	x 20 15
8 30	20 00	9 00	21 40	9.00	19.00	10 05	20 45
x 8 45	* 20 10	x 9 15	22 05		19 15	x 10 35	x 2115
9 00	* 20 45	9 30	* 22 35	9.30	20.05	11 05	
x 9 15	* 21 20	10 00	* 22 50	9.50	20.20	11 35	22 00
9 30	* 21 55	10 30	23 45	10.20	20.45	12 05	x 22 30
9 45	22 15	11 00	00 30	10.50	21.35	x 1235	23 00
10 00	* 22 40	11 30	* 1 30	11.05	21.45	13 05	x 23 30
10 30	23 30	12 00		11.35	23.00	x 13 35	x 00 30
11 00	* 0010	12 30		12.05	24.00	14 05	
11 30	1 00	13 00		12.35		x 14 35	
12 00		13 30		13.00		15 05	
12 30		14 00		13.30		15 35	
13 00		14 35		14.00		16 05	
13 30		15 00		14.30		x 16 30	
14 00		15 35		15.00		16 55	
14 30		16 05		15.30		17 10	
15 00		16 30				x 17 20	
15 30		17 00				x 17 30	
16 00		x 17 15				x 17 45	
16 30		17 30				x 18 00	
17 00		* 17 45				18 10	
* 17 15		18 00					
17 30		18 15					
* 17 45		18 30					
		* 18 45					

x Pazar günleri yapılmaz x İşaretli seferler Boğaza gider
* İşaretli seferler Haydarpaşaya uğrar F. 1 kr.

1967 yılı arkasında vapur tarifesi bulunmaktadır.

SÜNNETÇİLERİN KENDİLERİNİ TANTTIKLARI REKLAM ÖRNEKLERİ

FENNİ SÜNNETÇİ

SAĞLIK MEMURU

Sunullah Artunç

SAĞLIK KOLEJİ MEZUNU DİPLOMA NO. 1948/2435

FENNİN SON İCADI
MODERN SÜNNET MAKİNASI

AĞRISIZ MODERN SÜNNET

Her Yaşta Hissi İptal Anestezi Lokâl Suretiyle Acısız, Kansız, Pürüzsüz Fennin En Son İcadına Göre Sünnet Yapılır.

YAŞI BÜYÜK OLANLAR TAYİN EDECEĞİ SÜNNET ŞEKLİNE GÖRE HEMEN İŞİNE GİDEBİLİR.

SÜNNET ŞEKİLLERİMİZ:

1 — Dikişli (Kesilen Kısım Agrafla Katgüt Dikilir.)
2 — Makinalı (Modern Makina İle Kesilip, Sünnet Yerinde Kansız, Pürüzsüz Temiz Yara Izi Bırakır.)
3 — Amerikan Tamponlu (Ertesi Günü Pansumana İhtiyaç Yoktur.)
4 — Sargılı (Eski usul olup, Pansumanlıdır.)

İŞ : GALATASARAY, KALYONCU KULLUK CADDESİ NO. 59 TEL. 145 38 84
EV : GÖZTEPE, YENİYOL SARIGÜL SOKAK NO. 24 TEL. 355 58 49

- “Fırsat„ -

AZ BİR ZAMAN İÇİN BURADA BULUNAN

İstanbul Sıhhat Mektebinden yüksek derece ile çıkan ve: 15 senedir tecrübeli

İZMİR İLE İSTANBULDA TANILAN

CERRAHÎ SÜNNET

MÜTEHASSISI

ŞAHABEDDİN KÖNGÜL

Dip No. 1777

Ağrısız, çabuk ve gayet temiz sünnet yapar, K. Cerrahî hastalıklarla kırık, çıkık ve her türlü iğne tedavileri yapılır.

SÜNNET için yavrularının sıhhatini düşünen ebeveyn aşağıki adrese acele kaydedilsinler:

Gazi paşa caddesi Alemdar sokak No. 18 müracaat

Karaelmas Matbaası - Zonguldak

“ FIRSAT „ Telefon. 49479

[redacted]

İstanbul Sıhhat Mektebinden yüksek derece ile çıkan ve 20 senedir tecrübeli

[redacted]

Cerrahî ve Sünnet

MÜTEHASSISI

ŞAHABEDDİN KÖNGÜL

Dip. No. 1777

Ağrısız, çabuk ve gayet temiz sünnet yapar, küçük cerahî hastalıklarla kırık çıkık ve her türlü iğne tedavileri yapılır.

SUNNET için yavrularının sıhhatini düşünen her ebeveyn aşağıki adrese acele kaydedilsinler:

Cağaloğlu. İst. Erkek lisesi karşısı № 35.

SÜNNETÇİNİN VERDİĞİ SERTİFİKA ÖRNEĞİ

EMİN FİDAN

İs. Sıhıyye mektebinden mezun

Fennî Sünnetçi

Telefon kabine 44395
» Ev 40624

26 senelik devamlı mesai ve tecrübemle pek kıymetli yavrularınızın sünnetlerini evlerinizde husuŝi hastanelerde meşahir etibbanın takdir ettiği en son fennî usulle acısız çabuk yaparak arızasiz pek kısa zamanda tedavileri ikmal olunur yaşı büyük olanların husuŝi şeraitle katiyyen işlerine mani olmayarak sünnetleri yapıldıktan iki saat sonra istedikleri mahalle kemali emniyetle gidebilirler Çiçek ve sair aşılarla Tabibi müdavilerin tensib ve tavsıye ettikleri seromları, kuvvet ve tedavi şırıngalarını Kulak Buğaz Mesane lâvajları yapılır. Uzun müddet hastaneler ve sahibi şöhret muvaffakıyetli Operatörlerimizden aldığım feyizle kontrollu hernevi ameliyat ve yanıkların pansumanları, muhtelif muayeneler için kan almak ve (hacamatı) husuŝi otoklavımda isterelize olmuş alât ve edevatla yaparım Doğum ve husuŝi pansuman malzemesini idrar toplamak için şişelerin isterlizesi her vakıt otoklavımda yapıldığını saygılarımla bildiririm.

Beşiktaş tramvay caddesi Erip Apartman Daire 2

Sünnet olacak beher çocuk için ihzarı lâzım edviye ve malzemei sıhhiye ve tedabir.
Pudra : Sünnet mahalli sulanır ve ya kanarsa ekmelidir.

1 - Dermotol, Tanen, Oxyde de zinc. a a 5 gr.
2 - 25 gramlık 2 paket pamuk ve 1 paket gaz.
3 - 25 gr. Alkol
4 - 25 gr. Eter.
5 - 1 Met. patiska ve 1 met. tülbent yıkanacak ve ütüle.

Sünnet çocuğu aile doktoruna muayene olmalı ahvali sıhhiyesi müsaid ise sünnet yaptırmalı. Kalsyüm ve saireye lüzüm varsa bir hafta evvel tedaviye başlamalıdır.

Sünnet odası temiz ve aydınlık olmalı, el yıkamak için kaynamış ve soğumuş su bulunmalı yardım içünde iki kişi bulunmalıdır.

Sünnet çocuğunun rahat etmesi içün karyolası serin bir odada somyası yatağı sert olmalıdır.

Sünnet olacak çocuk bir gün evvel bol sabunlu su ile yıkanmalı büyükler sünnet mahallinde temizlik yapmalıdır. Uyumakta bir zarar olmayıp bacaklarının arasına ufak bir yasdık konur. Yiyeceği az tuzlu tavuk, piliç haşlamaları karaciğer ve dalak külbasdısı, bilhassa Çapa marka pirinç unu ve Kornflavurla yapılmış muhallebi ve kompostolarla azar azar su ve limonata içebilir.

Gece ve gündüz müracaat yerleri :
Kabine : Beşiktaş Cad. Erip apartıman - Telefon : 44395
Ev : Beşiktaş Tuzbaba Muhtar sok. No. 22, Telefon : 40621
Yazlık ev : Suadiye, istasyon arkası Akkurt sok. 17 Tel. :

Ö. NURİ EŞSİZ

Fennî Sünnet, Cerrahaii sagir

MÜTEHASSISI

Diploma : 25 - 58

Sünnet olacak beher çoçuk için ihzarı lâzım edeviye ve malzemei sıhhiye listesi :

1 Dermatol
Tannin
OXyde de zinc
5 — gr.

Podra, sünnet mahalli kanar ve sulanırsa kullanılmalıdır .

II -50 - gr. lık bir paket pamuk ve bir paket gaz
III -25 - gr. alcol
IV - 25 - gr. èther
V - Bir arşın patişka yıkanacak ve ütülenecek

Adres : Aksaray tramvay caddesi No. 1/2 Polis karakolu karşısında
Ev : Aksaray taş kasap Sefai sokak No. 5

Sıhhat Memuru
I. Sınıf
Fennî Sünnetçi

NURİ EŞSİZ

Uzun senelerin tecrübesi ve fennin icaplarına uyarak kıymetli yavrularınızın Sünnet ameliyelerini acısız ve çabuk yapar. Pansumanları yapışmaksızın ve birçok sayın doktorlarımızın takdir ettiği fennî temizliğe riayet ve en yeni ilâçlarla kısa bir zamanda tedavi edilir. Büyük yaştakilerin de sünnet ameliyesi kat'iyyen acısız yapılır ve bunlarında tedavileri kısa bir zamanda temin edilir. doktorlarınızın verecekleri enjeksiyonları, serumlar, aşılar ve hacamat yapar, tansiyon yüksekliğinde veya tahlil için damardan kan alır. Yanık ve hat yaralara pansuman ve ameliyatlı yaraların da pansumanları takip ve tedavi edilir.

Telefon: **20937**
Bakkal Bay Ahmet'ten isteyiniz

Sıra Numarası 6163

Kızıklıda oturan Bay Hazım Payzın oğlu 11 yaşında Bay Ercan Payzın'in 1945 senesi Ağustos ayının 19 inci Pazar günü saat 15.05 geçe Sayın akraba ve sair dostları huzuriyle sünnet ameliyatı tarafımdan yapıldı. Bu neş'eli günü hatırlamağa sebep olmak üzere Bay Ercan Payzın'e armağanı olarak sunuldu.

Dipl. No. 25/58

Sünnet düğünlerinde sayın müşterilerimin emirlerini vakti zamanında ifa edebilmekliğim için düğün gününden bir hafta evvelinden müracaatlarını saygılarımla rica ederim.

Kabine: Aksaray Polis Merkezi karşı köşesinde N. 1/2 **Evi:** Aksaray Haseki Tramvay durağı Sefaî sokak No. 5

EBÜZZİYA MATBAASI – 1945

Bu ilginç örnekte sünnetçi kendi tanıttığı reklam yanında sünnet ettikleri çocukların fotoğraflı numaralı sertifikayı hazırlamamıştır.

5. SÜNNET AMELİYATININ YAPILMASI

ANTİK DÖNEMDE SÜNNET OPERASYONU

(Ralph Jackson'un Sirkümsizyon [Sünnet], De-sirkümsizyon ve Kişinin Özsaygısı: Celsus'un Penisteki Operasyonları başlıklı yazısından kısmen alınmıştır. Antik Dönemdeki önemli cerrah ve tıp tarihçisi Celsus'un dönemindeki sünnet operasyonun psikolojik-sosyal sebepleri ve operasyonun günümüzün önemli tıp tarihçisi Jackson tarafından derleyip değerlendirerek etkili bir makale kaleme almıştır. Yayınımıza cerrahi operasyon ve bütün ayrıntılar alınmamıştır. Makaleyi bana veren Sayın Ralph Jackson'a şükranlarımı sunarım.)

Celsus'un hayatı hakkında hiçbir şey bilinmiyor. Kendisinin kaleme aldığı De Medicana 8 ciltten oluşuyor. Celsus yayınında aşırı sade ve detaylı miktarlarda penis üzerindeki cerrahilerini anlatmıştır. Bu cerrahi operasyonun yeni olduğu veya daha önce Celsus'un kendisi tarafından yapıldığı belli değildir.
Prepisiumun kaldırılması anlamındaki sünnet, ciddi şekilde vücudun görünüşünü ve bundan dolayı da bireyin kendine olan özsaygısını değiştirir. Vücut görünüşü antik dünyada o kadar önemlidir ki, orijinal sünnet operasyonunu tersine çevirmek için de-sirkümsizyon prosedürü geliştirilmiştir. Bu da bütün Katolik kimliğini geliştirmek isteyenler tarafından bulunmuştur. Bu operasyonlar Celsus tarafından eserlerinde tanımlanmıştır. Celsus, ilk üç bölümün başında prosedürlerin pratikliği, antik kaynaklardaki filolojik analizleri ve Hristiyanlık tarihindeki sünnetin anlamının yeniden değerlendirilmesini detaylı bir şekilde incelemiştir.
Fiziksel olarak vücudun küçük bir parçası olmasına rağmen prepisium ve onun alınması Katolik dünyasının kimliği açısından muazzam bir öneme sahiptir. Birinci yüzyılın sonlarında Katolik eleştirmen Marcus Valerius Martialis okuyucularını ilk yüzyıl Roma'daki vücut görünüşünün önemi hakkında şüphede bırakmıştır.
Peruklar, kozmetikler, yapma dişler gibi şeylerin hepsi yazarın utandıran bakışı altında açığa çıkarıldı. Fakat bu çirkinlik veya mutilasyonları düzeltme amaçlı hırslı girişimler mevcuttu. Cerrahi uzmanlar listesinde olan Erosun yok ettiği kölelerde aşağılayıcı damgalar mevcuttu. Kozmetik cerrahinin gerçekliği A. Cornelius Celsus gibi medikal yazarların yazılarında gösterildi ki bu operasyonlar gevşek gözkapaklarını kaldırma, delinmiş kulakları iyileştirme, kulakları, dudak ve burunu yama yaparak veya eksize ederek iyileştirme ve sünnetsiz hale gelmek isteyenlerin sünnet derisini onarma. Sondaki operasyon neden herkes sünneti tersine çevirmek istiyor veya bu nasıl yapılabilir gibi sorulara neden olmuştur.
Erkek sünnetinin, bazı diğer spesifik operasyonlar gibi (mesela kranial trepanasyon) çok uzun bir hikayesi gösterilebilir. En eski yaşayan kanıtlar, erkek sünnetinin eski krallık ve yeni imparatorluk dönemleri boyunca yapıldığı Mısırdan geliyor. Antik çağlarda da Herodot, Didorus ve Strabo gibi eski yunan yazarlarda Mısıra önem vermiştir.
Mısırlıların cenazelerini mumyalaması da sünnetin fiziksel kanıtı olmuştur ki bu da operasyonun geç pubertede yaygın olarak yapıldığını göstermektedir. Bu sıklık bu işlemin medikalden ziyade muhtemelen inançtan dolayı yapıldığını ortaya koymaktadır. Sünnet ayrıca güncel Mısır sanatında da 6. Hanedanlığın Saqqaradaki Ankhma-hor lahitinin girişindeki heykelde gösterilmektedir. Bu zamanda da bir rahibin cenazesinin yorumlanması sonucu sünnet ve pubic kılların tıraş edilmesinin rutin olduğunu göstermektedir. İki durumda da taştan bıçaklar tarif edilmektedir. Sünnet için kullanılan taştan bıçaklar Eski Ahitte de dökümante edilmiştir. Anatominin sensitif parçasında, taş bıçaklarının göz korkutucu ve tutarlı bir şekilde kullanımının zor olması nedeniyle obsidyen veya kuvarstan yapılmış bıçaklar aşırı derecede keskin kesiler yapmayı sağladı. Ayrıca kullanılan diğer materyallerin aksine çok önemli bir faydaları vardı ki bu da her kullanımın öncesinde kullanılan parçaların yenisinin takılarak bıçağın aseptik olmasını sağlamaktı. Enfeksiyonu kontrol etme çok zor olduğu için bu gibi bir özellik inanılmaz derecede önemliydi.
İncil'e göre, Yahudilerin sünneti sekizinci günde yapılır, tanrının İbrahim'le anlaşmasına göre: "Kendinizi sünnet edin, aranızda ki her erkeği. Sünnet derisinin etini almalısınız çünkü bu aramızdaki anlaşmanın işareti olacaktır." Sabbath (tatil günü) ile birlikte sünnet Yahudilerin mükemmeliyetinin dış işareti olmuştur.
Operasyon acı dolu fakat basitti, çok az cerrahi ekipman lazımdı aslında bıçak dışında bir şey yoktu. Sünnet, antik Yunan idelindeki vücudun mükemmelliği ve güzelliğinden dolayı Yunan ve Katolik estetiklerine uymuyordu. Ereksiyondaki penis, glansın görünmesi yunan ve Katolik sanatına göre çirkindi, nadir olarak satyrlarda (yarı insan yarı keçi olan mitolojik yaratık) barbarlarda veya komik parodi karakterlerinde gösteriliyorlardı. O zaman bile, sünnet derisi sık sık unretrakte şekilde gösteriliyordu. Prepisiumun kabı veya olmaması, vücudun bir hatası, ve glansın gösterilmesi seksüel aktiviteyle eş olarak görülmesinden dolayı, olmayan bir sünnet derisi utanmanın veya alay edilmenin kaynağıydı.
Gillian Clark, Philo isimli sünnetli bir Yahudi'nin (Yunan eğitimli olmasına rağmen) anlamlı analizinde, kendisinin bile kabul ettiği şekilde sünnetin doğal olmadığını ve bir mutilasyon olduğunu göstermiştir.

Erken Roma imparatorluğunda, Katolik kültürel kimliğine göre sünnet çirkinliğin ve Yahudileşmenin bir göstergesi olarak görülüyordu. Şaşırması zor ki, sünnetin sanat periyodu içerisinde sunulmamasından dolayı onu uygulamak da onlara huzursuzluk vermekteydi.

Asıl olayın içeriği ve kesin anlamı bizim için kayıp olmasına rağmen, zekice birleştirilmesi mümkün olan numaralar var, İkisinin de mükemmel doktor olabileceği Hippocrates ve Hephaetus/Vulcan' ın forcepsin nalbantın maşası gibi tanımlanması esnasında ve operasyonun kolaylıkla kastrasyonla karışacağı durumda, operatör görünüşlerinin karmaşa içerisinde olmaması gibi. Lambanın üretim tarihine bakınca, şu da mümkün ki Alexandria da yer alan Yahudi ve yunanlar arasındaki en son anlaşmazlıkla birlikte bu özel tablo da yankı uyandırabilir.

Her zamanki gibi Katolik yazarlar, özellikle Martial sünnetle şehvet ve seksüel potansiyelin körele olduğunu öne sürdüler: "Kasığı siyah bir deriyle kapatılmış bir köle, sen sıcak suyla okşanırken seni bekler. Fakat benim kölem Laecania, alttaki çıplak vücudu Yahudilikle dolu. Aslında Martial retrakte prepisiumu olan erekte penisin Latince de basit bir müstehcenlik anlamına geldiği verpa kelimesini Kudüs'ün ortasında doğmasına rağmen birden fazla kullanmıştır.

Yahudiler birbirlerine karşı aşırı sadıktırlar ve devamlı şehvet göstermeye hazırdırlar fakat diğer insanlara karşı da devamlı nefret besler ve düşmanlıkla bakarlar. Ayrı yerlerde yemek yer, ayrı yerlerde uyurlar, ve ırk olarak ta, şehvete düşkündürler, yabancı kadınlarla ilişkiye girmekten kaçınırlar, fakat kendi aralarında hiçbir şey haram değildir. Kendilerini sünnet ederler çünkü bu şekilde kendilerini bu farkla diğer insanlardan ayırırlar. Onlar aynı yolu takip etmek için kendi yolları çevrilenlerdir ve ilk aldıkları ders te tanrıları küçümsemektir. Bundan dolayı hala şehirlerinde heykel yoktur, tapınaklarında bile az vardır, bu yağcılık ne kralları içindir ne de bu onur diktatörlüğe yorulur.

Sünnet, Yahudilerle karakterize olmuştur ve sünnetin Yahudilerin İsyanının (132-5) kısıtlayıcı kanunlarında konu olmadan önce güçlü negatif anlamları mevcuttu. Onlara göre bir Yahudi evinde bir köle gibi sünnet olan veya yunan ve Katolik toplumunda sosyal duruşunu güçlendirmeyi arayan Yahudilerin, bu çirkinliklerini uzaklaştırmalarında iyi bir neden vardı. Sünnet derisinin restorasyonu veya sünnetsizlikten, Corinthians da Josephus veya daha önce Maccabees de bahsedildi. Sadece ilk yüzyılda A. Cornelius Celsus'un De Medicanasında cerrahi prosedürü içeren metotlar mevcuttu.

Celsus'un kaleme aldığı De Medicananın düzenlenmesine göre iki bölümü vardır: Penisin elverişine göre durumu ilaçla tedavi etme veya cerrahi gerektiren şartlar. Celsus'un sunumuna göre yunan sexuel sözlüğü daha elverişlidir. O hemen her medikal kitapta karşılaşılan ve şu an için kullanımı kabul edilmiş kuralların dikkatini çekmiştir. Celsus sözlüğünde tercih ettiği Latin metaforları yerine yunan kelimelerini sadece nadir durumlarda kullanır. Bu da ona tıp sanatın ahlaki kural ve öğretilerini gözlemleme imkanı sunar. Fakat daha önemlisi yararlı olarak duyduğu her şeyi içermesi ve genel olarak herkesin anladığının da üzerinde olmasını da sağlar. Bu da, mümkün olan en geniş okuyucularla irtibat kurmasını ve sadece yunanca konuşan elit kesim değil diğer medikal yazarlarına da hitap etmesini sağlar. Celsus'a göre penis bir gövde, sünnet derisi sadece bir deri, prepisiumdan ziyade ve penisin ucu da bir meşe palamududur.

Celsus'un spesifik detaylandırılmış kadın genital bölgesi için olan terminolojisi sözlüktekine benzer olmasına rağmen çoğu Latince kelimelerden oluşan erkek genital terminololjisinden farklılık gösterir. Von Stadenin gözlemine göre Celsus yunan kelimelerini kadın bölümlerini anlatırken kaçınmıştır. Fakat bir yunan kadını latin kelimelerle başarılı bir şekilde anlatmıştır. Bununla birlikte, kendi sözcük deposunun büyük bir kısmını oluşturan bu terk edişi, kadın vücuduna karşı suskunluğu, kadınlarda erkeklerden daha fazla açıklanmamış sonuçlara yol açmıştır.

Başlangıç yorumlarında Celsus penisin cerrahisinin nedenleri hakkında şu açıklamayı yapmıştır: "Eğer glans çıplaksa, erkek onun kapalı görünmesini ister, bu yapılabilir, ama çocukta yetişkine göre daha kolaydır, eğer defekt doğalsa, eğer bazı ırklardaki gibi sünnet edilme sonrasındaysa ve eğer glans küçükse ve eğer komşu cilt büyükse. Fakat eğer penisin kendisi küçükse bu durumda işler daha da zorlaşır."

Okuyucularına operasyonun ne kadar uygulanabilir olduğunu söylese de, Celsus bazı sınıflamalar yapmıştır, ve hepsi de penisin cilde oranıyla ilişkilidir. Operasyon erkek çocuklarda yetişkinlere göre daha kolaydır çünkü cildin penise oranı gençlerde daha fazladır. Aynı nedenlerden dolayı cilt kısmı fazla olan küçük glans ve kısa penisli kişilerde de operasyon daha makuldur. Son olarak Celsus doğuştan prepisiumun eksikliği ile sünnet sonrası prepisiumun kaybını karşılaştırmıştır. Doğuştan eksiklik daha iyidir çünkü cildin biraz olması hiç olmamasından daha iyidir.

Celsus ilk önce daha kolay olan operasyonla başlıyor ve konjenital sünnet derisi eksikliği restorasyonunu şöyle anlatıyor: "Doğal defekti olan kişiler için tedavi şöyledir ki: Glans çevresindeki prepisium tutulur ve glansı örtene kadar esnetilir ve oraya bağlanır. Sonra penisi örten deri pubisin önünde halka şeklinde penis açılana kadar kesilir, fakat üretrayı veya oradaki kan damarlarını kesmemek için çok dikkat etmek gereklidir. Böylelikle prepisium önde bağlanan yere doğru kayar ve küçük bir halka pubisin önünde belirir ki burası yeni cilt ile doldurulacaktır."

İnsizyon keskin bir bıçakla da yapılabilir fakat bir Katolik medikal doktoru bunun yerine neşteri kullanmıştır. Operasyonda şüphe yoktur ki acı kaçınılmazdır. Gerçek anestezikler yoktu ve en etkilileri ban otu, adam otu ve afyondan yapılmakta olup bunlarda her zaman bulunmazlardı. Fakat acı kişiden kişiye bağlı olarak değişirdi. Her vaka, sünnetin kendisinden daha invazivdi. Pozitif tarafına bakarsak, operasyon tamamıyla anlaşılabilirdi. Vücudun çok kolay ulaşılabilen bir kısmı olmasının yanında, pre-modern cerrahi için hem operasyonun kendisi hem de sonraki elbise giyimi ve bandajlar açısından avantajlıydı. Altındaki yapıya çok gevşekçe bağlı olması da penis derisinin mobilitesi açısında çok önemliydi. Bu mobilite operasyonun gerçekleşmesine ve derinin gerektiği kadar kaymasına izin veriyordu. Ayrıca bu cerraha da kazara olan laserasyonların olmaması damarları, üretrayı ve alttaki yapıları yaralamaması için de yardım ediyordu, ki bunlara Celsus’un çizimlerinde önemle vurgu yapılmıştır.
Daha büyük problem skar dokusu oluşana kadarki penis derisini koruyabilmekti, greft yapımı antik çağda yapılmıyordu. Cildin yeterli bölgeye kadar çekilmesi, glansın önünde bağlanması idrar için küçük bir açıklık bırakıyordu. Ayrıca yeni oluşturulan sünnet derisinin iç kısmında da genellikle glansa yapışma sorunu ortaya çıkıyordu. Öndeki bağ, iyileşme tamamlanana kadar devam etti. Rubinin de tanımladığı gibi dokunun gerilmesi, penis basisinde annuler bir skarla iyileşmesine neden olur ve komşu ciltte şiddetli bir gerime neden olur.
Suturizasyonun olmamasından dolayı -Celsus hiç bahsetmedi- dikkatli elbise giyme ve bandaj, aşırı gerilimden uzak tutmaktadır. Aksi takdirde yeni oluşturulan sünnet derisi kısmı geriye çekilmiş ve bütün operasyon boşa gitmiş olur.
Celcusun 2. operasyonu da de-sirkümsizyon da benzer şekilde anlaşılabilir ve kısa ve öz olarak: “Prepisiumu sünnet edilmiş olanlarda ise yeni prepisium, penisin etrafındaki allta uzanan glansın sirkümferensinden neşter ile ayrılarak yükseltilir. Bu işlem eğer marjin kenarından serbestleştirildiyse o kadar da ağrılı değildir. Prepisium bundan dolayı tekrar serbestleştirilmiş olur ve glansın önüne doğru gerilir, sonra soğuk su ve flaster ciddi inflamasyonu önlemek için kullanılır.”
Penis derinin corona da serbestleştirilmesi neşter ile annuler bir diseksiyon yapılması ile gerçekleştirilir. Neşter bir önceki operasyondakinin aynısı olmasına rağmen, bazı Katolik cerrahların kendilerine özgü şekil ve boyutlarda neşterleri mevcuttur. De-sirkümsizyon operasyonu için hafif konveks kesme kenarı olan küçük, ince ve uzun bir bıçak daha uygun olur, ve disektör olarak ta marjinin koronadan penisin basisine doğru diseke edilmesi için neşterin künt sap kısmı kullanılabilir. Penil cilt bir kere serbestleştirildiği zaman yeni oluşturulacak prepisiumun işi daha da kolaylaşır. Celsusun bu diseksiyonun çok fazla acılı olmadığı iddiası büyük ihtimalle hastanın bunu kendisine çok belli etmemesinden kaynaklanmaktadır. Daha da kritik olan, onun yorumuna göre operasyonda diseksiyon dışında cerrahiyi sıkıntıya sokan kanamayı yapacak bir bölüm olmamasıdır.
Eksik prepisium operasyonundan farklı olarak yeniden şekillendirilmiş de-sirkümsizyon operasyonunda oluşturulan cildin iç kısmı hassastır ve yeni bir cilt tabakasının oluşması gerekmektedir. Aslında bu bölgedeki cerrahilerde epitel dokusunun hızlı rejenerasyonu pozitif bir özelliğidir, bundan dolayı da postoperatif primer tedavi ağrıyı azaltma ve inflamasyonu baskılamaktı, ki bu da Celsus’un tavsiyesine göre soğuk su uygulaması ve plasterdi (dolgu). Celsus inflamasyonu azaltan ve yeni epitel dokusunun büyümesini uyarıcı birkaç plaster tanımladı. Bir kez daha, oluşabilecek zorluk şu ki, iyileşen yeni penis cildinin yeni pozisyonunu korumasıydı.
Eklenen yeni bir komplikasyon da yeni sünnet derisinin altta glansa yapışmasının engellenmesi ihtiyacıydı. İnflamasyon bir kez çıktımı penis pubisten koronaya kadar bandajlandı ve yapışmayan bir plaster glans ile yeni sünnet derisinin arasına koyuldu. Bu yolla penis cilt aglütinasyon için en uygun durumu sağlaması amacıyla mümkün olduğunca immobilize edildi. Bu durum aynı zamanda doktora progresi izlemesine ve plasteri gerekirse değiştirmesine imkan sunmuştur.
Zannediliyor ki bu ameliyat Celsus’un talimatlarına uyularak yapıldı, her ameliyatta enfeksiyon çıkmadığı sürece iyi sonuçlarla sonuçlandı. Eksik prepisium onarımı operasyonunda penis cildinin mobilitesinden ve alt yapıya olan bağının gevşekliğinden faydalanıldı. De-sirkumsizyon operasyonu açısından da penis cildinin hızlı rejenerasyonu sayesinde iyi sonuçlar elde edildi. En büyük tehlike her zaman cerrahiden caydırıcı olan enfeksiyondu. Medikal doktorlar antik dönemde enfeksiyonun nedeni ve aletlerin nasıl steril edileceği konusunda bilgisizlerdi. Enfeksiyonun meydana çıkışı ilk defa Celsus’un yazılarında bir komplikasyon olarak bahsedilmesidir. Penis operasyonlarında komplikasyon olarak inflamasyon ve ülser birleşik olarak izlendi. Penisteki inflamasyon ve şişkinlik için ve sünnet derisinin darlığı için sıcak su uygulaması tavsiye edildi, ayrıca gerek görüldüğü durumlarda glans ile sünnet derisi arasına enjekte edilmesi önerildi. Glansın ve sünnet derisinin ülseri, çoğunlukla uzamış olan şiş inflame penisin sonucu olarak görüldü ve kuru olduğunda su ile irrige etme önerildi. Akabinde tedavide de akdiken meyvesi veya şarap tortusu kullanıldı. Akdiken meyvesi yunan ve Katolik medikal yazarlarca kanamayı azaltıcı etkisinden dolayı şiddetle tavsiye edildi. Celsus onu ayrıca kulak, göz veya burun deliği ülseri veya akıntılarında da kullandı.

Sonuç olarak; Celsus'un verdiği bilgilerle bazı Katolik doktorlar bazen ağrılı veya güvensiz olmasına rağmen sünneti efektif bir şekilde geri çevirme kabiliyetine eriştiler. Major bir cerrahi değildi fakat antik dönemde risksiz bir ameliyat yoktu. Kişi, acıyı ve rahatsızlığı göze alarak operasyonu hatta hayatını riske atarak kabul etmiştir. Bu da bize her ne kadar vücut görünümü ne kadar önemli ve vücut imaj seviyesini yükseltmek manipüle edilebilmiş olsa da sosyal baskının ne kadar güçlü olduğunu göstermiştir.

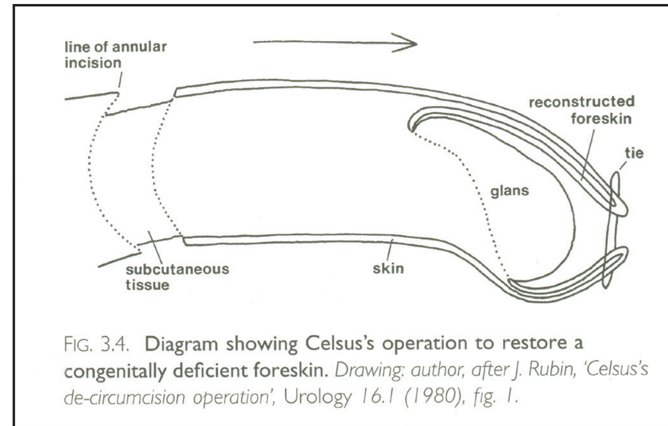

FIG. 3.4. Diagram showing Celsus's operation to restore a congenitally deficient foreskin. *Drawing: author, after J. Rubin, 'Celsus's de-circumcision operation', Urology 16.1 (1980), fig. 1.*

(Jackson 2005; s.29 den alınmıştır.)

Şekil. 3.4: **diagram showing celsus›s operation to restore a congenitally deficient foreskin**

Celsus'un doğuştan yetersiz (işlevsiz anlamında) sünnet derisini yapılandırdığı ameliyatının gösterilmesi.

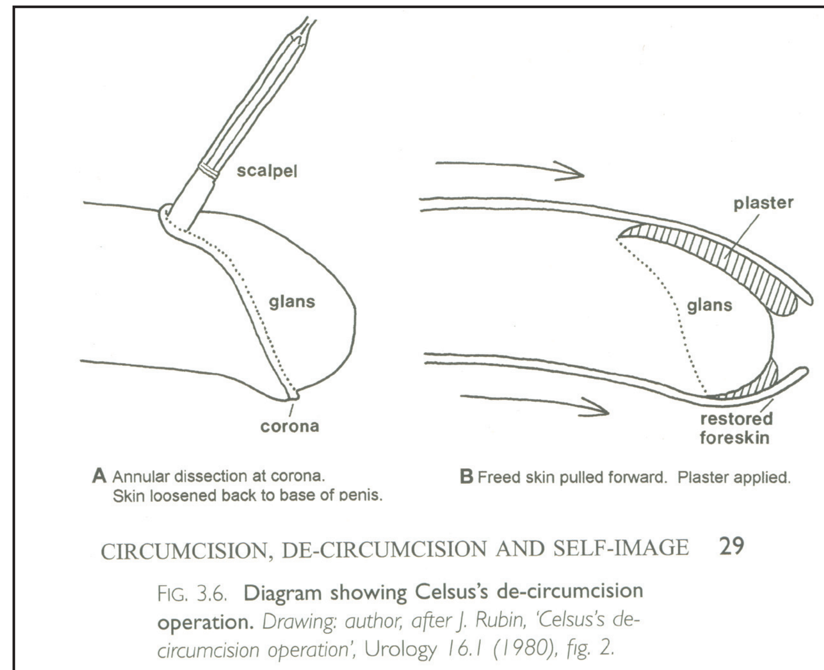

FIG. 3.6. Diagram showing Celsus's de-circumcision operation. *Drawing: author, after J. Rubin, 'Celsus's de-circumcision operation', Urology 16.1 (1980), fig. 2.*

(Jackson 2005; s.27 den alınmıştır.)

Şekil. 3.6: **diagram showing celsus de-circumcision**

Celsus'un sünnet derisini normal hale getirilmesi.

A. Annular dissection at corona
Koronada halka diseksiyonu.

Skin loosened back to base of penis
Penis tabanına doğru gevşetilmiş deri.

B. Freed skin pulled forward
Serbest bırakılan deri ileri çekilmesi.

Plaster applied
Plaster uygulanır. (Bandaj ile sarılır.)

YAHUDİ SÜNNETİ

(Rıza 1905; s.58 ve devamından çevrilerek alınmıştır.)

Her vakit yapılabilirse de sabahleyin erkenden icrası adet haline gelmiştir. Sünnetçilere "mohel" yada "molel" adı verilir. Genellikle haham olurlarsa da esnaftan yada diğer mesleklerden de olurlar. Bunun için uzman olması ve ameliyat sırasında gerekli duaları bilmesi yeterlidir. Gerçi Caraite'lerin (Karaylar) sünnetçilerinin kesinlikle haham olması gereklidir. (…) Doğumun sekizinci günü cumartesiye[6] rastlasa bile terk edilemez. Yalnızca sünnetçi çocuğun muayenesinde onu zayıf ve ameliyata tahammül edecek güçte bulamaz ise ya 31nci veya 91nci güne erteleyebilir. Doğumun 7nci günü akşamı sabaha kadar "ıyş-ü-işret" ve çalgılarla tören yapılır. Bunun nedeni "Beruşa" adlı bir kedinin -veya bir başka inanca göre "Mallah Şedim"in- gelip çocuğu boğmasını önlemektir. (…)

Sünnetçi Yardımcısı (Tutucu) Başına Tören (…): Bir tepsi içinde ustura, makine yani "barzel" olarak adlandırılan ve kıskaç yerine kullandıkları ve çoğunlukla gümüşten imal edilmiş şekilli levha, toz kan dondurucu, bez, pamuk ve birkaç beyaz şarap sünnetçinin yanına getirilip konur. Dualar okunmaya başlar. Bu sırada sünnetçi penise birkaç ufak delik uygulayarak uzvun kalkmasını sağlar. Uzuv bu halde hacmen biraz büyür ve sertçe olduğunda ameliyat işlemi daha kolaylaşır. Sonra sol eliyle sünnet edilecek deriyi tutarak çeker. Şekilde gösterilen ve genellikle gümüş bir levhadan imal edilmiş olan lir "Lyre" biçimli (Bkz. Şekil.5) barzeli aşağıdan yukarıya doğru penis başı korunarak sünnet edilecek deri geçirilerek uygulanır. Adeta ustura gibi bir bıçakla keser. Avrupa'da bazı sünnetçiler barzel kullanmadan bu işlemi yaparlar. Barzel, kıskaca benzemez. Ortasında bir yarık olan madenden bir levhadır. (…) Barzelde iki sakınca vardır: 1. Eğer yarık çoğunlukla olduğu gibi darsa acı verir. 2. Eğer geniş ise levhanın da ince olacağı hesap edilirse penis başının da barzele girme ihtimali vardır. (...) Kan görünmeden sünnetçi sağ baş parmağının tırnağıyla çevreleyen zarı kaldırır ve oluşan oyuğa sol baş parmağının tırnağını sokarak deriyi yukarıdan düz bir hat üzerinden yırtarak geriye sıyırır. Kolaylıkla yırtabilmek için bu nedenle sünnetçilerin söz edilen tırnakları sivri olarak kesilmiştir. Ağzıyla penisi emer ve bu suretle alınan kanı şaraba tükürür ve sonra da bu şaraptan üzerine biraz döker. Sonra ağzına bir yudum şarap alarak yine emer ve ağzındaki bu şarapla yıkar. Sonra kil-i Ermeni (kilermeni) ve çürük tahta unundan yapılmış bir tozu bolca yaraya eker. Yine bu toza batırılmış bir bez ile yarayı örter ve üzerine pamuk koyar. Kundağı kapatır. Sünnetçi bir kadeh şarap alarak, duahanlar dua okumaya başlar. (…) Bir gün sonra sünnetçi gelerek çocuğu banyo yaparak pansumanını değiştirir. Bu banyo suyuna da biraz şarap katar. Genellikle Museviler arasında yaranın 3 günde iyileştiği söylenir. (Rıza 1905; s.65)

OSMANLILARDA SÜNNET

*(**"Osmanlıların Hitanı"** başlıklı bölüm çevrilerek, Rıza 1905; 71vd sayfalarından alınmıştır.)*

Osmanlıların ilk zamanlarında uyguladıkları sünnet usulü pek yakın zamanlara kadar pek az değişikliklerle süregelmiştir. İlk devirlerde sünnetçiler berberler imiş. Şimdilerde [1905] bile berberlerin birçoğu sünnetçilik, dişçilik ve hatta cerrahlık yapmaktadırlar.

İşlem Metodu; Mil sokulup, kapçık tutularak penis başı hizasından ustura ile kesilir. Eğer perde varsa, kesimden sonra tırnakla yahut ilk miğzel (iği) (Şekil.6) ile ayırdıktan sonra çevreleyen zarı geri çevirip üzerine kanı durdurmak için incir yaprağı, hasır, çıra küllerinden birini ekerler. Bir müddet sonra hamama götürüp bir merhem sürerlermiş. Demek ki, o zamanlar kıskaç bilinmiyormuş.

350 yıl önce yazılmış Beyazıd Devlet Kütüphanesi'ndeki el yazması "Menâfi'ü'n-nâs" ile Fatih Kütüphanesi'nde bulunan ve yazıldığı tarih belli olmayan "Hülâsatü't-tıbb" adlı eserlerin sünnet bölümleri aynı mealdedir (Rıza 1905; s.72). (…).

Bugün Osmanlı Devleti'nde bazı bölgelerde kapçık iki kamış arasına kıstırılarak veya yarısı kesilmiş bir kamışa yapılmış yarığa kıstırılarak yapılan sünnetler de vardır ki, bunlar yıllardan bu güne gelen usullerdir. (Şekil.7: Yarısı kesilmiş ve yarılmış kamış. (Bkz. Aletler bölümü) (s.73).
Daha sonra kıskaç icat edilmiştir. Bugün ülkenin hemen her yanında kıskaçla uygulama yapıldığına bakılırsa basit kıskacın icat ve kullanımı bir yüzyıla yakın olması gerekir. Mevcudu ele geçmemiş olsa da icadı iki kamış veya

6 İstirahat günü olan cumartesi günleri Yahudilerin ateş, bıçak vs tutmaları yasaktır.

tahta arasına kıstırarak yapılan sünnetten ilham alınmıştır, diye düşünülmektedir. Sünnet yarasının kanaması için kırk elli yıldan beri İstanbul'da marpuççu talaşı kullanılmakta imiş. İstanbul'da ve taşralarda çürük tahta ununu torbalara doldurup penise geçirerek kan durdurulurdu. Bu madde gitgide terk edilmiştir. Bugün en çok kullanılan madde macun veya merhem halinde "karbonit-i hadid", "kardeş kanı", "meşin kazıntısı" vesairedir.

BUGÜNKİ [1905 TARİHİNDEKİ] **METODDA UYGULAMA**

Çoğunlukla ayakta verilen sünnet durumuyla çocuk tutulup, sünnetçi penisin sünnet edilecek derisini parmaklarıyla geriye doğru çevirerek yapışık olup olmadığını kontrol eder. Yapışıklık varsa, parmakla veya mil ile kaldırır. Sonra kapçığı ölçerek adi kıskacı uygulayarak ustura ile keser. Çevreleyen deriyi geriye çevirip eski macun veya merhemlerle veya vazelin borike, asid borik çözüntüsü, asit fenik çözüntüsü, kurşun sirkesi, likopot[7] ve iyodoform[8]'dan biri ile ve küçük bir sargı sarıp "T" şekline getirilerek işlem sonuçlandırılır.

Tevfik Vahid Bey'in naklettiğine göre sünnet yarası üzerine iç yağına bulanmış bezler, toprak, çamur, kum, üstübeç, tebeşir, kireç bile uygulanırdı.

Bu son yirmi sene zarfında kıskaçların çeşitli türleri icat edildiği gibi, daha yeni olarak kan durdurucu ilaçlar hatta dikiş uygulaması başlamıştır.

Sünnet Osmanlılar nezdinde ta eski zamanlardan beri savaşlarda şehitleri Hristiyan naaşlarından ayırmak için kesin bir belirtici işaret olarak görülmüştür.

1144 H. [1730/1731] yılında Mahmud Paşa b. Hüseyin Paşa tarafından yazılmış olan (s.74vd) "Menâfi'-i Bî-şumâr" (=Sayısız Faydalar) adındaki elyazması kitabın cüzama ilişkin bölümünde anlatılıp tavsiye edildiği gibi, sünnetten sonra toplanarak kurutulmuş penis derilerinin cüzzama (miskin hastalığına) karşı bir deva olduğu batıl düşüncesine de kapılanlar olmuştur.

Sünnet Ameliyatı Üç Gerekli Bölümü İçerir: 1. İlk Önlemler, 2. Dikişli Sünnet, 3. Sonuç Önlemleri. ("Ameliye; Ameliye-i Hitan Üç Kısm-ı Lazımı İhtiva Eder: 1. Tedabir-i Evveliye, 2. Hitan bi'l-hiyata, 3. Tedabir-i İntihaiye" başlıklı bölümler çevrilerek, Rıza 1905; 127vd sayfalarından alınarak sünnet ameliyatı anlatılmıştır.)

İlk Önlemler: Yapılması gereken koşullar, gerekli araçlar, araçların hazırlanması, araçların stertilizasyonu, sünnet edilecek çocuğun vasıfları, ameliyat alanının yıkanması ve temizlenmesi ve ortamın arındırılması, sünnetçinin ellerinin yıkanması ve temizlenmesi ve arındırılması, lokal anestezi, oturuşu konumlandırma.

Yapılması gereken koşullar; Bir evde sofa veya salonlarda düğün kalabalığı arasında perde içinde kesinlikle sünnet yapılmamalı, tenha bir odada yapılmalıdır. Sünnetin yapılacağı oda sıkıcı ve kasvetli olmamalıdır. Işık direk değil, en direk olarak operatörün sol yanından gelmelidir. Soldan gelen ışık kıskacın sünnet derisine kadar olan penis başını da, kapçık ile beraber yakalayıp yakalamadığını, kapçığı ışığın geldiği yöne tutunca ortaya çıkartır. Çünkü, Doktor Hâlid Şâzî Bey'in beyanına göre kapçık kısılmamış ise bir şeffaflık, aksi halde bir koyuluk görünür.

Araçları Hazırlama; Sünnet yapılacak odada binde bir oranında kaynamış su ile imal edilmiş süblime çözüğü, bir şişe keol, bir şişe benzin, anestezi ilaçları, bir tırnak fırçası, bir kaynatma aleti, bir kap içinde ustura, birkaç mil, birkaç kıskaç, serfinler, dikiş iğneleri, kan durdurucular {pens emostatik}, doğru bir makas, fimozis için uçları düz ve ince ve bir ucu künt bir makas (Bkz. Aletler bölümünde Şekil.50), derin bir kap içinde katküt, gaz, pamuk, diğer bir kap içinde sargı ve diğer pansuman takımı ve diğerleri hazır bulundurulmalıdır.

Sünnet edilecek çocuklara araçlar gösterilmemelidir. Hazırlanan araç gereçlerin daha önceden sterilize edilmiş olmaları gereklidir. Metal araçlar ve pansuman gereçleri ayrı ayrı metotlarla sterilize etmek gerekir. (...)

7 Likopod: Kibritotu da denilen Kurtpençesi otu. Lat.: Lycopodium Clavatum.

8 Kimyasal formülü I3CH olan iyodoform, sarı, kristalimsi bir antiseptiktir. Kloroform analoğu olan iyodoform tatlımsı bir tada sahiptir. XX. yüzyılın başında sıklıkla kullanılırken, bugün daha etkili antiseptiklerin ortaya çıkışı ile iyodoform kullanımı azalmıştır.

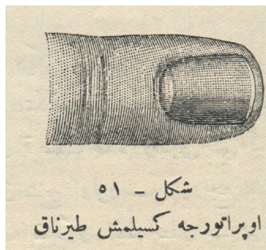

Lokal Anestezi (İbtal-i Hüsn-i Mevzii); Kesim sırasında acı duyurmamak herkesin isteğidir. Bu nedenle anestezik adı altındaki ilaçlara başvurulur. Özellikle yapışık durumlarda ve fimozis görülen vakalarda bu kaçınılmazdır. Süratle yapılacak normal bir sünnette anestezik işlemlerle vakit kaybetmek bekleyen çocuğa daha çok ızdırap verecektir. Normal vakalarda, kıskaç usulünce uygulanıp sıkıştırıldığında çocuk acı duymaz. Avrupa'da pek çok doktor genel anestezi kullanmaktalarsa da, normal sünnette buna gerek yoktur. Bölgesel uyuşturma yapılmasında ise sakınca yoktur: klormait, okain, eter, kloretil, Scleich gibi (Rıza 1905; s.154).

Yıkanıp temizlenmeden yani çocuğu odaya almadan önce sünnet edilecek çocuğu konumlandıracak yardımcıları odaya alıp, izleyecekleri yol anlatılarak uygulattırılır. Yardımcıların daha önce birkaç kez böyle bir çalışmada bulunmuş olması yada görünümlerinin yetenek açısından buna uygun olanlardan seçilmesi gereklidir. Eğer sünnetçilerin kendi özel tutucuları varsa, bu daha uygundur. Çünkü tutan kimselerden bazılarının bayıldıkları yada sünnet sırasında istem dışı olarak çocuğu bıraktıkları da görülmüştür.

Çocuğu sünnet odasına küçük ve büyük abdestlerini yaptırdıktan, don ve potinini çıkarıp gecelik entarisini giydirdikten sonra getirmelidir. Eğer bir gün önce çocuğa ihtikan (=konjestiyon) yapılırsa daha iyidir. Aksi halde ameliyat sırasında korku ve acıdan pek çok çocuğun abdestlerini bıraktıkları görülen durumlardır. Sünnetçi ve yardımcıları çocuğu güler yüzle karşılayıp güzel söz ve latifelerle düşüncesi başka tarafa çekilerek sünnet olacağı unutturulmaya çalışılmalıdır. Sünnet korkusuyla mukavemet eden veya kaçan çocuklar bile vardır.

Çocuk böbrekleri boşaltılıp, temizlenip, yıkanarak odaya alınmadan önce sünnet esnasında onu tutacak yardımcıların seçilerek sünnet sırasında yapmaları gerekenler iyice anlatılmalıdır. Bu nedenle daha önce bu işlemde bulunmuş kişilerin tercih edilmesi gerekir (Rıza 1905; s.158).

Şekil.51:
OPERATÖRCE KESİLMİŞ TIRNAK
(Rıza 1905; s.153)

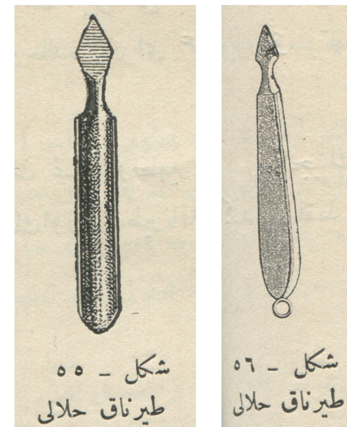
Şekil.53:
TIRNAK FIRÇASI.
(Rıza 1905; s.154)

Şekil.54:
FIRÇALARIN BİR BİLLUR KAVANOZDA TEMİZCE SAKLANMASI.
(Rıza 1905; s.154)

Şekil.52:
AMELİYAT YAPMAK İÇİN SIVANMIŞ BİR KOLUN AMELİYAT GÖMLEĞİNDEN GÖRÜNÜŞÜ
(Rıza 1905; s.153)

Şekil.55-56:
TIRNAK TÖRPÜSÜ.
(Rıza 1905; s.154)

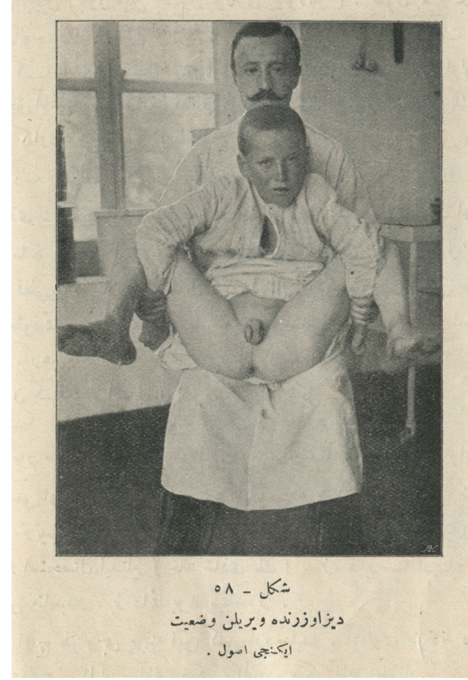

SÜNNET DURUŞLARI

("Konumlandırma Vaziyet-i Hitan" başlıklı bölüm çevrilerek, Rıza 1905; 157vd sayfalarından alınmıştır)

Şekil.57:
Birinci Usul:
AYAKTA VERİLEN DURUŞ.
Birinci Duruş: Üç yardımcı ile ayakta verilen duruştur. Yardımcılardan biri sağ diz üstünü çocuğun kuyruk sokumunda tutar ve çocuğun kollarını çaprazlama kucaklayarak göğsüne bastırır. Diğer iki yardımcı da çocuğun ayaklarını dizlerine bastırarak tutarlar. *(Rıza 1905; s.158)*

Şekil.58: **İkinci Usul:**
DİZ ÜZERİNDE VERİLEN DURUŞ.

İkinci Duruş: Çocuk, sandalyede oturan bir yardımcının kucağındadır. Yardımcı çocuğun ellerini diz kapağı altından çevirerek tutar. Basit, kolay ve güzel bir usuldür.
(Rıza 1905; s.160)

Şekil.59:
Üçüncü Usul:
SANDALYEDE VERİLEN DURUŞ.
Üçüncü Duruş: Bu metoda çocuğun arkasına bir yastık konulmuş, bir sandalyeye oturtup, kavuşturulmuş kollarını arkadan biri tutarak ve ayaklarını da birer kişi zapt ederek konumlandırılır.
(Rıza 1905; s.161)

DİKİŞLİ SÜNNET

*(**"Hitan Bi'l-hıyata"** başlıklı bölüm çevrilerek Rıza 1905; 163 sayfasından alınmıştır.)*

Bir dönemler kapçığı penis başının hemen önünden bir iplikle boğarak yada gerilmiş kapçığı bir bıçakla veya makasla hemen ucundan keserek sünnet yapılmış ve bu yollara nazaran da sünnet işlemi müdemmem "örülmüş" ve gayr-i müdemmem "örülmemiş" biçiminde iki kısma ayrılması gerekse de; bugün sünnet yalnız müdemmem "örülü" metodla yapılmaktadır. Bu metotla sünnet de iki biçimde yapılır: 1. Dikişli, 2. Dikişsiz. (…) (Kitaptaki yalnız dikişli sünnetteki açıklamalara itibar edilmiştir.)

Ameliyatta kabul ve izlenecek temel aşamalar şunlardır: Mil koyulması, Kıskaç konulması ve uygulaması ve kapçığın sabitlenmesi, Kapçığın kesilmesi, Dikiş atılması. Bu dört aşamadan başka sabit olmayarak iki yan aşaması daha vardır: Yapışıklığın Ayrılması ve Kanı Durdurmasıdır.

Yapışıklığın Ayrılması (Fekk-i İltisak); Yapışıklık bulunuyorsa "perdeli", bulunmuyorsa "perdesiz" olarak tabir edilir. Yapışıklık ya parmak ile ya mil ile yada sonda kanule ile ayrılır. (Rıza 1905; s.164)

Doktor Rıza Usulüyle Sünnet (Hitan); Bu nedenlere dayanarak kendi buluşum olan araçla ilk önce kesim işlemi yapılır. Sonra sol el ile kıskacın sapından tutarak sağ el ile kollar yukarı kaldırılarak çevreleyen derinin içi kolaylıkla bulunulur. Cilt ve çevreleyen deriden oluşan bir kenarı bir tarafa, diğer kenarı da diğer tarafa yatırıldıktan sonra çok çabuk bir hareketle «Hakedorn» iğnesine geçirilmiş iki sefer kat küt ile şelaliye tarzı dikiş ile dikilir. Ve uzun bırakılan ilk ucu ile son ucu birbirine bağlanır. Pensi kaldırıp kesilen kapçık kesilmiş kısma ters çevrilir ki bu metodun mükemmelliği ve hızı hayrete değer bir derecededir. Sonra sterile gazla veya özel imal ettiğim sünnet pomatı sürülerek üzerine sterile bir gaz sargı sarıp bir yastık ve "T" biçiminde sargı ile tutturulur. (Rıza 1905; s.179) (…)

Bazı sünnetçilerin ameliyattan hemen sonra çocuğu yürütmeleri pek bayağı bir gösteriş, pek aşağı bir şarlatanlıktır.

Sonuç Önlemleri; Kan Durdurma, Pansuman, Dikişlerin Alınması

(Tedabir-i İntihaiye; Kat'-ı Nezef, pansuman (timar), Ref'-i)

Kanı durdurma (Kat-ı nezf); Zaten cerrahi biliminin en önemli konularından biri olan kanı durdurmayı sünnet yapacak kişilerin de gereği gibi bilmelidir. Özellikle sünnetçilerimiz bu önemli konuyu pek fazla bilmediklerinden burada incelememiz gerekmektedir. Erişkinlerde ameliyat sonrası "esmark" metodunun uygulanması mümkündür. (Rıza 1905; s.183) (…).

Günümüzde bazı sünnet teknikleri şu şekilde belirtilmiştir. 1. Çan Yöntemi: Yaşa uygun iki metal çan parçası arasına yerleştirilen sünnet derisi metallerden birinin diğeri üzerinde kaydırılarak dokuyu koparması prensibine dayanmaktadır. Dokuda oluşan hasar ve ödem fazla olduğundan tercih edilmemektedir. 2. Koter Yöntemi: Sünnet derisi makas ya da bisturi ile kesilmez. Deri bir elektrikli koter yardımı ile yakılarak çıkarılır. Geçmişte denenmiş olmakla birlikte yara iyileşmesi ile görülen problemler nedeniyle günümüzde terkedilmiş bir yöntemdir. 3. Açık Cerrahi Yöntem: Bu yöntemde sünnet derisi bir klemp yardımıyla sıkıştırılmakta ve bisturi ya da cerrahi makas ile sünnet derisi kesilerek çıkarılmakta ve kanayan damarlar bağlanarak kanamalar kontrol altına alınmaktadır. Diğer tanımlanan yöntemlere karşın en yaygın kabul gören yöntemdir.

ESKİ METOD VE YENİ METODUN KARŞILAŞTIRILMASI

*(**Usül-i Atika ve Usül-i Cedide'nin Mukayeyesi"** başlıklı bölüm çevrilerek, Rıza 1905; 203vd sayfalarından alınmıştır.)*

Yeni metotla sünnette şimdiye kadar tarif ettiğimiz türlü türlü kurallar ve araçlar ameliyat süresini biraz uzattığından bu şimdiki sünnetçilerin birinci itiraz noktası ve hücum hedefi olacaktır. Çünkü onlar sürati hüner sayarlar. Hatta sırası geldikçe "Ben felan yerde şu kadar çocuk kestim!" diye öğünüp iftihar ederler. Bununla birlikte ebeveynler de süratle ameliyata isteklidir. Aslında bir ameliyatta her halde antisepsi, asepsi, dikiş ve diğer kurallara noktası noktasına uymak gereklidir. Bu yapılmazsa kanamalar, iltihaplar ortaya çıkar, yara aylarca sürer. Nadir de olsa ölümlü vakalar çıkar. Yeni metotta bunlar tamamıyla kaybolur. (…)

Sünnet İşlemi'nin Düzenleme Tarzı ve Kaynakları

*(**"Fenn-i Hitan"ın Suret-i Tertibi ve Mehazları"** başlıklı bölüm den özet bilgiler çevrilerek Rıza 1905; s.109 dan alınmıştır.)*

[Sünnet bilmi hakkında eserlerin azlığından, -gelişmiş metodlar bir yana eski metodlardan bahseden yayınların bile nadirliğinden, -yabancı yayınların da dağınık ve ham bulunduğundan, ve bunların da fimosis[9] üzerine yani bizim metod ve amaçlarımıza uymadığından, giriş yapıyor. Ameliyat yapılacak her uzvun teşrih (*anatomik araştırma) gerekliliği, -Sapey, Testo ve For adlı Fransızların anatomi kitaplarından; Felize ve Marten gibi yazarların sünnet makalelerinden iktibaslar yaptığını ifade ediyor…]

İyi Yapılmış Bir Sünnetin Özellikleri; 1. Sidik deliği serbest ve çevreleyen deriden sıyrılmış olmalı. 2. Sünnet mevziine varana kadar olan penis yumuşak dokusu soyulmuş olmalı. 3. Genellikle yapıldığı gibi kapçık tamamen kesilmemelidir. Günümüz sünnetçileri tarafından genellikle böyle yapılmak istenmektedir. Bu iyi değildir. 4. "Dizgin" Yahudilerde olduğu gibi kesilmiş olmayıp, korunmuş olmalı veya kaza ile kesildiyse uygun bir şekilde düzeltilmiş olmalıdır. Licam sidik deliğinin rahatça akışa elvermesini özellikle merkez sidik deliği ile alışılmış eksenin devamlılığını sağlar. Cinsel ilişkide giriş için yapılan çalışma ve zorlamayla yukarı bükülmeyip doğal yönünü koruyarak penis başına bir at başı gibi dizginlik eder.

Dr. Rıza Nur bahsi geçen kitabının 197vd sayfalarında Sünnetin Karışıklıkları ve Kazalarını (Hitanın İhtilatat ve Kazaları), 199vd sayfalarında Kötü Yapılmış Bir Sünnetin Sonucunu, 201vd sayfalarında Cahil Biri Eliyle Yapılmış Sünnetten Sonra Penisin Durumunu, 205vd sayfalarında Sünnetin Hristiyanlarda Bir Çare Olmasını (Hitanın Hristiyanlarda İstitbabı), 207vd sayfalarında Parafimozis[10] {Tazyik-i Halefî} ve Tedavisini anlatmıştır.

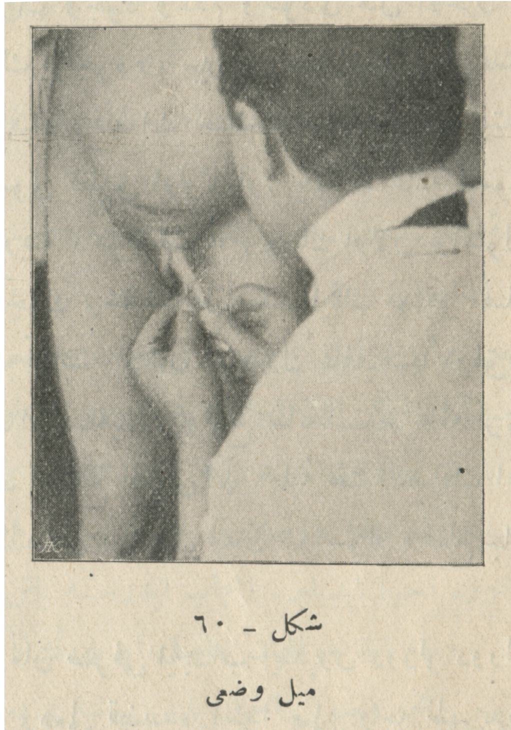
9 Glans penisi örten ve sünnet derisi diye tabir edilen deri kıvrımının, glans penisinin tepesindeki uyan açıklığın dar olması durumudur. Bu nedenle sünnet derisi penis ucundan geriye çekilemez.

10 Parafimozis: sünnet derisinin glans penis arkasına kadar geri çekildikten sonra tekrar eski pozisyonuna getirilememesi ve glans penisin sıkışarak dolaşımının bozulmasıdır.

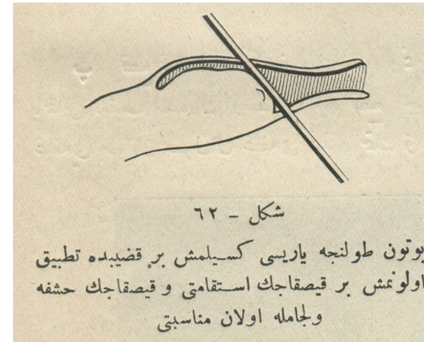
Şekil.60: **Mil Yerleştirilmesi**
(Rıza 1905; s. 168).

Şekil.61: **Kıskaç Uygulaması.** *(Rıza 1905; s.170)*

Şekil.63: **Kapçığın Kesilmesi (Kat-ı Gulfe)**
(Rıza 1905; s.173).

Şekil.62: **Bütün boyunca yarısı kesilmiş bir peniste uygulanmış bir kıskacın yönü ve kıskacın penis başı ve dizgin ile olan ilintisi.**
(Rıza 1905; s.171)

Şekil.64: **Dikiş Atılmasına Yarar Kıskaçla Dikiş Uygulanması. Üç adet iplik konmuştur.**
(Rıza 1905; s.174)

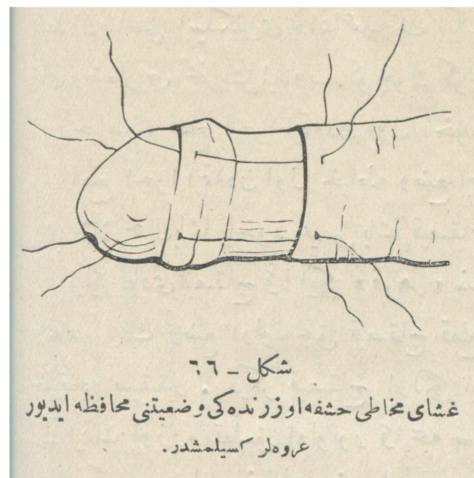

Şekil.65: **Kıskaç Kaldırıldıktan Sonra İpliklerin Durumu. Urveler (sapları) penis başı üzerindedir.** *(Rıza 1905; s.176)*

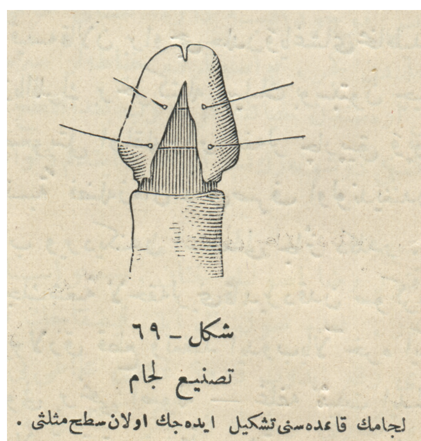
Şekil.66: **Çevre Derisi Penis başı üzerindeki durumunu muhafaza ediyor. Urveler kesilmiştir.** *(Rıza 1905; s.176)*

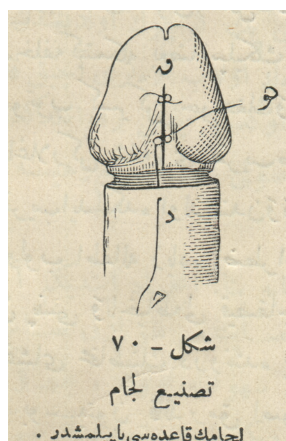
Şekil.67: **Çevre Derisi geri çevrilmiştir.** *(Rıza 1905; s.176)*

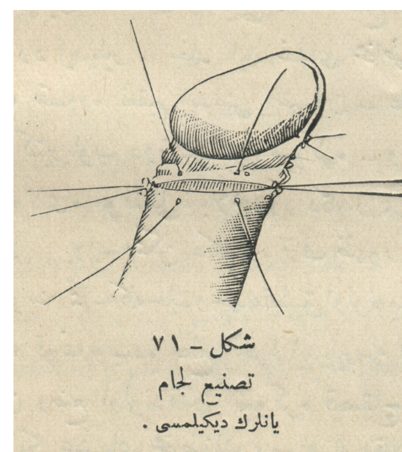
Şekil.68: **Dikişler Bağlanmak Üzeredir.** *(Rıza 1905; s.177)*

Şekil.69: **Dizginin Düzülmesi. Dizginin kaidesini oluşturacak olan üçgen alan.** *(Rıza 1905; s.177)*

Şekil.70: **Dizginin Düzülmesi. Dizginin kaidesini Yapılmıştır.** *(Rıza 1905; s.177)*

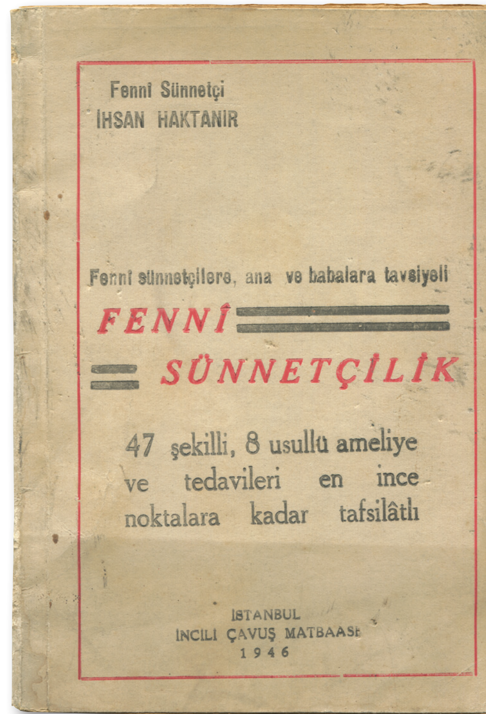
Şekil.71: **Dizginin Düzülmesi. Yanların Dikilmesi.** *(Rıza 1905; s.179)*

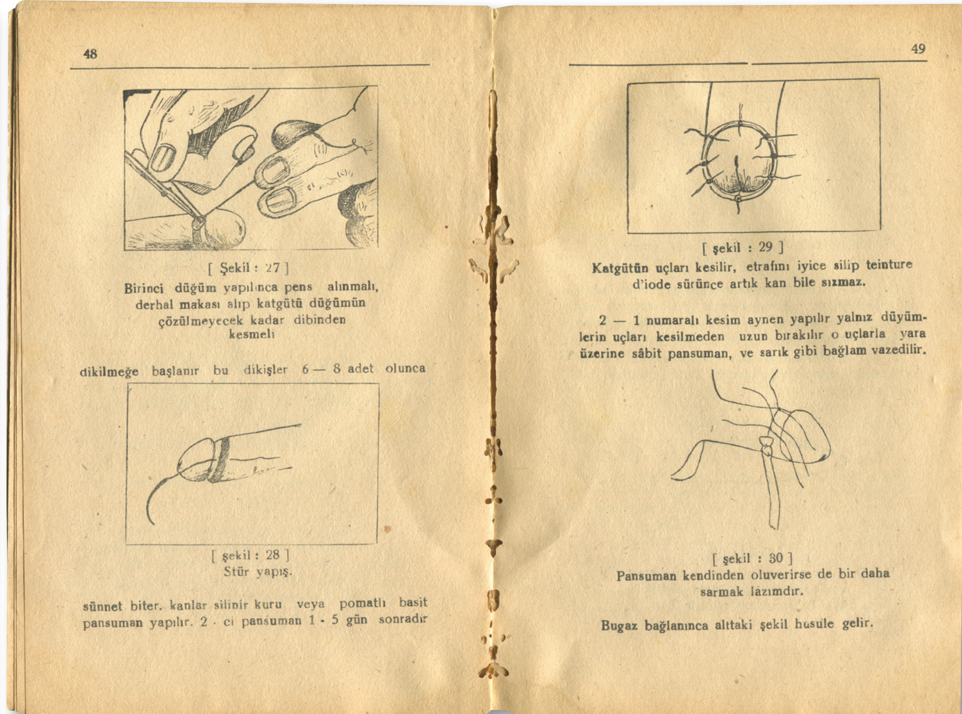
Fenni Sünnetçilere Ana ve Babalara Tavsiyeli Fenni Sünnetçilik,
47 şekilli, 8 usullü ameliye ve tedavileri en ince noktalara kadar tafsilatlı isimli yayınla
Fenni Sünnetçi İhsan Haktanır
sünnetin nasıl yapılacağını şekillerle anlatmıştır.

Fenni Sünnetçi
İHSAN HAKTANIR

Fenni sünnetçilere, ana ve babalara tavsiyeli
FENNÎ
SÜNNETÇİLİK

47 şekilli, 8 usullü ameliye ve tedavileri en ince noktalara kadar tafsilâtlı

İSTANBUL
İNCİLİ ÇAVUŞ MATBAASI
1 9 4 6

48

[Şekil : 27]
Birinci düğüm yapılınca pens alınmalı, derhal makası alıp katgütü düğümün çözülmeyecek kadar dibinden kesmeli

dikilmeğe başlanır bu dikişler 6 — 8 adet olunca

[şekil : 28]
Stür yapış.

sünnet biter. kanlar silinir kuru veya pomatlı basit pansuman yapılır. 2 - ci pansuman 1 - 5 gün sonradır

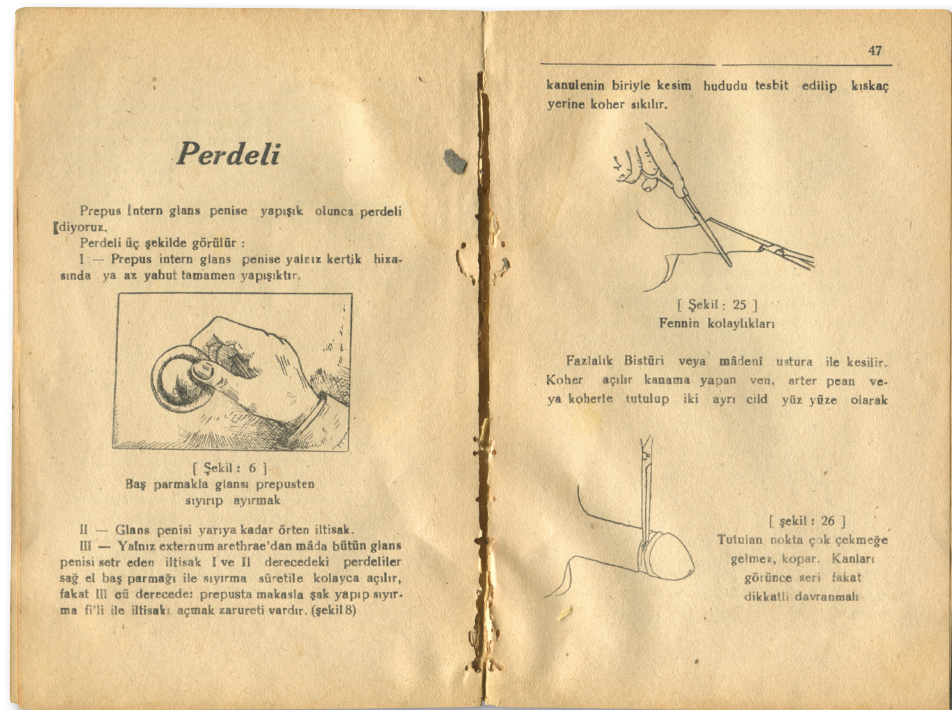
49

[şekil : 29]
Katgütün uçları kesilir, etrafını iyice silip teinture d'iode sürünce artık kan bile sızmaz.

2 — 1 numaralı kesim aynen yapılır yalnız düyümlerin uçları kesilmeden uzun bırakılır o uçlarla yara üzerine sâbit pansuman, ve sarık gibi bağlam vazedilir.

[şekil : 30]
Pansuman kendinden oluverirse de bir daha sarmak lazımdır.

Bugaz bağlanınca alttaki şekil husule gelir.

Perdeli

Prepus İntern glans penise yapışık olunca perdeli diyoruz.
Perdeli üç şekilde görülür :
I — Prepus intern glans penise yalnız kertik hizasında ya az yahut tamamen yapışıktır.

[Şekil : 6]
Baş parmakla glansı prepusten sıyırıp ayırmak

II — Glans penisi yarıya kadar örten iltisak.
III — Yalnız externum arethrae'dan mâda bütün glans penisi setr eden iltisak I ve II derecedeki perdeliler sağ el baş parmağı ile sıyırma sûretile kolayca açılır, fakat III cü derecede: prepusta makasla şak yapıp sıyırma fi'li ile iltisakı açmak zarureti vardır. (şekil 8)

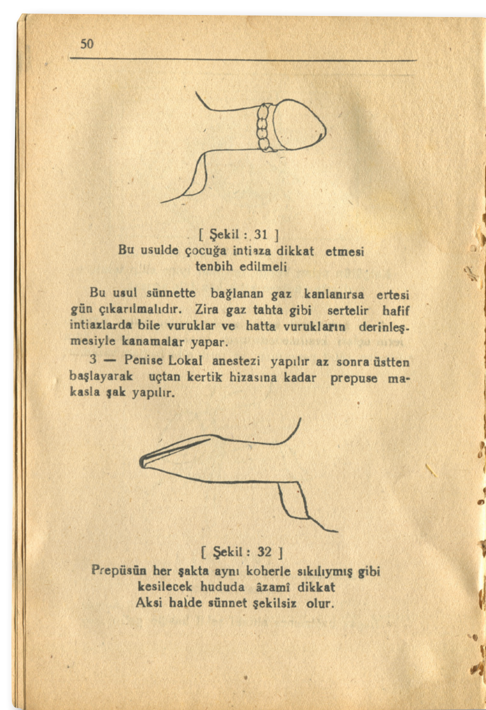
47

kanulenin biriyle kesim hududu tesbit edilip kıskaç yerine koher sıkılır.

[Şekil : 25]
Fennin kolaylıkları

Fazlalık Bistüri veya mâdenî ustura ile kesilir. Koher açılır kanama yapan ven, arter pean veya koherle tutulup iki ayrı cild yüz yüze olarak

[şekil : 26]
Tutulan nokta çok çekmeğe gelmez, kopar. Kanları görünce seri fakat dikkatli davranmalı

50

[Şekil : 31]
Bu usulde çocuğa intiaza dikkat etmesi tenbih edilmeli

Bu usul sünnette bağlanan gaz kanlanırsa ertesi gün çıkarılmalıdır. Zira gaz tahta gibi sertelir hafif intiazlarda bile vuruklar ve hatta vurukların derinleşmesiyle kanamalar yapar.
3 — Penise Lokal anestezi yapılır az sonra üstten başlayarak uçtan kertik hizasına kadar prepuse makasla şak yapılır.

[Şekil : 32]
Prepüsün her şakta aynı koherle sıkılıymış gibi kesilecek hududa âzamî dikkat Aksi halde sünnet şekilsiz olur.

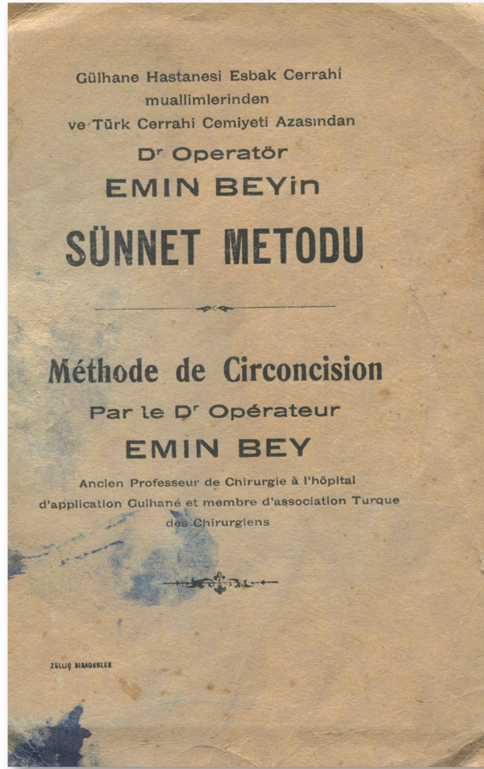

Dr. Operatör Emin Bey’in Sünnet Metodu

Gülhane Hastahanesi Esbak Cerrahi muallimlerinde ve Türk Cerrahi Cemiyeti Azasından olan Dr. Emin Bey, Türkçe yanında Fransızca kaleme alınmıştır. Yazar kendi adını taşıyan pens geliştirmiş ve bu pensle sünnetin nasıl yapılacağını bu kitapçıkta tanıtmıştır.

Gülhane Hastanesi Esbak Cerrahi
muallimlerinden
ve Türk Cerrahi Cemiyeti Azasından
Dr Operatör
EMIN BEYin

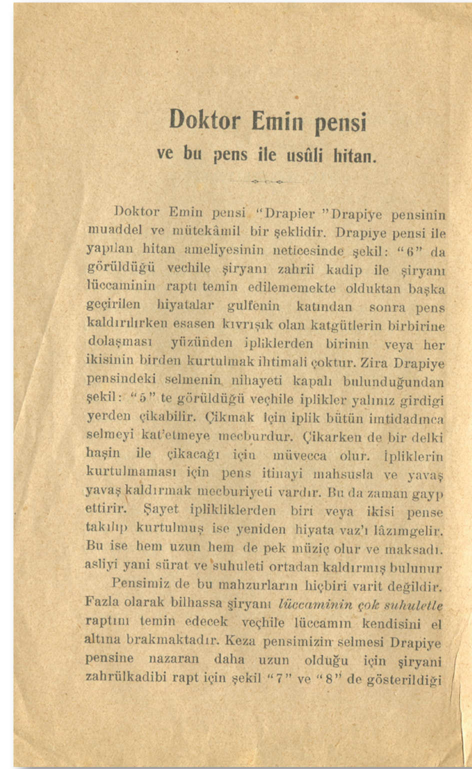
SÜNNET METODU

Méthode de Circoncision

Par le Dr Opérateur
EMIN BEY

Ancien Professeur de Chirurgie à l’hôpital d’application Gulhané et membre d’association Turque des Chirurgiens

ZELLIÇ BIRADERLER

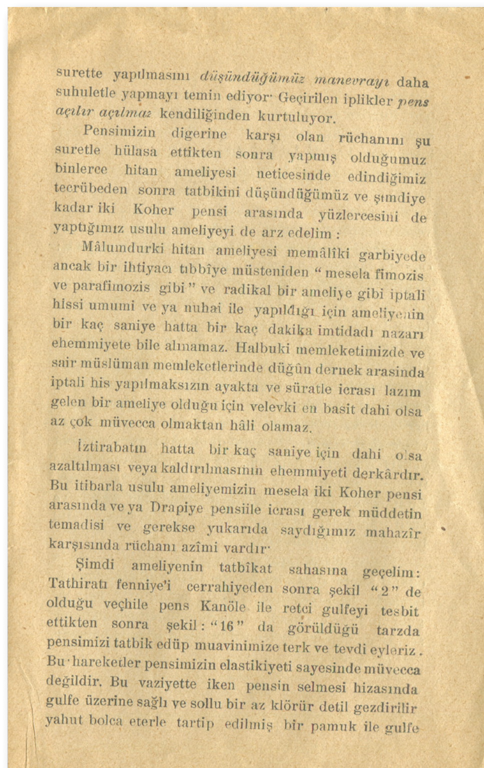

Doktor Emin pensi

ve bu pens ile usûli hitan.

Doktor Emin pensi “Drapier ”Drapiye pensinin muaddel ve mütekâmil bir şeklidir. Drapiye pensi ile yapılan hitan ameliyesinin neticesinde şekil: “6” da görüldüğü vechile şiryanı zahrii kadip ile şiryanı lüccaminin raptı temin edilememekte olduktan başka geçirilen hiyatalar gulfenin katından sonra pens kaldırılırken esasen kıvrışık olan katgütlerin birbirine dolaşması yüzünden ipliklerden birinin veya her ikisinin birden kurtulmak ihtimali çoktur. Zira Drapiye pensindeki selmenin nihayeti kapalı bulunduğundan şekil: “5” te görüldüğü veçhile iplikler yalınız girdigi yerden çikabilir. Çikmak için iplik bütün imtidadınca selmeyi kat’etmeye mecburdur. Çikarken de bir delki haşin ile çikacağı için müvecca olur. İpliklerin kurtulmaması için pens itinayi mahsusla ve yavaş yavaş kaldırmak mecburiyeti vardır. Bu da zaman gayp ettirir. Şayet ipliklilerden biri veya ikisi pense takılıp kurtulmuş ise yeniden hiyata vaz’ı lâzımgelir. Bu ise hem uzun hem de pek müziç olur ve maksadı. asliyi yani sürat ve suhuleti ortadan kaldırmış bulunur

Pensimiz de bu mahzurların hiçbiri varit değildir. Fazla olarak bilhassa şiryanı *lüccaminin çok suhuletle* raptını temin edecek veçhile lüccamın kendisini el altına brakmaktadır. Keza pensimizin selmesi Drapiye pensine nazaran daha uzun olduğu için şiryani zahrülkadibi rapt için şekil “7” ve “8” de gösterildiği

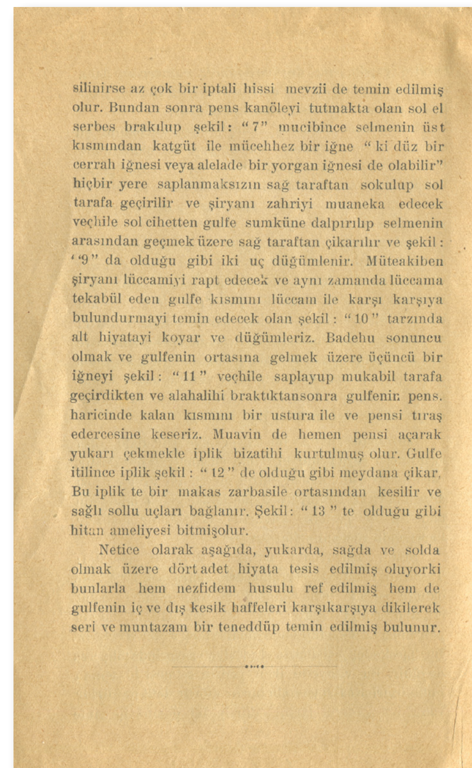
surette yapılmasını *düşündüğümüz manevrayı* daha suhuletle yapmayı temin ediyor· Geçirilen iplikler *pens açılır açılmaz* kendiliğinden kurtuluyor.

Pensimizin digerine karşı olan rüchanını şu suretle hülasa ettikten sonra yapmış olduğumuz binlerce hitan ameliyesi neticesinde edindiğimiz tecrübeden sonra tatbikini düşündüğümüz ve şımdiye kadar iki Koher pensi arasında yüzlercesini de yaptığımız usulu ameliyeyi de arz edelim :

Mâlumdurki hitan ameliyesi memâlîki garbiyede ancak bir ihtiyacı tıbbîye müsteniden “ mesela fimozis ve parafimozis gibi ” ve radikal bir ameliye gibi iptali hissi umumi ve ya nuhai ile yapıldığı için ameliyenin bir kaç saniye hatta bir kaç dakika imtidadı nazarı ehemmiyete bile alınamaz. Halbuki memleketimizde ve sair müslüman memleketlerinde düğûn dernek arasinda iptali his yapılmaksızın ayakta ve süratle icrası lazım gelen bir ameliye olduğu için velevki en basit dahi olsa az çok müvecca olmaktan hâli olamaz.

İztirabatın hatta bir kaç saniye için dahi olsa azaltılması veya kaldırılmasının ehemmiyeti derkârdır. Bu itibarla usulu ameliyemizin mesela iki Koher pensi arasında ve ya Drapiye pensiile icrası gerek müddetin temadisi ve gerekse yukarıda saydığımız mahazîr karşısında rüchanı azîmi vardır·

Şimdi ameliyenin tatbîkat sahasına geçelim: Tathiratı fenniye’i cerrahiyeden sonra şekil “2” de olduğu veçhile pens Kanöle ile retci gulfeyi tesbit ettikten sonra şekil: “16” da görüldüğü tarzda pensimizi tatbik edüp muavinimize terk ve tevdi eyleriz. Bu hareketler pensimizin elastikiyeti sayesinde müvecca değildir. Bu vaziyette iken pensin selmesi hizasında gulfe üzerine sağlı ve sollu bir az klörür detil gezdirilir yahut bolca eterle tartip edilmiş bir pamuk ile gulfe

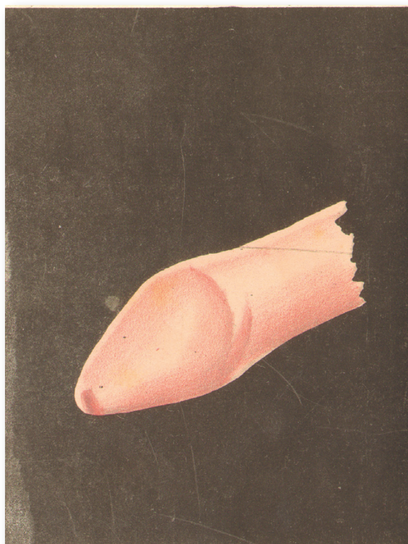
silinirse az çok bir iptali hissi mevzii de temin edilmiş olur. Bundan sonra pens kanöleyi tutmakta olan sol el serbes brakılup şekil: “7” mucibince selmenin üst kısmından katgüt ile mücehhez bir iğne “ ki düz bir cerrah iğnesi veya alelade bir yorgan iğnesi de olabilir” hiçbir yere saplanmaksızın sağ taraftan sokulup sol tarafa geçirilir ve şiryanı zahriyi muaneka edecek veçhile sol cihetten gulfe sumküne dalpırılıp selmenin arasından geçmek üzere sağ taraftan çikarılır ve şekil: ‘“9” da olduğu gibi iki uç düğümlenir. Müteakiben şiryanı lüccamiyi rapt edecek ve aynı zamanda lüccama tekabül eden gulfe kısmını lüccam ile karşı karşıya bulundurmayi temin edecek olan şekil: “10” tarzında alt hiyatayi koyar ve düğümleriz. Badehu sonuncu olmak ve gulfenin ortasına gelmek üzere üçüncü bir iğneyi şekil: “11” veçhile saplayup mukabil tarafa geçirdikten ve alahalihi braktıktansonra gulfenin pens. haricinde kalan kısmını bir ustura ile ve pensi tıraş edercesine keseriz. Muavin de hemen pensi açarak yukarı çekmekle iplik bizatihi kurtulmuş olur. Gulfe itilince iplik şekil: “12” de olduğu gibi meydana çikar, Bu iplik te bir makas zarbasile ortasından kesilir ve sağlı sollu uçları bağlanır. Şekil: “13” te olduğu gibi hitan ameliyesi bitmişolur.

Netice olarak aşağıda, yukarda, sağda ve solda olmak üzere dörtadet hiyata tesis edilmiş oluyorki bunlarla hem nezfidem husulu ref edilmiş hem de gulfenin iç ve dış kesik haffeleri karşıkarşıya dikilerek seri ve muntazam bir teneddüp temin edilmiş bulunur.

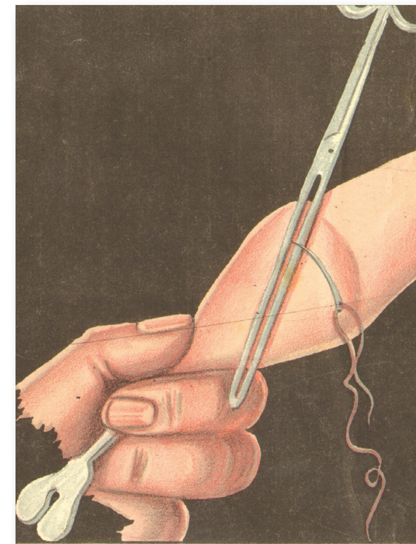

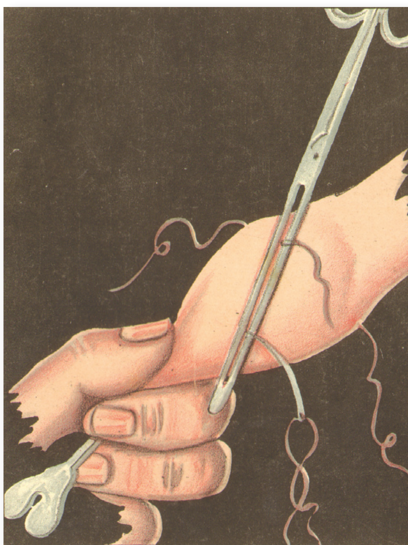
Şekil.1

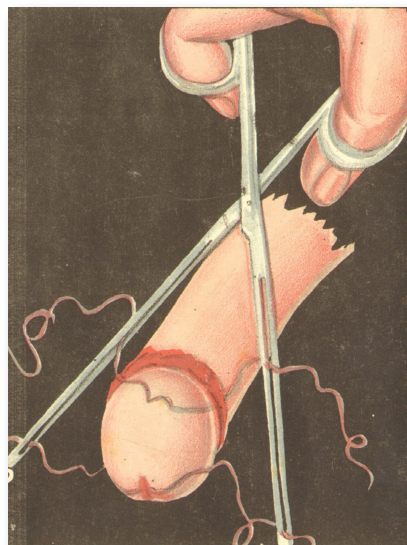
Şekil.2

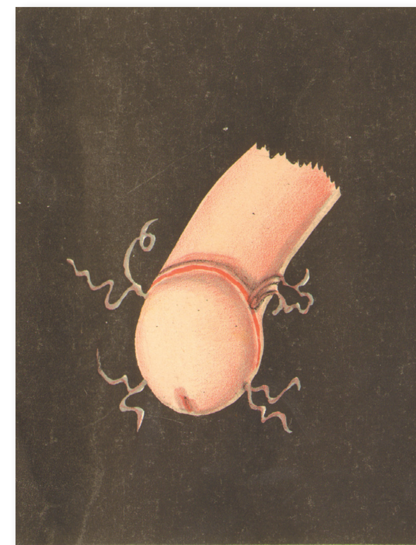
Şekil.3

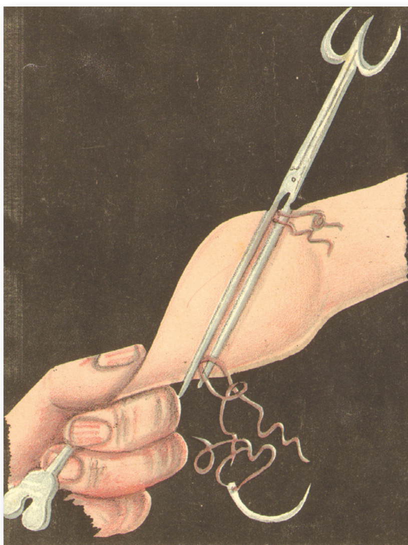
Şekil.4

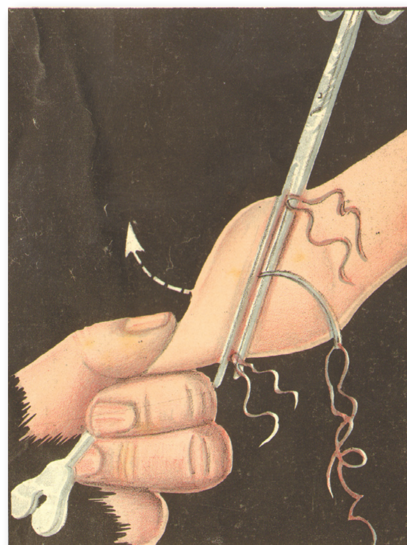
Şekil.5

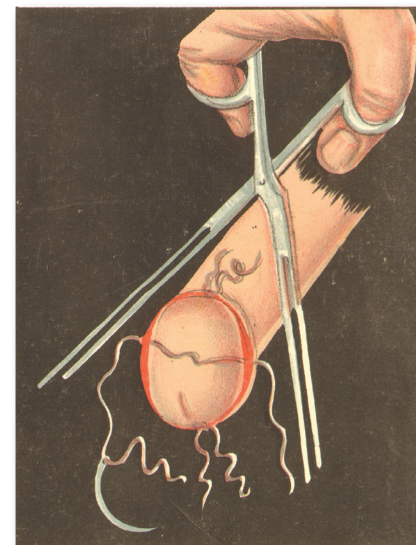
Şekil.6

Şekil.7

Şekil.8

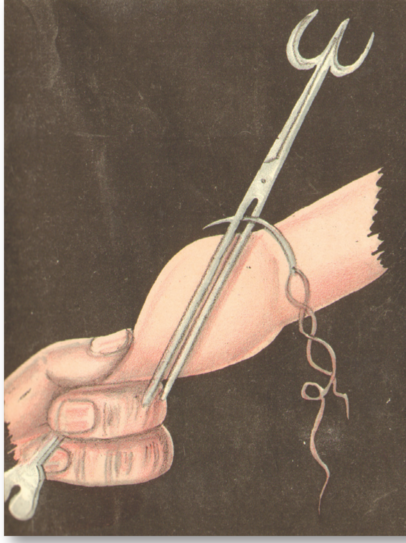

Şekil.9

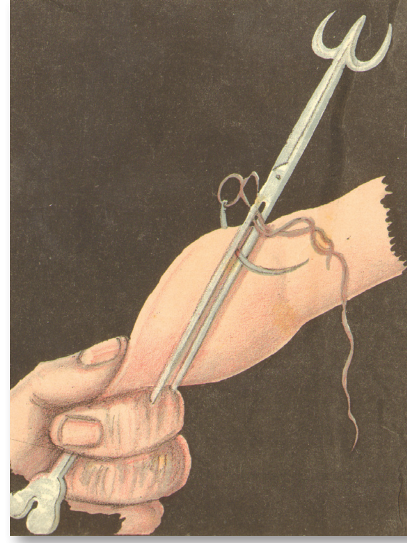

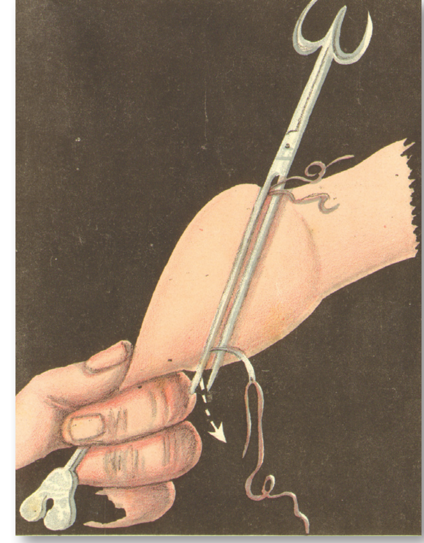

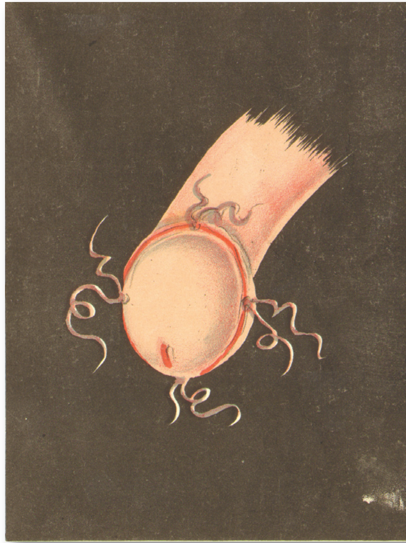
Şekil.10

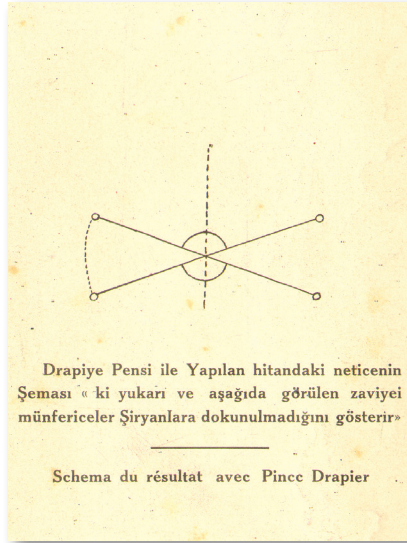
Şekil.11

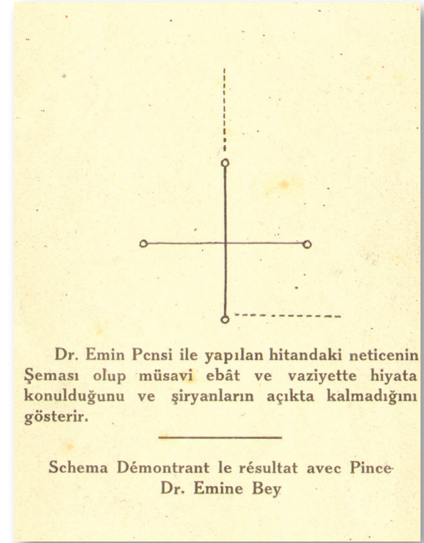
Şekil.12

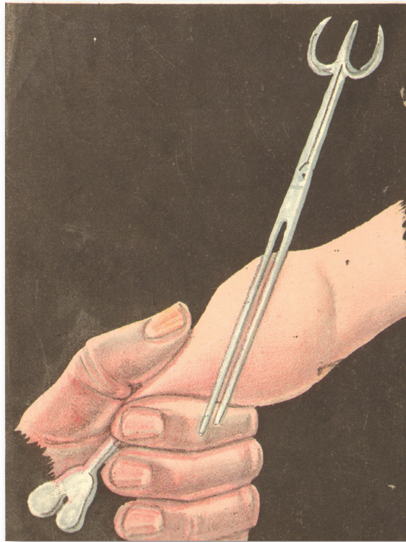
Şekil.13

Şekil.14

Şekil.15

Şekil.16

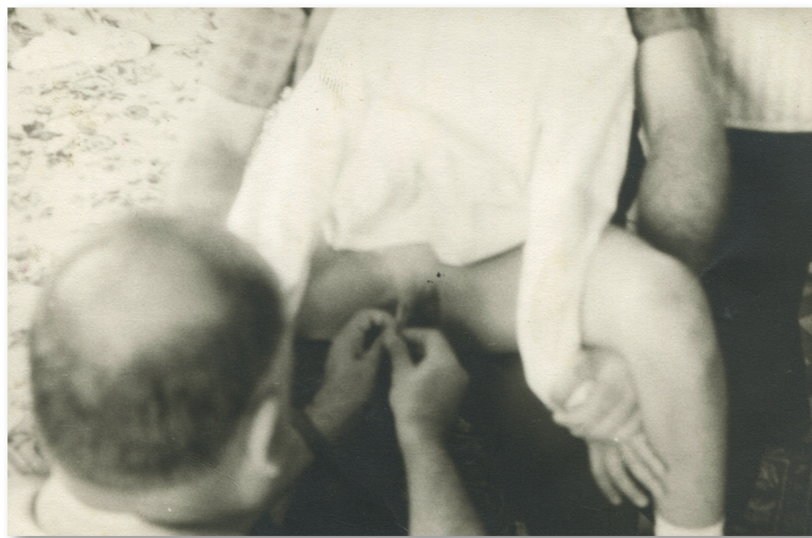
Dr. Operatör Emin Bey'in kendi adını taşıyan pensiyle nasıl sünnet yapılacağını şekillerle anlatmıştır. Ancak şekil sıraları operasyona uygun görünmemesine rağmen kıtabındaki sıra bozulmamıştır. İlgililer şekillerle ilgili açıklamaları, kitabın giriş kısmındaki açıklamalardan öğrenebilirler.

SÜNNET OPERASYON ÖRNEKLERİ

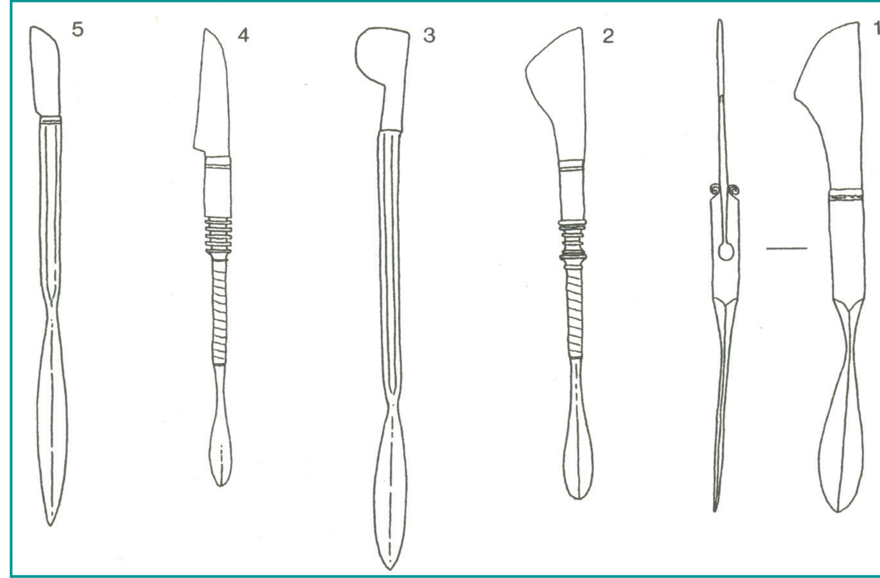

6. SÜNNET KULLANILAN ALET VE MALZEMELERİ

ROMA DÖNEMİ SÜNNETE UYGUN TIP ALETLERİ

NEŞTERLER

Katalogta yer alan neşterlerden birinin bıçak kısmı günümüze gelmiş diğerlerinin sadece sap kısımları yayınlanmıştır. Kesici bıçak kısımları daha sert olan demirden yapıldığı için bronzdan yapılmış saplarından daha çabuk korozyona uğramaktadır.

Roma Dönemi Neşter Örnek Çizimleri
(Jackson 2005; s.28den alınmıştır.)

Aslan betimli neşter sapları

Herakles sopa betimli neşter sapı ve ucunda demir bıçağı ile birlikte.

Bıçağı ile neşter.

Disektörlü neşter saplarından örnekler.

Makas

FORSEPS ÖRNEKLERİ

UVULA FORSEPSİ

TÜMÖR FORSEPSİ

KİLİTLİ PENS ÖRNEKLERİ

GÜNÜMÜZ ÖRNEKLERİ

Ayarlanabilir sünnet koltuğu

Sünnetçi takımı

Sünnetçi takımı

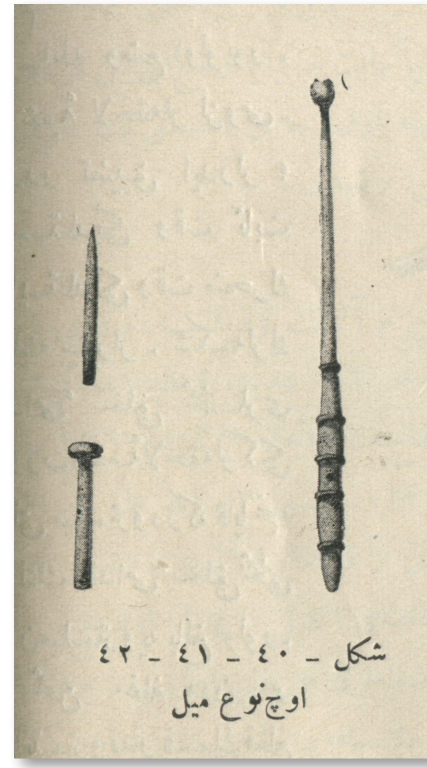

MİL

Şekil.39:
STİLE
(Rıza 1905; s.148)

Şekil. 40-41-42:
Üç çeşit MİL (Rıza 1905; s.148)

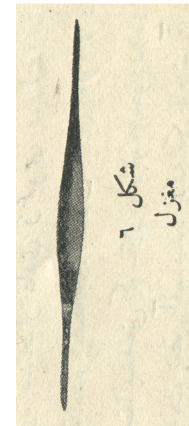
Mil, kapçığın kesilecek miktarını belirlemek, kıskacın uygulanmasında kılavuzluk etmeye, kesim sırasında penisin sünnet edilecek derisini germeye, perdeyi ayırmaya yarar. Uzunçarşı'da satılır. Fildişinden veya basit kemikten üretilir. Fildişinden olanların zamanla eğilme sakıncası bulunduğundan basit kemik tercih edilir. Ancak, ikisi de asepsi ve antisepsi için uygun olamayacağından ucu küresel yumru biçimli metal miller imal ettirilip kullanılmalıdır. Bendeniz tarafından 2 milimetre çapında ve 15 santimetre uzunluğunda silindir biçiminde metal ve eğilip bükülmez, bir ucu küresel miller ürettirilmiştir. Miller kapçığa girecek uçlarının şekline göre kelleli ve sivri adıyla ikiye ayrılır. Sivriler otuz yıl önce revaçta idiyse de, kullanım sırasında batıp ızdırap vermek sakıncası vardır. Kelleliler de iki türlüdür. birinin ucu küresel diğerininki ise şapka kenarı biçimindedir. Diğer tarafında ise iplik geçirmek için bir delik mevcuttur (Şekil- 40 - 41 - 42). Bir Sondakule, bir stile, bir miğzelde bu görevi yapabilir.

SONDAKANÜLE

Şekil.38:
SONDAKANÜLE
(Rıza 1905; s.148)

Şekil.6:
MİĞZEL [İĞİ]
(Rıza 1905; s.71)

KISKAÇ

(Rıza 1905; 129vd sayfalarından çevrilerek naklen alınmıştır.)

Kıskaçlar kesim sırasında penis başını koruma, kapçığı kesmeyi kolaylaştırma ve kesimi düzgün yapmayı, çevreleyen zar ile cildi doğru bir eksen üzerinde kesmek için sünnet yapılacak kısmı sabitlemeye yarar bir araçtır. Bu araçların ana öğesi sünnet edilecek deriyi (kapçık) arasına alıp sıkıştıran iki koldan oluşur. Günümüzde metalden üretildiği gibi, kamıştan, dal ve tahtadan üretilmiş ve üretilmektedir. Kollar birbirine paralel ve sabit olarak iki bölüme ayırmak gerekir.

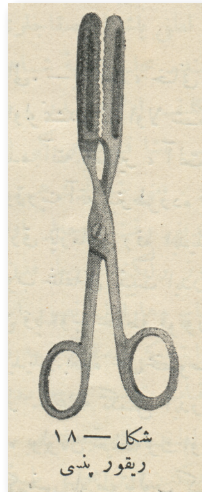
Sonraları bu basit ve ilkel araç iyileştirilip kusursuz hale getirilmek istenerek birtakım değişiklikler yapılmış ve ne yazık ki, ulaşılan sonuç faydasız eklemelerle birlikte karmaşık, muğlak bir araç haline getirilmiştir. Bu düzenlemeler kanı durdurma ve dikiş atma gibi veya kesiciyi araci*n içine saklama gibi öğelerin eklenmesidir.*

En sonunda Tevfîk ve Vâhid Bey bu iki öğeyi de bir kıskacın içine yerleştirmişlerdir. Bu öğelere göre kıskaçlar iki bölüme ayrılırlar: Dikiş atmayı yapan kıskaçlar, Kesim aracını içinde saklayan kıskaçlar.

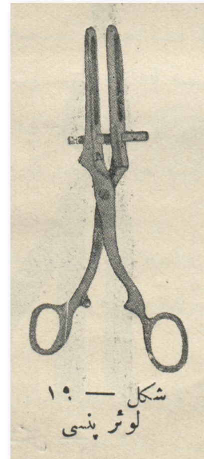
Dikiş atmayı yapan kıskaçlar; Buluş tarihleri sırasıyla adları: 1. Rikor'un Fimozis Milkatı[1]yada Rozenli Milkatı, 2. Mısırlı *İsâ* 'Abdî Paşa'nın Milkatı, 3. Askeri Tıp Okulu Yeryüzü ve Madenler Bilimi Eski Öğretmenlerinden Tuğgeneral merhum *İbrâhîm* Lütfî Paşa'nın kıskaçları, 4. Askeri Tıp Okulu Genel Hastalıklar Bilimi Eski Öğretmenlerinden Tuğgeneral merhum Nûrî Latîf Paşa'nın kıskacı, 5. *Mülkiye Tıp Okulu* Aletcisi Emîn Efendi'nin kıskacı, 6. Askeri Tıp Okulu "*İnsâc* Bilimleri" Öğretmeni Tuğgeneral Saadetli Cemâl Paşa Hazretleri'nin kıskacı.

Kesim aracını içinde saklayan kıskaçlar; Buluş tarihleri sırasıyla adları: 1. Askeri Tıp Okulu Tedavi Bilimleri Öğretmeni Albay İzzetli Tevfîk ve Vâhid Bey Efendi'nin kıskaçları, 2. Genelkurmay Başkanlığı Cerrahlarından merhum Sâmî Efendi'nin kıskaçları, 3. Sirkeci'de Dişci ve Sünnetçi Hacı Süleyman adlı kişinin kıskacı.

Bu iki esasa uymadan adi kıskaca yapılan bazı eklemelerle oluşan kıskaçlar; Buluş tarihleri sırasıyla adları: 1. *Dördüncü Ordu Birinci Cerrahı Kolağası (Yüzbaşı ile Binbaşı arası)* Refetli *Hüseyin Efendi'nin* "kehul" *sünneti için icat ettiği kıskaç*, 2. Deniz Merkez Hastahanesi Birinci Cerrahı Kaymakam İzzetli Hacı Hüsnî Bey'in kıskacı, 3. *Tıp araçları Bayii* Emîn Efendi'ye imal ettirilen kıskaç.

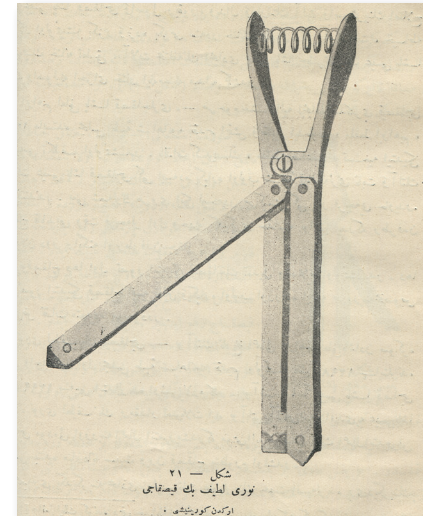
Şekil.18:
RİKOR PENSİ
(Rıza 1905, s.132, pensin özellikleri ve kullanılması ayrıntılı olarak anlatılmıştır.)

Şekil.19:
LUER PENSİ
(Rıza 1905, s.132, pensin özellikleri ve kullanılması ayrıntılı olarak anlatılmıştır.)

Şekil.20:
İSA ABDİ PAŞA KISKACI
(Önden görünüşü)
(Rıza 1905; s.134, kıskacın özellikleri ve kullanılması ayrıntılı olarak anlatılmıştır.)

Şekil.21:
NURİ LATİF BEY KISKACI
(Önden görünüşü)
(Rıza 1905; s.136, kıskacın özellikleri ve kullanılması ayrıntılı olarak anlatılmıştır.)

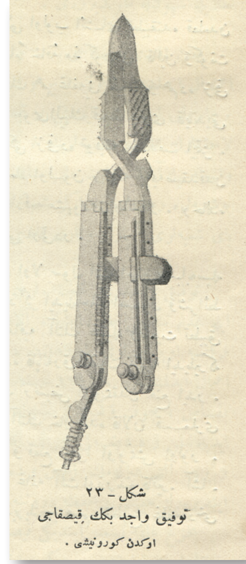
1 *Milkat: Cımbıza benzer bir cerrahi araç.*

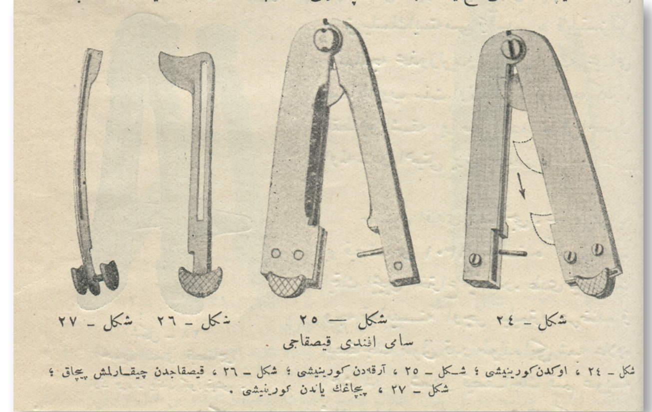

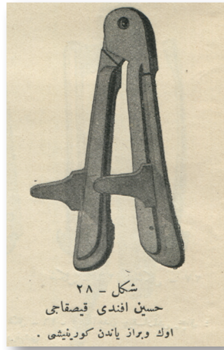

Şekil.22:
EMİN EFENDİ KISKACI
(Önden görünüşü)
(Rıza 1905; s.137, kıskacın özellikleri ve kullanılması ayrıntılı olarak anlatılmıştır.)

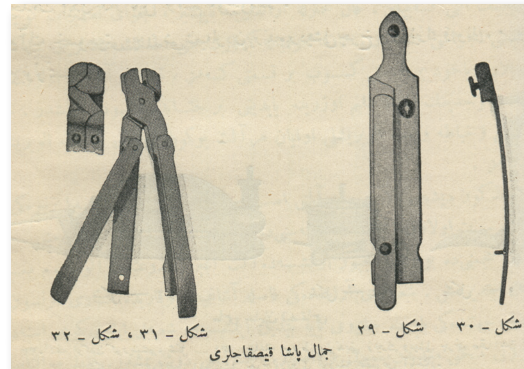
Şekil.23:
TEVFİK VAHİD BEY'İN KISKACI
(Önden görünüşü)
(Rıza 1905; s.140, kıskacın özellikleri ve kullanılması ayrıntılı olarak anlatılmıştır.)

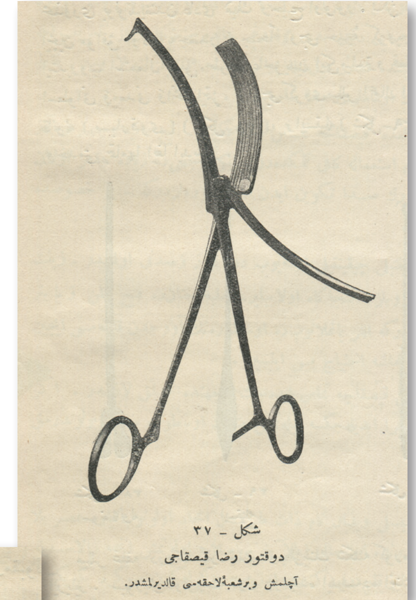
Şekil.24-27: SAMİ EFENDİ KISKACI
(Şekil.24 Önden görünüşü; Şekil.25 Arkadan görünüşü; Şekil.26 Kıskaçtan çıkarılmış bıçak; Şekil.27 Bıçağın yandan görünüşü.) (Rıza 1905; s.141, kıskacın özellikleri ve kullanılması ayrıntılı olarak anlatılmıştır.)

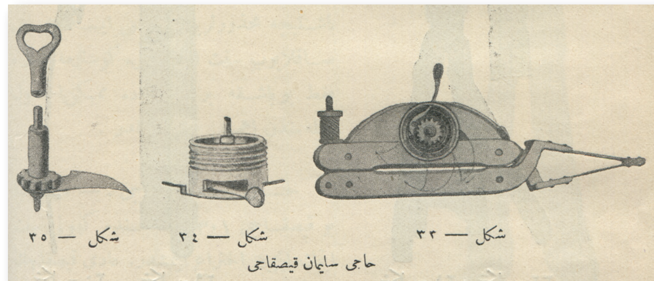
Şekil.28:
HÜSEYİN EFENDİ KISKACI (Ön ve biraz yandan görünüşü)
(Rıza 1905; s.142, kıskacın özellikleri ve kullanılması ayrıntılı olarak anlatılmıştır.)

Şekil.29-32:
CEMAL PAŞA KISKAÇLARI KONTROL
(Rıza 1905; s.143, kıskacın özellikleri ve kullanılması ayrıntılı olarak anlatılmıştır. Kıskacın her yönden çizimleri verilmiştir.)

Şekil.37:
DOKTOR RIZA KISKACI
(Açılmış ve ek bir kolu kaldırılmış durumda)
(Rıza 1905; s.147, kıskacın özellikleri ve kullanılması ayrıntısı olarak anlatılmıştır.)
[Müellifin kendi tasarımı]

Şekil.33-35:
CEMAL PAŞA KISKAÇLARI KONTROL
(Şekil.33: Aracın önden görünüşü, Şekil.34: Bıçağın bağlı bulunduğu zemberek ve dişli çarkı kapatan kutu; Şekil.35: Bıçak ile dişli çark ve zembereği kurmaya yarayan anahtar.) (Rıza 1905; s.144, kıskacın özellikleri ve kullanılması ayrıntısı olarak anlatılmıştır.)

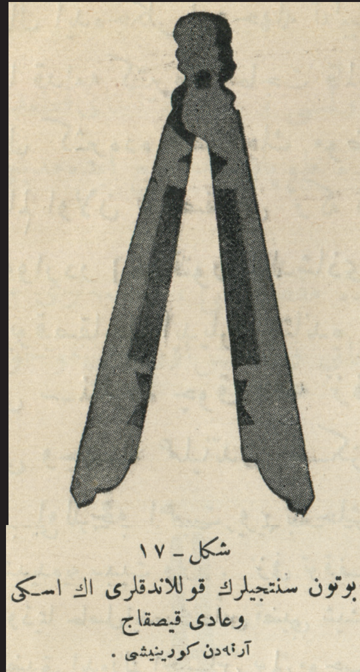
Şekil.36:
HACI HÜSNÜ BEY KISKACI
(Rıza 1905; s.146, kıskacın özellikleri ve kullanılması ayrıntısı olarak anlatılmıştır.)

Bütün sünnetçilerin kullandıkları en eski ve
BASİT KISKAÇ
(Rıza 1905; s.131den çevrilecek naklen alınmıştır.)

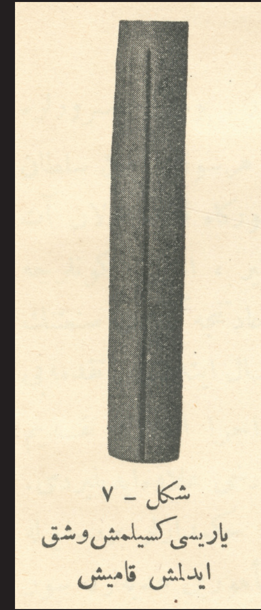

Şekil.17: BASİT KISKAÇ
(Arkadan görünüşü)
(Rıza 1905; s.131)

Bugün [1905 tarihinde] Osmanlı Devleti’nde bazı bölgelerde kapçık iki kamış arasına kıstırılarak veya yarısı kesilmiş bir kamışa yapılmış yarığa kıstırılarak yapılan sünnetler de vardır ki, bunlar yıllardan bu güne gelen usullerdir. (şekil. 7)

İcat edildiği zaman bilinmeyen bu araç farklı biçimlerde üretilen sıkı bir eklem etrafında uzanan ve yakınlaşan hareketler yapabilir biçimde hareketli ve paralel bulunan dikdörtgen iki metal levhadan ibaret bir araçtır. Bu levhalara, enlilik yönüne doğru ön tarafına bir eğim verilmiş olduğundan aracın ön yüzü dışbükey, arka yüzü içbükeydir. (...) Bu araç Parmakkapı’da ve Çakmakçılar Yokuşu altında üretilir ve satılır.

Ayrıntılı kombine tasarlanmış ***kıskaçlar yerine*** günümüzde de halen basit kıskaçlar yaygın olarak kullanılmaya devam etmektedir.

Şekil.7:
Yarısı kesilmiş ve
yarılmış kamış.
(Rıza 1905; s.73)

SÜNNET USTURASI

(Rıza 1905; s.149 dan naklen)

Beğenilen ve yaraşır ustura ağır ve iridir. Bir yüzü düz, bir yüzü konkavdır.
Bu çeşit usturalar Avrupa’dan «Tirş» *metoduyla aşı almağa* (Greffe de Thiersch) mahsus olarak getirilir. (...) Usturaların sapı girintili çıkıntılı olmayıp, dümdüz olmalıdır. Süs için yapılan bu girintiler mikroplara sığınak olabilir. (...)

Şekil.4: **Çakmak Taşından Yapılmış Keser** [Ustura] (Rıza 1905; s.56,57 den çevrilerek naklen alınmıştır.)

Bir hadis-i şerife göre Hz. *İbrahim seksen yaşında iken, oğlu İsmail’i 13 yaşında olduğu halde çakmak taşından keser ile sünnet etmiştir.*

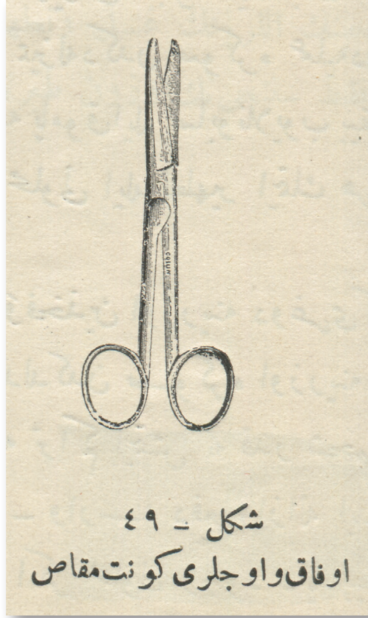

MAKAS

(Rıza 1905; s. 151 Şekil.49)

UFAK VE UÇLARI KÜNT MAKAS

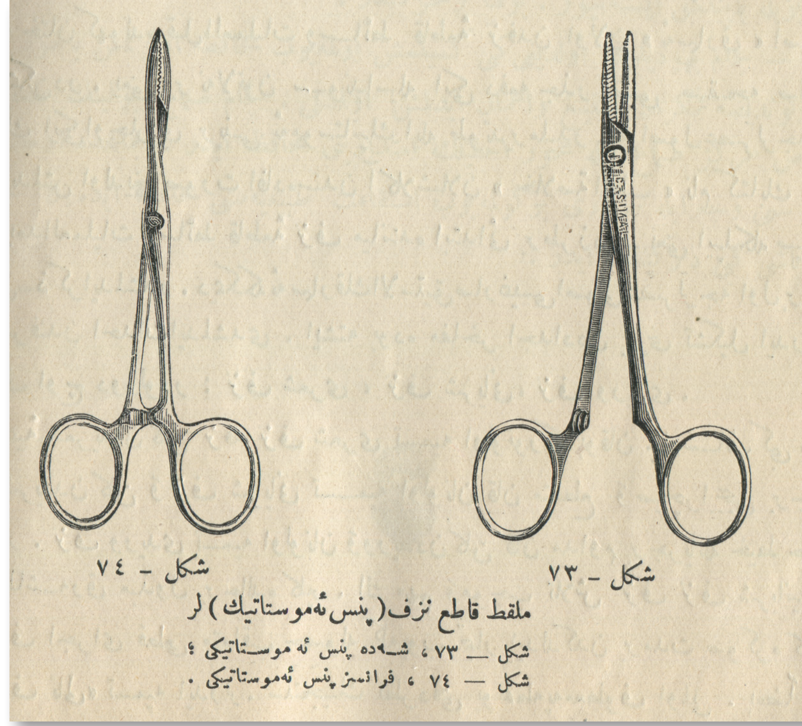

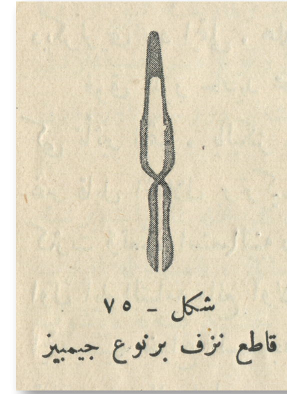

KAN DURDURUCU ARAÇLAR

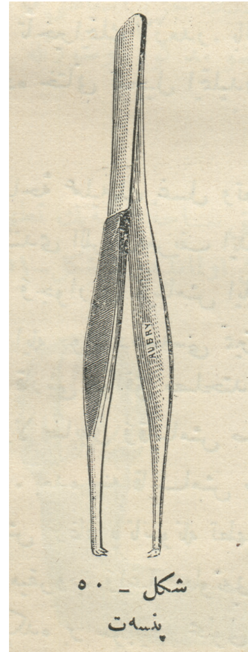

ŞEDE PENS EMOSTATİK (Rıza 1905; s.184, Şekil.73)

FRANSIZ PENS EMOSTATİK (Rıza 1905; s.184, Şekil.74)

Kan Durdurucu Bir çeşit CIMBIZ (Rıza 1905; s.185, Şekil. 75)

PENSET (Rıza 1905; s.151, Şekil.50)

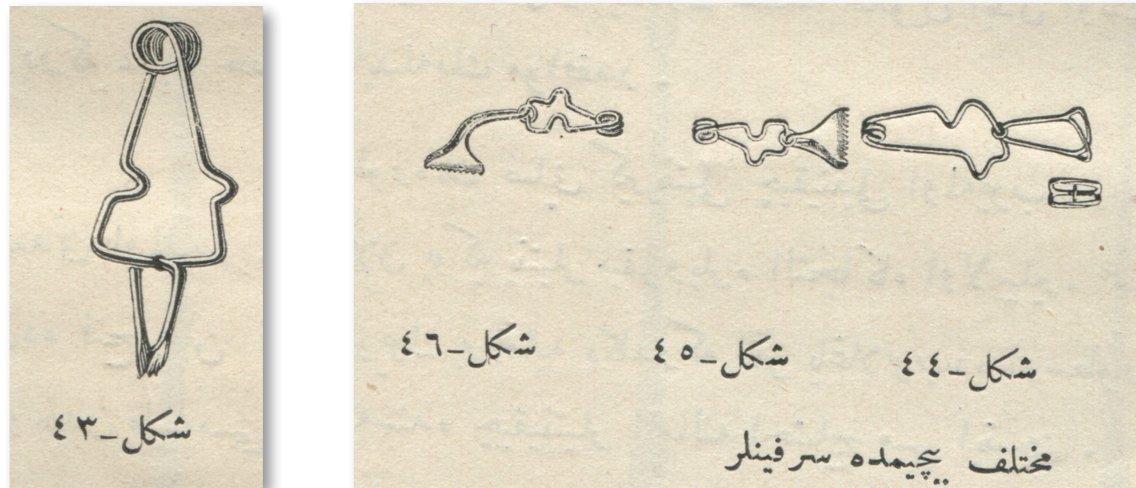

SERFİN

(Rıza 1905; s.150 den naklen çevrilerek alınmıştır.)

Kasisli Vidal denilen kişi tarafından icat edilmiş olup, değişmeden çeşitli yaralar üzerinde kullanılmış ve sonraları ince ve elastiki telden üretilmiş bir araçtır. Tel, birkaç defa kendi üzerine büküldüğünden sonra birbiri üzerine kıvrılarak sona erer**.** Basınca açılır, bırakınca kapanarak sıkar. (...) Bu araç, sünnet yarasının dudaklarını diğerinden ayırmak için kullanılır.

Serfin Kullanımı *(Serfin İstimali);* Kesim tamamlandıktan sonra cilt ve çevre derisi geriye çevrilir. Cilt ve çevre derisini birbirine temasta bulundurmak üzere 4-5 noktada sterilize edilmiş serfin (-basit bir pensle yaranın dudakları birbiriyle temasa getirilip düzeltildikten sonra-) konularak uygulanır. Ancak bu uygulama söylendiği kadar kolay, başarılı ve sakıncasız değildir. Kan görünmeden serfinleri uygulamış olmak gerekir. Çünkü kan çıkmaya başladıktan sonra artık yaranın dudakları bulunup, diğeri ile temasa gelecek biçimde uygulamak güçleşir. Gerçi dikiş atmaya yarar bir kıskaçla iplik konmadan kesim yapılırsa ilk kollar yukarı kaldırılıp istenildiği kadar serfin konulduktan sonra kıskaç çıkarılabilir. Fakat bu usulde de bazen bir cilt ile iki çevre derisinin bir serfinle yakalanma sakıncası vardır. Serfinin sakıncaları çoktur. (...) Serfinler yetişkinlerde 24, çocuklarda 12-19 saat bırakılmalıdır. Serfinlerin mevcudiyeti ameliyattan sonra sünnet olana tahammül edilemeyecek acı ve ızdıraplar verir. (...) Cerrah Hacı Hüsnü Bey'in serfin uyguladığında çocuğa on gün süre ile afyon vermeğe mecbur kaldığını açıklaması buna kanıttır. (Rıza 1905; s.180)

Şekil. 43-44-45-46: MUHTELİF BİÇİMDE SERFİNLER
(Rıza 1905; s.150)

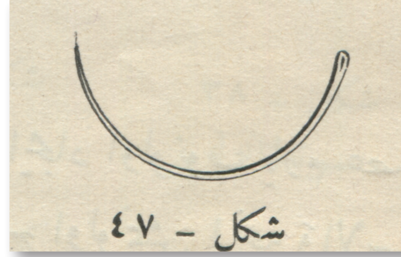

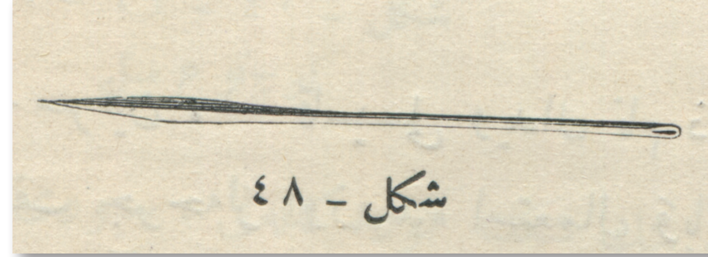

İĞNE

(Rıza 1905; s.150)

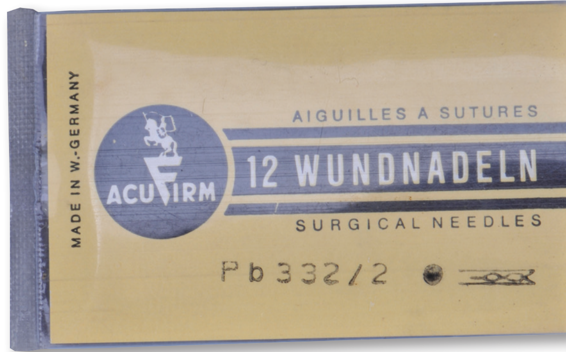
Hakedorn *iğnesi* veya ince, ufak ve doğru iğne yada düz Roverden iğnesi kullanılabilir.

Şekil.47:
Hakedorn iğnesi
(Rıza 1905; s.150)

Şekil.48:
İnce, ufak ve doğru iğne
(Rıza 1905; s.150)

KAT KÜT [Ameliyat İpi]
(Rıza 1905; s.150den naklen çevrilerek alınmıştır)

Sünnette yarada kat küt ipinin kullanılması tercih nedenidir; ipek ve diğer çeşitler kullanılmamalıdır. İpek ipin 12 çeşidi, kat kütün 4 çeşidi vardır. Dikiş için iki-sıfır (Double zero) kat küt en uygunudur. (Koleksiyondaki yayınlananlar sünnet için değil genel ameliyatlar için kullanılmaya müsait daha kalın örnekler-dir.)

Şekil. 89:
STERİLİZE KATKÜT VE İPEK İPLİK SAKLAMASINA MAHSUS ŞİŞE
(Rıza 1905; s.223)

"Van Horn"
STERILIZED CATGUT
20 DAY CHROMICIZED.
No. 1.
VAN HORN & SAWTELL.
STERILIZED SUTURES
NEW YORK & LONDON

L'AUTOCLAVE
POUR OUV
J. TRIOL
Procédés J. TRIO
CATGUT
BRUNEAU & C
64, Rue de La Rochefouca
TÉLÉPHONE

Van Horn
Chromic Catgut
No. 1

POUR OU
LABORATOIRE MÉDICO
Procédés J. TR
FIL DE LIN
Stérilisé à 120°
BRUNEAU
64, Rue de La Roch
TÉLÉPHON

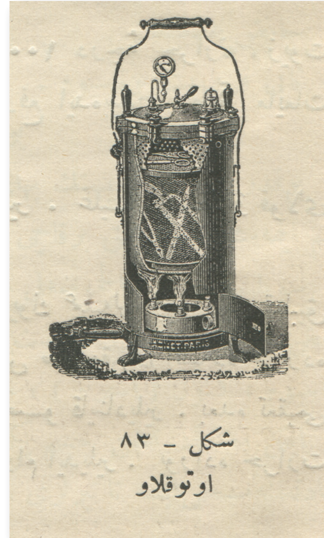

7. DEZENFEKSİYON VE STERİLİZASYON

(Antisepsi, Asepsi yani Def-i Ta'affün ve Ta'kîm başlıklı bölümden Rıza 1905; 211 sayfasından itibaren kısmen çevrilerek naklen alınmıştır.)

Dr. Rıza Nur kitabının 213 sayfasında Kimyasal Metod Dezenfeksiyonu (Usul-i Kimyeviye Def-i Ta'affün), sayfa 214 te Hekim Metodu Sterilizasyonu (Usul-i Hekimiye Ta'kîm), sayfa 215 te Nem sıcaklığı ile Sterilizasyonu (Ta'kîm-i bi'l-harare-i ratîbe), sayfa 217 de Kuru sıcaklık ile Sterilizasyon (Ta'kîm-i bi'l-harare-i yâbise), sayfa 221 de ise Sünnette Dezenfeksiyon ve Sterilizasyonu (Def-i Ta'affün ve Ta'kîm-i Hitani) anlatmıştır.

Kitabımızda sadece müellifin bahsettiği sterilizasyon için gerekli aletleri tanıtmaktayız.

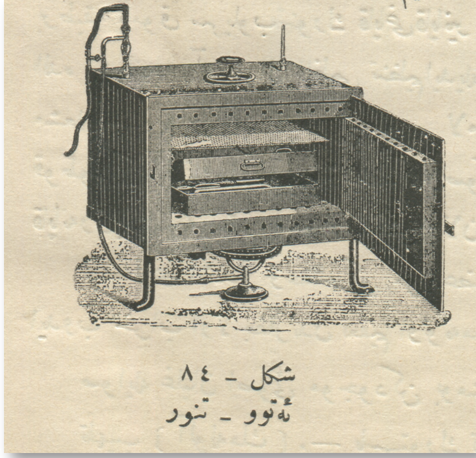
Şekil.83: **OTOKLAV**
(Basınçlı buhar ile yapılan sterilizasyonda [mikropsuzlaştırmada] kullanılan cihaz.)
(Rıza 1905; s.216)

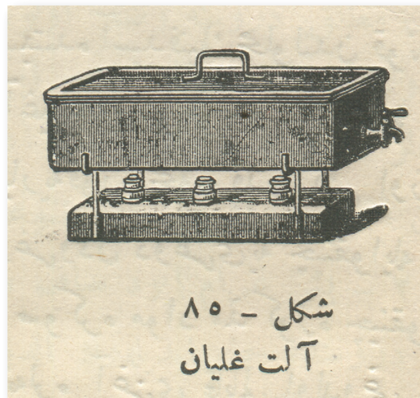

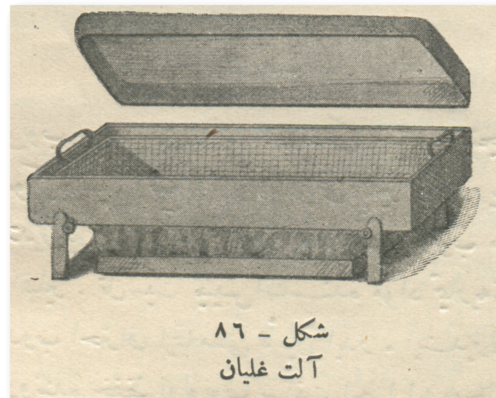

Şekil.84: ETÜV – TENOR
(Rıza 1905; s.217)

Şekil.85 ve 86: KAYNATMA ALETLERİ
(Rıza 1905; s.221)

GENEL STERİL ALETLERİ

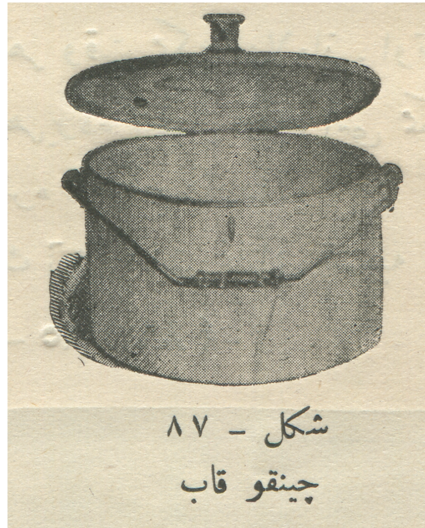

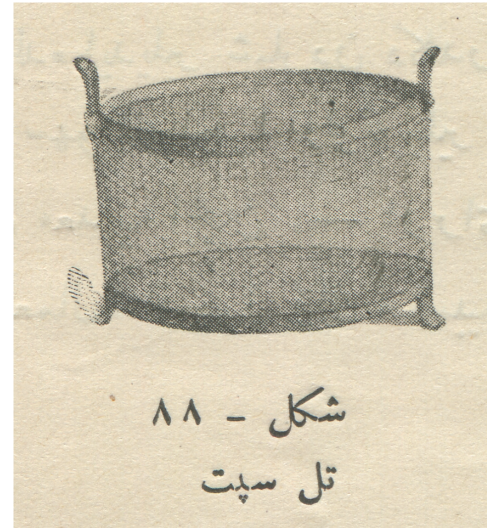

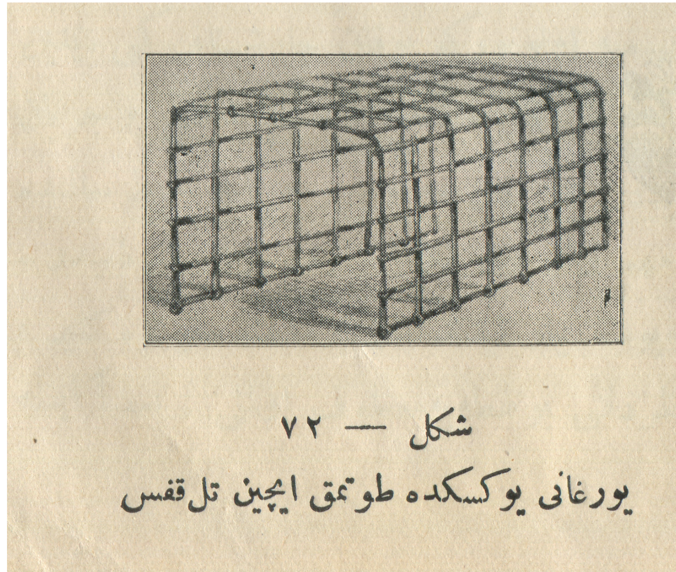

Şekil. 87: **ÇİNKO KAP**
(Rıza 1905; s.222)

Şekil. 88: TEL SEPET
(Rıza 1905; s.222)

TEL KAFES

Sünnetli çocuk yatağa yatırıldıktan sonra yorganın değmemesi ve ağırlığından penis yarasının korunması için dizlerine değdirmeli ve çevresinde fazla kişi bulundurulmamalıdır. Çocuk yorulduğunda dizlerine birkaç yastık konabilir. Gerçi bu metot pek uygulanabilir değildir. Çocuğun yorganın ağırlığını dizlerinde hissetmesi ona eziyet ve can sıkıcı bir hareketsizlik vereceğinden yorganı yüksekte tutacak bir teşkilat konmalıdır (Şekil.72)

Şekil.72: Yorganı Yüksekte Tutmak için TEL KAFES.
(Rıza 1905; s.181)

(Şekil. 76:) İdrarı Almak İçin Lastik Sonda. Nelaton Sondası (Rıza 1905; s.196)

8. SÜNNETTE KULLANILAN YARDIMCI MALZEMELER

OKSİJEN SUYU ÖRNEKLERİ

BEBE PUDRASI ÖRNEKLERİ

GAZLI BEZLER ÖRNEKLERİ

STERİLİZE GAZ KOMPRES
15 cm X 15 cm
100 Adet
Aroma İlaç Sanayii Ltd. Şti. * Koca M. Paşa

AROMA İLAÇ SANAYİİ LTD. ŞTİ.
İSTANBUL
ZE GAZ KOMPRES
15 cm x 15 cm
100 Adet
İlaç Sanayii Ltd. Şti. * Koca

GAZ İDROFİL
İKBAL İMAL.
İSTANBUL
TÜRK MALI

0.30x0.80
RİLİZE
PASTÖR
GAZ HİDROFİL
KİMYA Limt. Şti. İSTANBUL Tel. 22 21 92 71 51 01

AROMA
İLAÇ SANAYİİ Ltd. Şti.
STERİLİZE
AZ HİDROFİL
BÜYÜK
0.30x0.80

İLAÇ SANAYİİ LTD. ŞTİ.
Aroma
İSTANBUL
STERİLİZE GAZ İDROFİL KOMPRES
15x15
50 ADET
İlaç Sanayii Ltd. Şti.
Aroma

TUNCER LABORATUARI
İSTANBUL
STERİLİZE GAZ
İDROFİL KOMPRES 25 ADET
LABORATUARI - İSTANBUL
Sterilize Gaz Hydrophile Compresse

50 Adet
STERİLİZE GAZ İDROFİL
Kompres 15x15
SERİ No

TÜRK KODEKSİNE GÖRE HAZIRLANMIŞTIR
HİLÂL
HİLAL
ALAMETİ FARİKA
MARQUE DEPOSEE
İDROFİL PAMUK
TÜRKMALI
EKSTRA - EKSTRA
25 Gr. BRÜT
TIBBİ ve CERRAHİ
17 Gr. NET
ONDÜLE
HİLÂL İDROFİL PAMUK FABRİKASI
İdare Merkezi: Gayret Han No. 28
Tel. 30 92 - Gaziantep
İDROFİL PAMUK
COTON HYDROPHILE
EKSTRA - EKSTRA
50 Gr. BRÜT
TIBBİ ve CERRAHİ
35 Gr. NET

GAZ SARGI
İSTANBUL İLAÇ
LABORATUARI
7 cm.

KAMBR
mullerimizden bazıları
öksürük kesici
ağrı ve ateşi için
ve burun damlası
fare macunu
kabızlığına karşı

STERİLİZE
HİDROFİL GAZ KOMPRES
LABORATUARI
İSTANBUL
MERKEZ

GAZ SARGI
SEBAT LABORATUARI
İSTANBUL

SEÇİLMİŞ KAYNAKÇA

Bayat 1979 : Ali Haydar Bayat, Tarihimizde Sünnet, Tarihimizde Folklorumuza Sünnet Şenlikleri, (Basılmamıı doçentlk tezi), İzmir.

Celal 1946 : Musahipzade Celal, Eski İstanbul Yaşantısı, s.35-36, İstanbul.

Göktaş 1994 : Uğur Göktaş, Sünnet Adetleri, *"Dünden Bugüne İstanbul Ansiklopedisi C.7"*, s.113-114, İstanbul

Emin Bey : Dr. Operatör Emin Bey'in Sünnet Metodu.

Erduran 2006 : Zeynep Erduran, Evliya Çelebi Seyahatname'sine göre İstanbul'da Esnaf, Zanaat ve Ticaret, (yayınlanmamış yüksek lisans tezi) s.194-195. Kırıkkale.

Es 1980 : Hikmet Feridun Es, Oldu da Bitti Maşallah, Yıllar Boyu Tarih, S.____, İstanbul.

Evren 1999 : Burçak Evren, Osmanlı Esnafı, İstanbul.

Freely 2007 : John Freely (Çev. Müfit Günay), Evliya Çelebi'nin İstanbulu - Yaşantı, İstanbul

Gürkan 2010 : Salime Leyla Gürkan, Sünnet, Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi, C.38, s. 155-157, İstanbul.

Hâfız Mehmed 2008 : Hâfız Mehmed Efendi (Yay. Haz. Seyit Ali Kahraman), 1720 Sûr-ı Hümâyûn, (Şehzâdelerin Sünnet Düğünü), İstanbul.

Haktanır 1946 : İhsan Haktanır, Fenni Sünnetçilere, Ana Babalara Tavsiyeli Fenni Sünnetçilik, İstanbul.

Jackson 2005 : Jackson Ralph, Circumcision, De-Sircumcision and Self-Image: Celsus's Operations on the Penis, *"Roman Bodies Antiquity to The Eighteenth Century"* (Ed. A. Hopkinks – M.Wyke), London.

Oğuz 2008 : M. Öcal Oğuz (Ed.), Türkiye'nin Somut Olmayan Kültürel Mirası, Ankara.

Orhonlu 1994 : Cengiz Orhonlu, Sünnet Düğünü, *"İslâm Ansiklopedisi, C.11"*, s.245-247, Eskişehir.

Perk 2012 : Halûk Perk, Felaketlerin Umut Işığı Türk Kızılayı Halûk Perk Koleksiyonu, s.84, İstanbul.

Perk 2012 : Halûk Perk, Anadolu Antik Dönem Tıp Aletleri Halûk Perk Tıp Müzesi Koleksiyonu, İstanbul.

Rıza 1322 [1905] : Doktor Rıza [Nur], Fenn-i Hitan, İstanbul.

Sarı-Zülfikar 1993 : Nil Sarı - M. Bedizel Zülfikar, Bir İslam Geleneği Olarak Sünnet, *"Miili Saraylar 1993"* s. 140-153, İstanbul.

Tezcan 2006 : Hülya Tezcan, Osmanlı Sarayının Çocukları Şehzadeler ve Hanım Sultanların Yaşamları, Giysileri, s.129vd, İstanbul.

Ünüvar 2006 : Ulviye Ünüvar, Sünnetsiz ve Sünnetli Yetişkinlerin Bedensel Algıları ve Benlik Saygıları, Yüksel Lisans Tezi, İstanbul

